

L. As.
433

~~K 1188~~

Brown

L. As. 433^f

228

THE

CHURCH

OF

ST. JOHN

THE

1853

DIALOGUES

IN

TELUGU AND ENGLISH,

WITH A

GRAMMATICAL ANALYSIS.

~~~~~  
**SECOND EDITION.**  
~~~~~

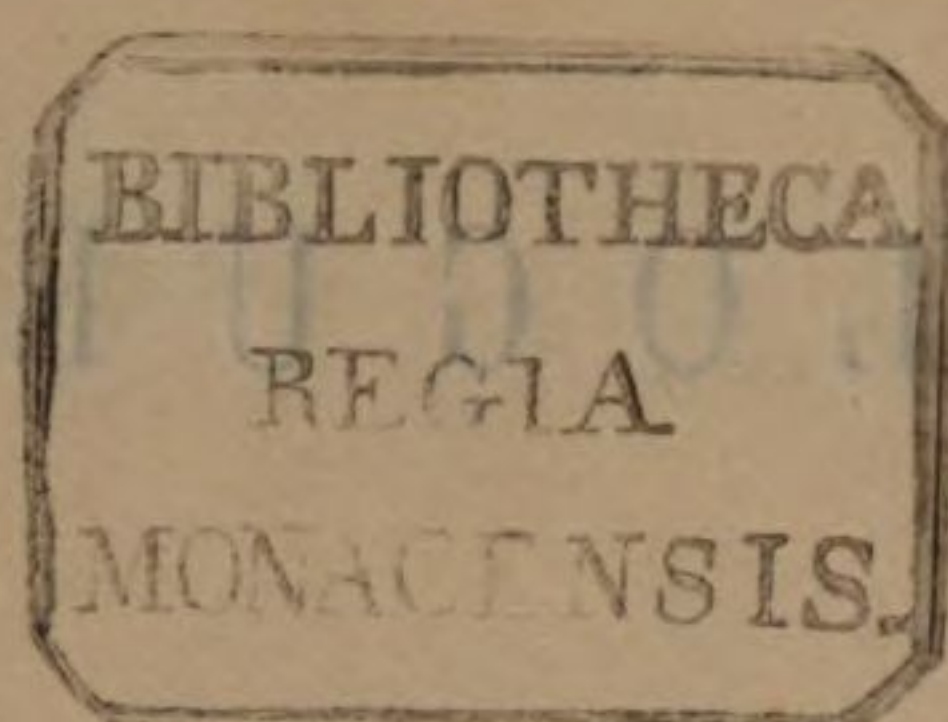
EX BIBLIOTHECA
SCHLAGINTWERT

اکبر شاہ
شاہجہان شاہ

MADRAS:

PRINTED BY D. P. L. C. CONNOR, AT THE CHRISTIAN KNOWLEDGE
SOCIETY'S PRESS, CHURCH STREET, VEPERY.

1853.

TELUGU AND ENGLISH,

WITH A

GRAMMATICAL ANALYSIS.

SECOND EDITION.

SCHLAGINTWERTH
K. BIBLIOTHECA

مكتبة
السلاطين
السلطانية

MADRAS:

PRINTED BY D. F. L. C. CONNOR, AT THE CHRISTIAN KNOWLEDGE

SOCIETY'S PRESS, CHURCH STREET, VENTN.

1853.

PREFACE.

These Dialogues having been found useful by beginners are now re-printed with a Grammatical Analysis, explaining the Telugu Phraseology. The same work has also been printed in Tamil and in Kannadi.

C. P. BROWN.

PREFACE.

These Dialogues having been found useful by beginners are now re-printed with a Grammatical Analysis, explaining the Telugu Phraseology. The same work has also been printed in Tamil and in Kannada.

G. P. BROWN.

DIALOGUES

IN

ENGLISH AND TELUGU.

మొదటి పాఠము.

First Exercise.

- నేను యిది చదివి నాను. I have read this.
- మీరు యిది యెన్ని మాట్లు చదివినారు. How often did you read it ?
- ప్రతి శబ్దమున్ను జ్ఞాపకానికి వచ్చే వరకున్ను అది చదివినాను. I read it until I remembered each word.
- మీరు అది యెత్తి వ్రాసి నారా? Have you written it out ?
- యెత్తి వ్రాసినాను. Yes.
- యెత్తి వ్రాయలేదు. No.
- అది గుండక్షరములుగా వ్రాసినాను. I wrote it in round hand.
- గొలుసు అక్షరములను చదవడానకు మీరు త్వరగా నేరుకొందురు. You will soon learn to read running hand.
- గొలుసు అక్షరము లనగా యేమి? What does running hand mean ?
- వ్యవహార మందు ఉపయోగించే అక్షరములు. The hand used in business.
- అచ్చు అక్షరములు వేరు అదివేరా? Is that different from the printed character ?

అవును ; నిండా భేదమే. Yes; very different.
 చదివేటందుకు మేది సులభము? Which is easiest to read?
 ము?

గుండత్తురము సులభమే గా Round hand is easiest ; but
 ని, గొలుసు అత్తురము running hand is written
 మిక్కిలిన్ని త్వరగా వ్రా more rapidly.
 స్తారు.

ANALYSIS.

The learner must provide himself with C. P. Brown's Telugu Dictionary and Grammar. In the following notes, Sanscrit words are marked with stars. P|| denotes Participle. (M) Middle voice. Ao. Aorist. The sign [A] denotes The Infinitive or "Root in A." L. Locative case. D. Dative, a'' e'' i'' o'' denote lengthened vowels. Rel. P|| relative participle. Neg. Negative.

మొదటి adj. *First*. పాఠము * A lesson n. s. of the 2d declension.

నేను Pronoun I. యది *this* [thing] proximate pronoun for the accu.

దీన్ని *it*. చదివినాను *I have read*. 1st pers. sing. past tense of చదువుట *to read*. v. a. of the 1st Conjugation.

మీరు *You*; pronoun, nom. case, plu. of నీవు thou. యెన్ని *how many*?

Interrogative adjective pronoun of అన్ని so many. మాట్లు nom. plu. of మాటు n. s. *time*. చదివినారు *have you read*? 2d pers. plu. past tense of చదువుట *to read*: but, the Interrogative pronoun యెన్ని being prefixed, the sign of question is not used.

ప్రతి * *Each*, a particle. శబ్దము * n. s. *a word*. న్ను and; conjunc. intensive.

జ్ఞాపకానికి D. of జ్ఞాపకము * *memory* n. s. of the 2d. decl.

వచ్చే that comes. Rel. Ao. p|| of వచ్చుట *to come* v. n. of the 3d

Conjug. వరకు adv. until. అది *that* [thing] remote pronoun nom. for the accu. దాన్ని *it*.

యెత్తివ్రాసినారా *Have you written (it) out*? from యెత్తి past p|| of

యెత్తుట *to take* and వ్రాసినారు *you have written*; 2d pers. plu.

past tense of వ్రాయుట *to write* v. a. of the 2d Conjug. and ā the sign of question is added.

యెత్తివ్రాశినాను *I wrote (it) out*; 1st pers. sing. past tense of యెత్తి వ్రాసుట v. a. *to transcribe*.

యెత్తివ్రాయలేదు *[I] did not write [it] out*. Here లేదు 3d pers. sing. neg. Ao. of ఉండుట v. n. *to be* is added to the root in [A] of any verb to make it the neg. past tense.

గుండక్షరములు n. s. *Round hand*; from గుండు adj. *round* అక్షరము * n. s. *a letter, character, or writing*. గా as: this is an adverbial affix and is the [A] of అవుట *to become* v. n. of the 1st Conjug.

గొలుసు n. s. *A chain*. చదవడానకు *for reading, to read*. D. of చదవడము *reading*. [In Latin it would be *ad legendum*.] త్వరగా adv. *quickly*. నేర్చుకొందురు *you will learn*; 2d pers. plural Ao. of నేర్చుకొనుట [M] voice of నేర్చుట *to learn* v. a. of the 3d Conjug.

అసగా The adverbial form of అనుట *to say*; యేమి *What?* Interrogative pronoun.

వ్యవహారమందు *In business*; from వ్యవహారము * n. s. *business*, and అందు *In*; sign of the locative case. పునయోగించే *that is useful or applicable*; Ao. p|| of పునయోగించుట *to suit* v. n. of the 3d Conjug.

అచ్చు n. s. *Printing or a type*; 3d decl. వేరు adj. *different*. Here the sign of interrogation is understood. వేరా యే is added to denote question.

అవును *Yes; it becomes*; 3d pers. sing. Ao. of అవుట v. n. *to become* [like the Latin verb *feri, fit*] నిండా adv. *much, fully*. This is the [A] of నిండుట v. n. *to be full*. భేదము * n. s. *a difference*; యే the intensive form.

చదివేటందుకు *For reading*; from చదివేటి the Ao. p|| of చదువుట v. a. *to read*? అందుకు the gerund; as in Latin [*ad legendum*]. యేది *which*. Interrogative pronoun. సులభము * adj. *easy*.

గాని Conjunction. *but*. మిక్కిలి adv. *much*. న్ని and; conjunc. intensive. వ్రాస్తారు *they write*; 3d pers. plu. present tense of వ్రాయుట v. a. *to write*.

రెండో పాఠము.

Second Exercise.

మీరు నిన్న యింట్లో వుంటిరా? Were you at home yesterday?

వుంటిని.

Yes.

లేదు.

No.

దేశ మంతటానున్న తెలుగు అక్షరము మొకటే విధముగా వ్రాస్తున్నారా? Is the Telugu character written alike throughout the country?

లేదయ్యా; ఉదమటి దేశమందు వ్రాశే వ్రాలు మోటుగా వుంటున్నది. No sir; in the western country the writing is rough.

యీ భాష యెక్కడ బాగా మాట్లాడుతారు? Where do they speak this language best?

తూర్పు దేశమందు; యీ దేశమునే యింగ్లీషు వారు పుత్తర దేశమని అంటారు. In the eastern districts; which the English call the north.

చెన్న పట్టణములో తెనుగు బాగా మాట్లాడుతున్నారా? Is it well spoken at Madras?

లేదయ్యా; అరవము కలుస్తున్నది. No sir: Tamil mixes with it.

ANALYSIS.

రెండు *Two*; cardinal numeral, neuter; *o* changes this into an ordinal. నిన్న *adv. Yesterday*. యింట్లో *L. of యిల్లు a house. n. s. of the third declension*. వుంటిరా *were you?* here *ā* is added as an interrogation to ఉంటిరి *you were* 2d pers. plu. past tense of ఉండుట *To dwell. v. n. of the 1st Conjug.*

ఉంటిని *I was*; 1st pers. sing. past tense of ఉండుట *To be*.

లేదు *No*: 3d pers. sing. Neg. Aor. of ఉండుట.

దేశము * *Country*. n. s. of the 2d declension. అంతటా adv. *Everywhere*. నున్న Conjunction with an intensive force [as in Latin *Ubique*] తెలుగు *The Telugu language*. n. s. of the 3d decl. చెకటే *one*; ē being added, makes it intensive *only one*. విధము * *manner, way*. nom. sing. of the 2d decl. వ్రాస్తున్నారు *Do they write?* third pers. plu. present tense of వ్రాయుట v. a. *to write*; ā the mark of interrogation.

అయ్యో Vocative of అయ్య n. s. *Sir, father*. ఉడమటి the infl. of ఉడమర *the west* n. s. of the 3d decl. వ్రాసే *that writes* Ao. p|| of వ్రాయుట. వ్రాలు *writing, letters, the writing*. This is the nom. plu. There is no singular. మోటు adj. *rough*. ఉంటున్నది *It is*, 3d pers. sing. neuter, present tense of ఉండుట *to be*.

యీ *This*: it is similar to the English article. భాష * *language* n. s. of the 3d declension: here the nom. is used for the accu. యెక్కడ adv. *where?* interrogative of అక్కడ *there* and ఇక్కడ *here*. బాగా adv. *well*. మాట్లాడుతారు *Do they speak?* 3d pers. plu. present tense of మాట్లాడుట *to speak*. v. a. of the 1st Conjug.

తూర్పు adj. *Eastern, of or belonging to the east*. ఇంగ్లీషు *English*, వారు *they*; nom. plu. of వాడు *a man*. పుత్తర adj. *Northern*. అని *saying*; past p|| of అనుట *To say*. v. a. of the 1st Conjug. అంటారు *they say*, 3d pers. plu. present tense of అనుట.

చెన్నపుట్లము *Madras*. n. s. of the 2d decl. తెలుగు n. s. *Telugu*. మాట్లాడుతున్నారు *they speak*; 3d pers. plu. present tense of మాట్లాడుట v. a. *to speak*.

అరవము n. s. *The language called Tamil*. కలుస్తున్నది *is mixed, unites*; 3d pers. sing. present tense of కలియుట v. n. *to be mixed*.

మూడో పాఠము.

Third Exercise.

నేను ముందుగా చదవ వలసి
నది యేమి? What shall I read first?

మొదట చదువు కొనే వారి
కి జాబులున్న సాధారణ
మైన కథలున్న సులభ
ముగా వుంటవి. Letters and common sto-
ries are easy for begin-
ners.

సీమలో మేము బహుశః
మొదట కావ్యములారం
భిస్తున్నాము. In Europe (*Literally*, In
our country) we often
begin our studies with
poetry.

యిక్కడనున్న ఆలాగే చే
స్తున్నారు. Here too they do likewise.

పిల్లకాయలు మొదట యే
మి చదువుతారు? What do children read
first?

సుమతి శతకము, భాస్కర
శతకము, మొదలైనవి. The verses of Sumati,
Bhascara, and others.

నేను చెప్పేది మీకు తెలు
స్తున్నదా? Do you understand me?

తెలుస్తున్నది. Yes.

తెలియ లేదు. No.*

విన్నావా? Dost thou hear?

చూచినారా? Do you see?

జ్ఞాపకము వున్నదా? Do you recollect?

జ్ఞాపకము వున్నది. Yes.

జ్ఞాపకము లేదు. No.

* The replies *yes* and *no* are in these dialogues used together to illustrate the peculiar idiom of the language. In the present instance, the replies literally mean There is memory; and, There is not memory.

అదినాకు బాగా తెలుసును. I know it well.

అది నాకు బాగా తెలియదు. I do not know it well.

అది నాకు బాగా తెలుస్తున్నది. I perceive it clearly.

అది నాకు బాగా తెలియలేదు. I do not perceive it clearly.

ANALYSIS.

మూడో *Third*; the ordinal numeral; from మూడు *three*; cardinal.

ముందుగా *adv. At first*. చదవవలసినది *that which is necessary to read*,

చదవ infinitive in [A] of చదువుట *to read*; and వలసినది *must*; 3d pers. neuter sing. past tense from వలయుట a defective verb.

మొదట *At first*, L. of the noun మొదలు *the beginning*. చదువుకొనే *reading*; Ao. p|| of చదువుకొనుట the middle voice of చదువుట *to read*. వారికి *to them*, Dative plu. of the pronoun వాడు *he*. జాబులు *letters*; nom. plu. of జాబు *a letter* n. s. of the 3d decl. సాధారణమైన *adj. common*. Here the word విన which is the past Rel. P|| of అవుట *to become* is added to సాధారణము. కథలు *nom. plu. of కథ* a story* n. s. of the 3d decl. వుంటవి *they are*, instead of వుంటున్నవి 3d pers. neuter plu. present tense of ఉండుట.

సీమలో *In Europe*. Local ablative of సీమ *Europe or a country* in general. మేము *We*; nom. plu. of the pronoun నేను *I*. బహుశః* *adv. for the most part*. కావ్యము* *n. s. a poem*. ఆరంభిస్తున్నాము *we begin*; 1st pers. plu. present tense of ఆరంభించుట *to begin*. v. a. of the 3d Conjug.

యిక్కడ *Here*; a defective noun: this is the proximate of అక్కడ *there*, to which the affix నున్న denoting *and, too*, is added. ఆలాగే *in that very manner*. n. s. ఆ *that* లాగు *manner*; the emphatic sign ē being added. చేస్తున్నారు *they do*; 3d pers. plu. present tense of చేయుట *to do* v. a. of the 2d Conjug.

పిల్ల కాయలు *Children* ; nom. plu. of పిల్ల కాయ *a child*. చదువుతారు *they read* ; 3d pers. plu. present tense of చదువుట *to read*. సుమతీశతకము *n. s. the name of a certain book*. మొదలయినవి *and other things* ; from మొదలు *n. s. the beginning*, విన that became Rel. past pl of అవుట *to become* ; which is used as an affix meaning *the rest* ; and అవి *they* ; neuter nom. plu. of the pronoun అది *that [thing]*.

చెప్పేది *That which [I] say*, the infinitive ending in ఏది of చెప్పట *to say or tell*. మీకు *to you* ; D. plu. of నీవు pronoun, *thou*. తెలుస్తూన్నదా *is it known?* 3d pers. sing. present tense of తెలియుట *to be known or understood* v. n. of the 2d Conjug.

తెలియలేదు *It is not known*, from తెలియ the [A.] of తెలియుట.

విన్నావా *Didst thou hear?* Here విన్నావు is the 2d pers. sing. past tense of వినుట v. a. to hear.

చూచినారా *Did you see?* 2d pers. plu. past tense of చూచుట *to see* v. a. of the 3d Conjug.

నాకు *To me* ; the D. sign of నేను I. తెలుసును *it is known*, 3d pers. sing. Ao. of తెలియుట, governing the Dative.

నాలుగో పాఠము.

Fourth Exercise.

అదుగో చంద్రుడు ఉదయ See, the moon is rising.*
మాతున్నాడు.

నేడు వెన్నెల బాగా కాస్తు The moonlight is very
స్పది. bright to-night.

అయ్యా, మీరు యిక్కడికి Sir, When did you arrive
యెప్పుడు వచ్చి చేరినారు? here?

నిన్న సాయంకాలము వచ్చి I arrived yesterday even-
చేరినాను. ing.

మీ దగ్గర నా డేరా వే I desired that my tent
యమని వుత్తరువు చేసి should be pitched near
నాను. the village.

* Chandrudu is a masculine name, answering to Adonis, regent of the moon.

రేపు సాయంకాలము గుఱా Strike the tent to-morrow evening.
రము తీసివెయ్యి.

అయ్యా, వేటకు పోవలె Sir, do you intend to hunt?
నని వున్నారా?

అవును; యిక్కడ నిండా Yes; I hear that there are many foxes here.
నక్కలు కలవని విన్నాను.

ఎవరైనా వేరే దొరలు Are other gentlemen coming?
వస్తారా?

నేటి రాత్రికి నలుగురు వత్తు I expect four to-night.
రని వున్నాను.

రాత్రి భోజనమునకు వత్తు Will they come to supper?
రా?

వత్తురు. Yes.

రారు. No.

మీరు త్వరగా యేల వచ్చి Why did you not arrive sooner?
చేరలేదు?

అయ్యా నేను బయలుదేరే Sir, as I was setting out,
టప్పుటికి నాకు పైక తొం I met with an accident.
దర సంభవించినది.

అదేమిటి? What was that?

ఒక బోయి పడి గాయము One of the bearers fell
తగిలినది. down and was hurt.

వాడికి యెటువంటి గాయ How was he hurt?
ము తగిలినది?

వాడి మోకాలు కొట్టుక His knee was bruised.
పోయినది.

అందుకు మీరు యేమి చే What did you do for it?
స్తిరి?

ఆ పూరి వైద్యుడు పో The village doctor was
 తూవుండెను. ఆయన దా passing by and he did
 నికి కావలసిన వైద్యము what was necessary. The
 చేసినాడు. నాదికి నిండా man was in great pain.
 నెప్పిగా వుండెను.

ANALYSIS.

నాలుగో *The fourth* ; the ordinal numeral, from నాలుగు *four*, a cardinal numeral.

అదుగో interj. *Lo ! Behold !* చంద్రుడు * Name of Adonis, the god of the moon and of beauty ; masc. noun of the 1st decl. ఉదయ మవుతున్నాడు *is rising* ; 3d person sing. masc. present tense, from ఉదయము * *rising* and అవుట *to become*.

నేడు adv. *To-day* వెన్నెల n. s. *moon-light*, of the 3d decl. కాస్తున్నది *shines* ; 3d pers. sing. neuter present tense of కాచుట v. n. *to shine*.

యిక్కడికి *To this place*. D. of the adv. యిక్కడ. యెప్పుడు adv. *when ?* వచ్చి *having come* ; past p|| of వచ్చుట v. n. *to come*. చేరినారు *Did you arrive ?* 2d pers. plu. past tense of చేరుట *to arrive*. v. n. of the 1st Conjug.

సాయంకాలము * *In the evening*. Here the nominative is used with the sense of an adverb. చేరినాను *I arrived* ; 1st pers. sing. past tense of చేరుట.

పూరి infl. sing. of పూరు *A village* n. s. of the 3d decl. దగ్గర adv. *near*. నా *my* ; Genitive of the pronoun నేను *I*. డేరా n. s. *a tent* (Hindustani word) Here the nom. is used for the accu.

వేయుమని *That you should pitch* ; from వేయుము ; 2d pers. sing. imperative of వేయుట v. a. *to throw, to pitch, to cast* and అని past p|| of అనుట v. n. *to say*. ఉత్తరువు * *an order* n. s. of the 3d decl. చేసినాను *I made* ; 1st pers. sing. past tense of చేయుట v. a. *to make*.

రేపు adv. *To-morrow*. తీసివెయ్యి *strike* ; imperative 2d person sing. compound of తీసి past p|| of తీయుట v. a. *to take* and వెయ్యి the imperative sing. of వేయుట.

వేటకు *For a hunt* ; D. of వేట n. s. *a hunt*. పోవలెనని *saying I must go* ; compd. of పో for పోవ the infinitive in (A) of పోవుట v. n. *to go* : to which వలెను *must*, a defective verb is added : and అని *saying*. ఉన్నారా *are you?* from ఉన్నారు *you are* ; 2d pers. plu. past tense of ఉండుట v. n. *to be*.

నక్కలు nom. plu. of నక్క n. s. *a fox*. కలవు *there are* ; 3d pers. plu. neuter. Ao. of కలుగుట v. n. *to be*. విన్నాను *I heard* ; 1st pers. sing. past tense of వినుట v. a. *to hear*.

యెవరయినా *Any one soever* : from యెవరు nom. plu. of యెవడు Interrogative pron. *who?* అయినా past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*, used to denote *if it be so, or*. వేరే adj. *other*. దొరలు *gentlemen* ; nom. plu. of దొర n. s. of the 3d decl. వస్తారా *do they come?* 3d person plu. present tense of వచ్చుట *to come* v. n. of the 3d conjug. The last vowel ā denotes question.

నేటి *Of to-day* ; gen. of the adv. నేడు *to-day*. రాత్రికి *to night* ; D. of రాత్రి n. s. *the night*. నలుగురు *four men* ; masc. and fem. numeral of నాలుగు neuter. వత్తురు *will come* ; 3d pers. plu. Ao. of వచ్చుట. ఉన్నాను *I am* ; 1st pers. sing. present tense of ఉండుట *to be*.

రాత్రిభోజనమునకు * *For supper* : compd. of రాత్రి n. s. *night* and భోజనమునకు the D. of భోజనము * *food or eating* ; n. s. of the 2d decl. రారు *will not come* ; 3d pers. plu. Neg. Ao. of వచ్చుట.

యేల *How?* an interrogation. చేరలేదు *did not arrive* ; past neg. of చేరుట v. n. *to arrive*.

బయలుదేరేటప్పుటికి *When I set out* : compd. of బయలుదేరేటి for బయలుదేరే Rel. Ao. p|| of బయలుదేరుట v. n. *to set out* : and అప్పుటికి *at that time*. D. of the adv. అప్పుడు *then*. పైక one, numeral. తొందర *trouble* n. s. of the 3d decl. సంభవించినది * *happened* ; 3d pers. sing. neuter past tense of సంభవించుట * *to happen* v. n. of the 3d conjug.

మేమిటి *What?* an interrogative defective pron. బోయి a *palanqueen-bearer* n. s. of the 3d decl. పడి *having fallen* ; past p|| of పడుట v. n. *to fall*. గాయము n. s. *wound*. తగిలినది *was inflicted* ; 3d pers. sing. neuter past tense of తగులుట v. n. *to touch or hit*.

వాడికి *To him* D. of the pron. వాడు *he*. యెటువంటి *what kind of?* an interrogative particle.

వాడి *His* ; G. of the pron. వాడు *he*. మోకాలు *knee* n. s. of the 3d decl. కొట్టుకపోయినది *was bruised* ; from కొట్టుక irregular past p|| ending in UKA of కొట్టుకొనుట (M) of కొట్టుట v. a. *to beat*, and పోయినది is gone ; 3d pers. neut. sing. past tense of పోవుట v. n. *to go*. అందుకు *Thereto, thereof* ; D. of the adv. అందు *there*. చేస్తీరి *did you make?* 2d person plu. past tense of చేయుట v. a. *to make*.

వైద్యుడు * n. s. *A doctor*. పోతూ *going* : present p|| of పోవుట *to go*. వుండెను *was* ; 3d pers. sing. past tense of వుండుట. ఆయన *he* ; honorific demonstrative remote pronoun. దానికి *to it* ; D. of the pron. అది *that*. కావలసిన *that was necessary* ; Rel. past p|| from కా the root in A of అవుట v. n. *to become*, with వలసిన *must*, a defective verb. వైద్యము * n. s. *doctoring*. చేసినాడు *he made* ; 3d pers. sing. masc. past tense of చేయుట.

సెప్పిగా *adv. Painfully* ; from సెప్పి n. s. *pain* and గా the adverbial affix.

అయిదో పాఠము. *Fifth Exercise.*

అయ్యా ఈ దొరలు వచ్చి చేరినారు. Sir, the gentlemen have arrived.

పెద్ద నల్ల కుక్కను తీసుకొని రా ? Bring the large black dog.

ఎర్ర కుక్కనున్న తెల్ల కుక్కనున్న తెప్పించు. Send for the brown dog and the white one.

కదమ కుక్కలు తేమముగా వచ్చి చేరిననా ? Have the rest of the dogs arrived safe?

చేరినవి అయ్యో, నిండా అలిసి వున్నవి.	Yes sir; they are much tired.
ఇంత కొంచెము దూరము నడవడములో అవి యె ట్లా అలిసినవి?	How could they be tired in such a short walk?
నా తుపాకీ తే.	Bring my gun.
అది నిండా మురికిగా వు న్నది.	It is very dirty.
అయ్యో దాన్ని తమరే తు డుస్తామని చెప్పి వుంటిరి.	Sir, you said you would clean it yourself.
మంచిది.	Very well.
వేళ్ళిట్లు కావలెను.	I want hot water.
నా బూట్సులు * యెక్కడ?	Where are my boots?
ఈ కర్ర విరిగి పోయినది.	This stick is broken.
కొత్తది తెప్పించు.	Get a new one.
నా పాత కత్తినిన్ని చిన్న సుత్తెనున్ను తే.	Bring my old knife and the small hammer.
వడ్లవాణ్ణి పిలువు.	Call the carpenter.
వాడు వడ్లవాడు కాదు.	That man is not the car- penter.
నాకు మొక యినక చీల కా వలెను.	I want a nail.
ఇక్కడ కరమలవాడు లేడు.	The smith is not here.
వాడు వడ్లవాడు.	That man is the carpenter.
నేను యిప్పుడు పోయి కుక్క లను చూస్తాను.	Now I will go and look at the dogs.

* Here and in some other places we use Hindustani or English words for want of Native expressions. But these are perfectly well known to the Native Telugus.

అయ్యో గుర్రానికి నిలిచే టందుకు చోటు లేదు.	Sir, the horse has no place to stand in.
చింత లేదు వషణ్ము రా దు.	Never mind: it is not go- ing to rain.
నిన్న రాత్రి వాన కురిశిన దట.	They say it rained last night.
అది విసదానకు నాకు శం తోషముగా వున్నది.	I am glad to hear it.
రాత్రి నిండా వుక్తగా వుం డెను.	Last night it was very hot.
ఇప్పుడు కాస్త చల్లగా వు న్నది.	It is pretty cool now.
తెల్లవార వచ్చినట్టున్నది.	It is hardly day-light.
కొండ తిరిగి పోదాము.	Let us go round the hill.
అదుగో మొక నక్క పోతు న్నది.	There goes a fox.
అదుగో మొక కామి లేడి	There goes a florikin.
పిట్ట పోతూ వున్నది.	
అదుగో మొక జింకల గుం ళు వున్నది.	There is a herd of deer.
అవి యెనుములకై పోతు న్నవి.	They are going towards the buffaloes.
అవి తోళు గుండా పోతు న్నవి.	They are going through the (tope) grove.
కౌజులను చూడు.	Look at the partridges.
ఇదుగో మొక కణుజు వు న్నది.	There is an elk.

ఈ కుక్కలు నిండా వుల్లా The dogs are very fresh.
సముగా వున్నవి.

ఈ కుక్కకుంటేటట్టు వున్నది. This dog seems lame.
ది.

నా గుర్రపువాడు అలిసి వున్నాడు. My horsekeeper is tired.

సూర్యోదయ మవుతున్నది. The sun is rising.
పొద్దు పొడుస్తున్నది.

ఇంకా కొంచెము నేపటికి It will be very hot soon.
యెండ నిండా తీక్ష్ణముగా వుండును.

మనము మళ్లుకొందాము. Let us return.

ఇంటికి పోవడములో దారి దూరమనిపిస్తున్నది. long.

ఆ గుర్రమునకు యేమి చెబుతున్నది! How that horse sweats!
మట పట్టుతున్నది!

ఆ నేల నెమలిపట్టును నా వద్దికి తీసుకొని రా? Bring me that "bastard florikin."*

ANALYSIS.

అయిదో *Fifth* ; ordinal numeral of అయిదు *five*, cardinal numeral.
పెద్ద adj. *Great*. నల్ల adj. *black*. కుక్కను accu. sing. of కుక్క n. s. *a dog*. 3d decl. తీసుకొని *having taken* ; past p|| of తీసుకొనుట v. a. *to take*. రా *come thou* ; imperative sing. of వచ్చుట v. n. *to come*.

* The Nela Nemili, a game bird peculiar to Southern India.

యెర్ర adj. *Red*. తెల్ల adj. *white*. తెప్పించు *cause to be brought*; imperative sing. of తెప్పించుట the causal voice of తెచ్చుట v. a. *to bring*.

కడమ adj. *The remaining*. క్షేమముగా * adv. *safely*; from క్షేమము * n. s. *safety*.

అలిసి *Being tired*; past p|| of అలియుట v. n. *to be tired*. వున్నవి *they are*; 3d pers. plu. neut. present tense of ఉండుట.

యింత adv. *So much*. కొంచెము adv. *a little*. దూరము *distance*. n. s. of the 2d decl. నడవడములో *in walking*; loc. case of నడవడము infinitive of నడుచుట *to walk* v. n. of the 3d conjugation. 'అవి *they*; nom. plu. of the pronoun అది *that*. యెట్లా adv. *how?* this is the interrogative of అట్లా *so* and యిట్లా *this way*. అలిసినవి *are tired*; 3d pers. plu. neut. past tense of అలియుట.

తుపాకి n. s. *A gun*. తే *bring thou*; imperative sing. of తెచ్చుట v. a. *to bring*.

మురికిగా adv. *dirtily*; from మురికి n. s. *dirt*.

దాన్ని *it*; accu. sing. of అది pronoun *that*. తమరే *yourself*; nom. plu. of తాను *he*; but this word is used as an honorific term to the second person and ē the intensive. తుడుస్తాము *we will wipe or clean*; 1st pers. plu. present tense (here used with a future sense) of తుడుచుట v. a. *to clean*. చెప్పి. past p|| of చెప్పట *to tell* v. a. of the 1st conjug. వుంటిరి *you were*; 2d. pers. plu. past tense of వుండుట.

మంచిది *Very well*: from మంచి adj. *good* and ది for అది *that*, the pron.

వేళ్ళీళ్లు *Hot water*; from వేడి adj. *hot* and నీళ్లు nom. plu. of నీరు n. s. *water*.

బూట్సులు *Boots*; nom. plu. of the English word.

కర్ర n. s. *A stick*. విరిగి *being broken*; past participle of విరుగుట v. n. *to break*.

కొత్తది n. s. *A new one*; from కొత్త adj. *new* and అది pron. *that*.

పాత adj. *Old*. కత్తి n. s. *a knife*: the nominative is used instead of the accu. సుత్రే n. s. *a hammer*.

వడ్లవాణ్ణి accu. of వడ్లవాడు *A carpenter.* పిలుచు *call thou* ; 2d pers. sing. imperative of పిలుచుట *to call* v. a. of the 3d conjug.

కాదు *He is not* ; 3d person sing. masc. negative Ao. of అవుట v. n. *to become.*

యినప G. of యినము n. s. *iron.* చీల *a nail*, n. s. of the 3d decl.

కరమలవాడు n. s. *An iron-smith* : lit. a man of the Karamala-caste. లేదు *is not here* ; 3d pers. sing. masc. neg. Ao. of ఉండుట v. n. *to be.*

యిప్పుడు adv. *Now* ; this is the proximate of అప్పుడు *then.* పోయి *having gone* ; past p|| of పోవుట v. n. *to go.* చూస్తాను *I will see* ; 1st pers. sing. present tense of చూచుట v. a. *to see.*

గుర్రానికి D. sing. of గుర్రము n. s. *a horse.* నిలిచేటందుకు *for standing* ; from నిలిచేటి Ao. p|| of నిలుచుట v. n. *to stand* and అందుకు *thereto*, the D. of the adverb అందు *there.* చోటు n. s. *place*, of the 3d declen. లేదు *is not.* 3d pers. sing. neut. of the neg. Ao. of ఉండుట.

చింత* n. s. *Sorrow* : లేదు *is not.* చింతలేదు *is a phrase meaning no matter.* వషణము * n. s. *rain.* రాదు *will not come* ; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of వచ్చుట v. n. *to come.*

వాన n. s. *Rain.* కురిసినదట *they say it rained* ; from కురిసినది 3d pers. sing. neuter past tense of కురియుట v. n. *to rain* and అట *a particle signifying they say* contracted for అంటారు.

వినిపానకు *For hearing or to hear* D. of వినిపము Root in DAM. సంతోషముగా adv. *agreeably, delightfully*, from సంతోషము * n. s. *pleasure.*

శుక్లగా adv. *Sultrily* ; from శుక్ల n. s. *heat* and గా the adverbial affix.

కాస్తా adv. *a little.* చల్లగా adv. *coolily.*

తెల్లవార The root in (A) of తెల్లవారుట v. n. *to dawn.* వచ్చిన past Rel. p|| of వచ్చుట, with the affix అట్లు so as. ఉన్నది *it is* ; 3d pers. sing. neuter present tense of ఉండుట.

కొండ n. s. *A hill* : here the nominative is used for the accu. తిరిగి *having gone round* ; past p|| of తిరుగుట v. n. *to turn or to go round.* పోదాము *let us go* ; 1st pers. plu. imperative of పోవుట.

పోతున్నది *Is going* ; 3d pers. sing. neut. present tense of పోవుట.

కామి లేడిపిట్ట n. s. *Florikin*.

జింకల G. plu. of జింక n. s. *a deer*. గుంపు n. s. *a herd*.

యెనుములకై *towards the female buffaloes*, from యెనుముల G. plu. of యెనుము n. s. *a female buffalo* and the affix కై means *towards*.

పోతున్నవి *are going* ; 3d pers. plu. neut. present tense of పోవుట.

తోపు H. n. s. *A grove*. గుండా post pos. *through*.

కొజులను accu. plu. of కొజు n. s. *a partridge*. చూడు *see* ; imperative.

2d pers. sing. of చూచుట v. a. *to see*.

యిదుగో interjec. *Look here*. కణజు n. s. *an elk*.

పుల్లాసముగా * adv. *Delightedly* ; from పుల్లాసము * n. s. *delight*.

కుంటేటట్టు *So as to lame*, from కుంటేటి Ao. p|| of కుంటుట v. n. *to limp* and అట్టు *so as* ; an indeclinable particle.

గుర్రపువాడు n. s. *A horse-keeper* ; from గుర్రపు G. sing. of గుర్రము n. s. *a horse* and వాడు n. s. *a man or person*.

సూర్యోదయము *The rising of the sun* : from సూర్య * n. s. *the sun* and పుడయము * n. s. *rising*. అవుతున్నది *it is becoming* ; 3d pers. sing. neut. present tense of అవుట.

పొద్దు n. s. *The sun*. పొడుస్తున్నది *it rises* ; 3d pers. sing. neut. present tense of పొడుచుట v. n. *to rise*, of the 2d conjug.

యింకా adv. *More*. సేవటికి *in time* ; D. sing. of సేపు n. s. *time*. యెండ n. s. *sun-shine*. తీక్షణముగా adv. *hotly, fiercely* ; from తీక్షణము * n. s. *heat*. ఉండును *it will be* ; 3d pers. sing. Ao. of ఉండుట.

మనము pron. *We*, nom. plu. of నేను *I* including the person addressed *you and I*. మళ్లుకొందాము *Let us turn back or return* ; 1st pers. plu. imperative of the v. n. మళ్లుకొనుట (M.) of మళ్లుట v. n. *to turn*.

ఇంటికి D. of ఇల్లు n. s. *a house*. పోవడములో *in going* ; Loc. case of పోవడము Root in DAM of పోవుట. దారి n. s. *way*. దూరము n. s. *distance*. అనిపిస్తున్నది *it appears* ; 3d pers. sing. neuter present tense of అనిపించుట v. n. *to appear*.

చెమటచుట్టుతున్నది *There is a sweat*, from చెమట n. s. *sweat* and చుట్టుతున్నది *it holds*; 3d pers. sing. neuter present tense of చుట్టుట v. n. *to hold*.

నేలనెమలిపిట్టను accu. sing. of నేలనెమలిపిట్ట n. s. *a bird called Bastard florikin*. నావద్దికి *to me*, from నా the G. of the pron. నేను *I* and వద్దికి the D. of the adverb వద్ద *near*.

ఆరో పాఠము.

Sixth Exercise.

అవిగో మూడు యేనుగలు
న్న నాలుగు తొటిపిటలు

There go three elephants
and four camels.

న్న పోతున్నవి.

అవి డేరాలను మోసుక
పోతున్నవి.

They are carrying tents.

ఆ పెద్ద దాన్ని చూడు.

Look at the large one.

కదమ వాటికన్న అది పైక
అడుగు పొడుగుగా అగు
పడుతున్నది.

He seems a foot taller than
the rest.

ఈ యేనుగలు యిక్కడ యెం
దుకు వున్నవి.

What are these elephants
doing here?

దండుతో కూడా పోతు
న్నవి.

They are accompanying
the troops.

పటాలము సమీపిస్తున్నది.

The regiment is approach-
ing.

ఆ వాద్యము నీకు విశవస్తు
న్నదా?

Do you hear the band?

అది నాకు విశరా లేదు.

I do not hear it.

అది నాకు వింటున్నది.

I hear it.

అది నాకు బాగా విశవస్తు
న్నది.

I hear it very well.

వాడు యెవడు?

Who is that man ?

అతడు వేటగాడు.

He is a (shicaree) native sportsman, a fowler.

వాణ్ని పిలువు.

Call him.

అదుగో నాలుగు ఆవులు
మేస్తున్నవి.

There are four cows grazing.

ఓ యబ్బా యెన్ని పందులు.

What a number of pigs.

అవి వుళ్ళరవాండ్లవి.

They belong to the tank diggers.

హిందువులు వాటిని తింటారా?

Do the Hindus eat them ?

కొందరు కులస్తులు తింటారు.

Some castes do.

చెంచు వాండ్లు ఏటిని కూడా తింటారు.

Savages eat them also.

చెంచువాండ్ల'నగా యెవరు?

Who are savages ?

అడవులలో వుండే వాండ్లు.

People who live in the woods.

వాండ్లు అప్పుటప్పుటికి వూళ్ళ
లోకి వస్తారు.

They often come down to the villages.

వాండ్లు యేమైనా తొందర
చేస్తారా?

Do they do any harm ?

లేదు.

No.

గొర్రెలను మేకలను కోళ్లను
తింటారా?

Are not sheep, goats, and fowls eaten ?

అగత్యముగా హిందువుల
లో అనేక కులస్తులు తింటారు.
తురకలున్ను తింటారు.

Certainly, by many classes of Hindus and Muslims.

బ్రాహ్మణులున్ను మేక మాంసము తినదము లేదా? Do not bramins also eat mutton?

అవును, యజ్ఞములలో తింటారు. Yes; at sacrifices.

కరువు కాలములో మాలవాండ్లు బహుశః యెనుములనున్న గాడిదెలనున్న దొంగిలించి తింటారు. In time of scarcity parias sometimes steal buffaloes or asses and eat them.

ANALYSIS.

ఆరో Sixth; the ordinal numeral of ఆరు the cardinal numeral.

అవిగో Interj. Lo, behold. యేనుగలు nom. plu. of యేనుగ an elephant.

లాటిపిటలు nom. plu. of లాటిపిట a camel, of the 3d Declen.

మోసుకొనిపోతున్నవి They are carrying, from మోసుకొని past p|| of మోసుకొనుట (M.) of మోసుట to carry, to bear and పోతున్నవి 3d pers. plu. neut. present tense of పోవుట.

పెద్దదాన్ని Large one; accu. sing. of పెద్దది n. s. it that is large: from పెద్ద adj. large and అది pron. it.

వాటికన్న Than them; from వాటి G. plu. of అది and కన్న past Rel. p|| of కనుట v. a. to see, signifying than. అడుగు n. s. a foot-step: the length of 12 inches. పొడుగునా adv. highly, interpreted by the adjective, high, tall; from పొడుగు n. s. tallness, and నా the adverbial affix. అగుపడుతున్నది it appears; 3d person sing. neuter present tense of అగుపడుట v. n. to appear.

ఎందుకు Why, where for; the D. of ఎందు adv. where.

దండుతో With the troops, from దండు n. s. an army and తో with, post position. కూడా adv. along with; root in [A.] of కూడుట v. n. to join.

వటాలము n. s. The English word Battalion. సమీపిస్తున్నది is approaching; 3d pers. sing. neuter present tense of సమీపించుట* v. n. to approach.

వాద్యము * n. s. *Music*. విసవస్తున్నదా *is it heard* ; lit. *does it come to be heard*, from విస the root in [A.] of వినుట v. a. *to hear* and వస్తున్నది 3d pers. sing. neuter present tense of వచ్చుట v. n. *to come*, with ā the affix denoting question.

విసరా లేదు *it is not heard*, from విస the root in A. of వినుట and రా the root in A. of వచ్చుట with లేదు *it is not*.

వింటున్నది *it hears, it is heard*. 3d pers. sing. neuter present tense of వినుట.

వాడు pronoun *He*. యెవడు *who?* Interrogative, mas. pron.

అతడు pron. *He*. వేటగాడు n. s. *a huntsman*, from వేట n. s. *chase* and గాడు another form of వాడు *a man, a person*.

వాణ్ని *Him*, accu. sing. of the pron. వాడు.

ఆవులు nom. plu. of ఆవు n. s. *a cow*, of the 3d Decl. మేస్తున్నవి *are grazing* ; 3d pers. plu. neuter present tense of మేయుట v. a. *to graze*.

ఓ interj. *Oh*. అబ్బా *Oh father* ; vocative of అబ్బ n. s. *a father*.

This word is a mere exclamation like O Dear. పందులు nom. plu. of పంది n. s. *a pig*.

ఉప్పురవాండ్లవి *They belong to the tank-diggers* ; from ఉప్పుర name of a certain caste, వాండ్ల infl. of వాండ్లు people and అవి neuter plu. of అది pron. *it*.

హిందువులు nom. plu. of హిందువు n. s. *a Hindu or native of India*.

వాటిని *them* ; accu. plu. of the pron. అది *that thing*. తింటారా *do they eat?* 3d pers. plu. present tense of తినుట v. a. *to eat*.

కొందరు pron. *Some*, denoting masc. and femin. కులస్థులు nom. plu. of కులస్థుడు a person of the caste.

చెంచువాండ్లు n. s. *Savages*, from చెంచు a name and వాండ్లు people.

వీటిని *these (things)* accu. plu. neuter of ఇది pron. *this [thing]*.

ఎవరు *Who?* interrogative pron. masc. plu. of ఎవడు *who or which man?*

అడవులలో *In the woods* ; Loc. plu. of అడవి n. s. *a forest*. వుండే *that are* ; Ao. p|| of వుండుట v. n. *to be*.

అప్పుటప్పుటికి. అప్పుడు adv. *Then, that time*. అప్పుటికి Dative, *For or at that time*. Here, the word is repeated and the entire phrase means, *now and then*.

ఊళ్లల్లో Loc. plu. of ఊరు n. s. *a village*, to which కి the sign of the D. is added, denoting *into*.

ఏమైనా *Anything*; from ఏమి pron. *what?* and అయినా *if it be*; past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*. చేస్తారా *do they make?* 3d pers. plu. present tense of చేయుట v. a. *to make*, to do.

గొర్రెలను accu. plu. of గొర్రె n. s. *a sheep*. మేకలను accu. plu. of మేక n. s. *a she goat*. కోళ్లను accu. plu. of కోడి n. s. *a fowl*.

అత్యముగా adv. *Certainly*.

అనేక * adj. *Many*. కులస్థులు nom. plu. of కులస్థుడు a person of the caste.

తురకలు nom. plu. of తురక n. s. *a musulman*.

బ్రాహ్మణులు nom. plu. of బ్రాహ్మణుడు * n. s. *a bramin*.

మాంసము* n. s. *Flesh*; nom. is used instead of accu. తినడము *the eating*; Root in DAM of తినుట v. a. *to eat*.

యజ్ఞములలో Loc. plu. of యజ్ఞము * n. s. *a sacrifice*.

కరువు n. s. *A famine*. కాలములో Loc. sing. of కాలము * n. s. *time*.

మాలవాండ్లు nom. plu. of మాలవాడు *a paria*; from మాల adj. and

వాండ్లు *people*. బహుశః * adv. *for the most part*. గాడిదెలను accu.

plu. of గాడిదె n. s. *an ass*. దొంగిలించి *having stolen*; past. p|| of దొంగిలించుట v. a. *to steal*.

ఏడో పాఠము.

Seventh Exercise.

ఆ మెర్రటి వాడు మెవడు? Who is that fair man?

అతడు గుడి బ్రాహ్మణుడి వలె వున్నది. He seems to be a temple bramin.

అతడి చేత వుండేది యేమి? What is that in his hand?

ఒక పుస్తకము. It is a book.

పుస్తకమా? అది నల్ల కర్ర వలె వున్నది. A book? it looks like a black piece of wood.

అది తాటాకులలో వ్రాసిన గ్రంథము. It is a book written on palm leaves.

అది యేమిటో or యేమి గ్రంథమో. I wonder what it is (or) what book it is.

మనము అతణ్ణి అడుగుదాము. Let us ask him.

అది యేమి శుక్రమ'య్యా? Sir, pray what book is that?

శుంచాంగము. An almanac.

ఏ సంవత్సరపుది. For what year?

ఈ సంవత్సరపుది. For the present year.

ఇది యే సంవత్సరము? What year is it?

సాధారణసామ సంవత్సరము. The year Sadharana.

ఏమి; సంవత్సరములకు పేళ్లు కలవా? What, have the years names?

అవునయ్యా పేళ్లు కలవు. Yes Sir, there are names.

అవిగో నాలుగు కోతులు. There are four monkeys.

వునవి.

అవి అప్పుటప్పుటికి దుడుకు చేస్తవి. They sometimes do mischief.

ఆ స్థల మేమిటిది? What place is that?

అది వూరి బడి; ఈ యన చదువులయ్య వారు. It is the village school: this man is the school-master.

ప్రతి దినమున్ను చదివి అయిన తర్వాత పిల్లకాయలు గుణకారమున్ను ౧౨ నెలల పేళ్లున్న ప్రభవాదులున్న చెప్పుతారు. At the end of each day's reading the boys repeat the multiplication table, the names of the 12 months and of the 60 years.

ANALYSIS.

ఏడో *Seventh* ; ordinal numeral of ఏడు *Seven*.

యెర్రటి adj. '*Fair*,' from ఎర్ర adj. *fair* and టి an affix.

గుడి n. s. *A temple* ; of the 3d declension. బ్రాహ్మణుడి G. sing. of బ్రాహ్మణుడు * n. s. *a bramin*. వలె adv. *like*.

అతడి G. sing. of అతడు pron. *he*. చేత Loc. sing. of చేయ్య *the hand*.

వుండేది *that which is* ; Infinitive in ది of ఉండుట.

పుస్తకము * *A book*. n. s. of the 2d decl.

తాటాకులలో Loc. plu. of తాటాకు *a palm leaf*. వ్రాసిన *written*, past Rel. p|| of వ్రాయుట v. a. *to write*. గ్రంథము * n. s. *a book*.

మేమిటో A phrase, meaning *I know not what it is*, lit. "It is something or other."

అడుగుదాము *Let us ask* ; 1st pers. plu. Imperative of అడుగుట v. a. *to ask*.

కుంచాంఁము * n. s. *An almanac*.

ఏ *Which?* an indeclinable interrogative pron. సంవత్సరపుది * *that of a year*, from సంవత్సరపు G. sing. of సంవత్సరము * n. s. *a year*, to which ది for అది is added.

సాధారణనామ * *Having the name 'Sādharaṇa.'*

వేళ్లు Nom. plu. of పేరు n. s. *a name*. కలవు *there are* ; 3d pers. plu. neuter Ao. of కలుగుట v. n. *to be*.

కోతులు Nom. plu. of కోతి n. s. *a monkey*.

చుడుకు n. s. *Mischief*. చేస్తేవి *they do* ; 3d pers. plu. neuter present tense of చేయుట v. a. *to make, to do*.

స్థలము * n. s. *A place*. ఏమిటిది *what is that?* from ఏమిటి *what* ; pron. and ది for అది *it*.

బడి n. s. *A school*. ఈయన pron. *He, or his honour, his reverence*.

చదువులయ్యవారు *A schoolmaster*, from చదువుల gen. plu. of చదువు n. s. *reading : study*, and అయ్యవారు n. s. *Sir, master*.

దినమున్ను *Every day*; from దినము * n. s. *a day* and న్ను the conjunc. *and*; applied here for emphasis. చదివి *having read*; past p|| of చదువుట v. a. *to read*. అయిన past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*. Here meaning *to be over, to be finished*. తర్వాత adv. *afterwards*. గుణకారము * n. s. *the multiplication table*. ౧౨ *Twelve*: (the numeral.) నెలల plu. infl. of నెల *a month*. ప్రభవాదులు * Prabhava, &c. from ప్రభవ a proper name and ఆది *etcetera*. చెప్పితారు *they repeat*; 3d pers. plu. present tense of చెప్పట v. a. *to repeat, to say*.

ఎనిమిదో పాఠము.

Eighth Exercise.

ఈ మూడు దినములుగా You did not come to me
నీవు నా వద్దకి రాక పోతి for the last three days.
వి.

నేనయ్యా నేను పుట్టు కుదు No sir,—I was unwell.
రు లేక వుంటిని.

నీకు పుట్టు యేమి? What was the matter with
you?

ఒక కట్టె నా కాలి మీద A piece of wood fell on my
పడి దాని కొన బాగా foot, and the corner
గుచ్చుకొన్నందున, కాలు struck me severely; so
వాచినది. యిప్పుటికిన్ని నిం that the foot swelled up;
డా వాచి యున్నది. తమ you see sir it is still
రు చూడండ'య్యా. much swollen.

వైద్యుణ్ని పిలిపించినావా? Did you send for a doctor?

పిలిపించినాను గాని అతడు Yes sir, but he proposed
జెలగలు కరిపించవలెనం' applying leeches.
టాడు.

వాటిని కరిపించలేదా? Did you not apply them?
 కరిపించలేద'య్యా, నెత్తురు No sir; we cannot endure
 తీస్తే మేము తాళలేము. the drawing of blood.
 నీవు వాటిని కరిపించి వుం If you had applied them
 టే, నీకు త్వరగానే కుదిరి you would have been
 వుండును. well much sooner.
 అవున'య్యా, అట్లా అం Yes sir, so they say; I
 టారు. నేను యింకా కొం still limp a little.
 చెము కుంటుతున్నాను.

ANALYSIS.

ఎనిమిదో *The eighth*; ordinal numeral of ఎనిమిది *eight*.

ఈ Adjective pron. *this*. దినములునా *for days*, from దినములు
 nom. plu. of దినము * n. s. *a day* and నా the adverbial affix.

నీవు pron. *thou*. రాకపోతివి (*thou*) *didst go without coming*; i. e.
thou didst not come, from రాక the neg. p|| in క of వచ్చుట v. n.
to come and పోతివి 2d pers. sing. past tense of పోవుట v. n. *to go*.

ఒళ్లు n. s. *The body*. కుదురు లేకవుంటిని *I was without health*, from
 కుదురు n. s. *health*, లేక *without*; the neg. p|| in క of ఉండుట v. n.
to be and వుంటిని 1st pers. sing. past tense of ఉండుట.

కట్టె n. s. *A stick*. కాలిమీద *on the foot*, from కాలి the infl. sing. of
 కాలు n. s. *the foot* and మీద affix; *upon*. దాని infl. sing. of అది
 pron. *that thing*. కొన n. s. *the point*. నుచ్చుకొన్నందున *by having*
pricked; from నుచ్చుకొన్న the Rel. past p|| of నుచ్చుకొనుట (M)
 of నుచ్చుట v. a. *to pierce* and అందున *thereby*; abla. of అందు
 adv. *there*. వాచినది *swelled up*. 3d pers. sing. neuter past tense
 of వాచుట v. n. *to swell*. యిప్పటికిన్ని *even at this time, still*, from
 యిప్పటికి the D. of ఇప్పుడు adv. *now* and న్ని conjunc. inten-
 sive. వాచియున్నది (*it*) *is swollen*, from వాచి past p|| of వాచుట
 and ఉన్నది *it is*; 3d pers. sing. neuter present tense of ఉండుట.

చూడండి *please to look at*; 2d pers. plu. imperative of చూచుట v. a. *to see, to look*.

వైద్యుణ్ణి Accu. sing. of వైద్యుడు *n. s. *A doctor*. పిలిపించినావా *did you have him called?* 2d pers. sing. past tense of the causal verb పిలిపించుట *to send for*.

పిలిపించినాను *I sent for (him)* 1st pers. sing. past tense of the causal verb పిలిపించుట. జెలగలు Nom. plu. of జెలగ n. s. *a leech*. కరిపించవలెను *must apply*, from కరిపించ root in (A) of the causal verb కరిపించుట *to make it bite*, which is derived from కరుచుట v. a. *to bite*, and వలెను *must*, a defective verb. అంటాడు *he says*; 3d pers. sing. masc. present tense of అనుట v. a. *to say*.

నెత్తురు n. s. *Blood*. తీస్తే *if (—) draw*; conditional form of తీయుట v. a. *to draw*. తాళలేము *we cannot endure*, from తాళ root in (A) of తాళుట v. a. *to endure* and లేము *we cannot*; 1st pers. plu. neg. avorist of కలుగుట v. n. *to be able*.

కరిపించివుంటే *If (—) had applied*, from కరిపించి past p|| of the causal verb కరిపించుట *to make it bite*, from కరుచుట v. a. *to bite*, and వుంటే *if (—) had been*; conditional form of ఉండుట *to be*. కుదిరి past p|| of కుదురుట v. n. *to be cured*. వుండును *(it) would be*; 3d pers. sing. neuter avorist of ఉండుట.

అట్లా adv. *So*. అంటారు *they say*; 3d pers. plu. present tense of అనుట. కొంచెము adv. *A little*. కుంటున్నాను *I limp*; 1st pers. sing. present tense of కుంటుట v. n. *to limp*.

తొమ్మిదో పాఠము.

Ninth Exercise.

అయ్యా రామస్వామి మే Sir, Ramaswamy begs leave
నిమిది దినములకు శలవు of absence for a week.

అడుగు తున్నాడు.

అది యేమి సంగతి?

What is the matter?

అతను మొన్నటి రాత్రి నిండా అస్వస్థముగా వుండెను. He was very unwell the night before last.

అయ్యో, పాపము. I am sorry to hear it.

అతడు నిన్నటి దినమంతా లంకణము. He fasted all yesterday.

నేడు అతనికి చలిజ్వరము నిండా అధికముగా వున్నది. He is much worse to-day with fever and ague.

వాంతి బలముగా వుండెను. వాంతి భ్రాంతి రోగముని శందే హస్తస్సారా? The vomiting was violent. Do they apprehend cholera?

లేదయ్యా, యిక్కడ నుంచి వాంతి భ్రాంతి లేదు. No sir; there has been no cholera here for a year past.

వాంతి భ్రాంతి వల్ల బహుమంది చచ్చినారా? Did many die of the cholera?

అవునయ్యా, అనేకులు చానని వీధి మొకటైనా లేదు. Yes sir, there was not a street in which several deaths did not occur.

అయ్యా రామస్వామి వచ్చినాడు. తమ్మును చూడవలెనని మనివి చేస్తున్నాడు. Sir, Ramaswamy has come and begs to see you.

మంచిది, రామస్వామి లోపలికిరా, కూచుండు, యేమి సంగతి? Very well; come in Ramaswamy; sit down: what is the matter?

అయ్యా నేను నిండా అశ్వ	O sir I am very unwell.
స్థముగా వున్నాను.	
నేడు నేను మిక్కిలిన్ని అశ్వ	I feel very unwell to-day.
స్థముగా వున్నాను.	
అతణ్ణి పొమ్మందునా?	Shall I desire him to go?
పొమ్మను.	Yes.
చేతులు మెంగిలి చేసుకో	Avoid defiling your hands
వద్దు. అందువల్ల శుక్తన	with spittle: bystanders
వుండే వాండ్లు అసహ్య	have a horror of this.
శుడుతారు.	

ANALYSIS.

తొమ్మిదో Ninth; ordinal numeral of తొమ్మిది nine.

రామస్వామి * n. s. Ramaswamy; nom. sing. a proper name. శలవు * n. s. leave. అడుగుతున్నాడు (he) is asking; 3d pers. sing. masc. present tense of అడుగుట v. a. to ask.

శంకతి n. s. Matter, affair, circumstance.

అతను pron. He. మొన్నటి infl. sing. of మొన్న adv. the day before yesterday. రాత్రి * n. s. night. Here the nomi. is used for the Locative. నిండా adv. much, very. అశ్వస్థముగా adv. not soundly, i. e. sick, unwell, from అశ్వస్థము * n. s. illness and గా. వుండెను (he) was; 3d pers. sing. masc. past tense of ఉండుట.

అయ్యో interj. Oh. పాపము * interj. alas.

నిన్నటి infl. of నిన్న adv. Yesterday. అంతా adj. pron. all. లంకణము n. s. abstinence, fasting when sick.

అతనికి To him; D. sing. of అతడు pron. he. చలిజ్వరము ague, from చలి n. s. cold and జ్వరము * n. s. fever. అధికముగా adv. much, greatly, from అధికము * adj. much, great.

వాంతి n. s. *Vomiting*. బలమునా adv. *strongly, violently, powerfully*,
from బలము * n. s. *strength, violence*.

వాంతిభ్రాంతి * n. s. *The cholera*, from వాంతి and భ్రాంతి * n. s. *de-*
lirium. రోగము n. s. *disease, sickness*. సందేహిస్తున్నారా *Do they*
doubt? 3d pers. plu. present tense of సందేహించుట v. n. *to*
suspect, to doubt.

నుంచి Postposition ; *from, since*.

బహుమంది *Many people*, from బహు * adj. *many, numerous* and మంది
n. s. *people, persons*. చచ్చినారా *did they die?* 3d pers. plu. past
tense of చచ్చుట v. n. *to die* and ā the interrogation.

అనేకులు * n. s. *Many people*, derived from the Sanscrit అనేక adj.
much, many. చావని *that did not die* ; neg. Rel. p|| of చచ్చుట. వీధి *
n. s. *a street*. వెకటైనా *even one*, from ఒకటి *one* ; neuter nume-
ral and అయినా past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*, meaning
even or at least.

వచ్చినాడు *He has come* ; 3d pers. sing. masc. past tense of వచ్చుట
to come. తమ్మును accu. plu. of తాము pron. *you, or your honor*.
చూడవలెనని *saying that (he) must see*, from చూడ root in (A) of
చూచుట v. a. *to see*. వలెను *must* and అని past p|| of అనుట v. a. *to*
say. మనివి n. s. *a request*. చేస్తున్నాడు *he makes* ; 3d pers. sing.
masc. present tense of చేయుట v. a. *to make, to do*.

మంచిది adv. *Very well*, from మంచి adj. *good, excellent* and ది for అది
pron. *it*. రామస్వామి Voc. sing. of *Ramaswamy* ; a proper name.
లోకులికి D. sing. of లోకుల adv. *inside*. రా *come thou* ; 2d pers.
sing. imperative of వచ్చుట. కూచుండు 2d pers. sing. impera-
tive of కూర్చుండుట v. n. *to sit down*.

పోవుండునా *Shall I tell (—) to go* ; from పోవు *go thou* ; 2d pers.
sing. imperative of పోవుట v. n. *to go* and అందును 1st pers. sing.
avorist of అనుట, with ā denoting question.

అను *Say thou* ; 2d pers. sing. imperative of అనుట.

చేతులు Nom. plu. of చెయ్యి n. s. *The hand*, చెంఱిలి n. s. *spittle*. adj. *defiled with spittle*. చేసుకోవద్దు *do not make*, from చేసుకో root in (A) of చేసుకొనుట (M) of చేసుట *to do*, and వద్దు *must not*; a defective verb. It is added to the root in (A) of any verb giving the sense *don't*. అందువల్ల *thereby*, from అందు adv. *there* and వల్ల *by*; postposition. ఉక్తన *on the side*; Loc. sing. of ఉక్త n. s. *side, quarter*. అసహ్యపడుతారు *(they) are disgusted*; 3d pers. plu. present tense of అసహ్యపడుట v. n. *to be disgusted*.

పదోపాఠము.

Tenth Exercise.

అబ్బా నేడేమి యెండ!	How hot is to-day!
అకు అడ లేదు.	There is a complete lull.
మహా పుక్తగా వున్నది.	It is very close.
ఈ దేశమునకు నేను వచ్చిన	This is the hottest day I
తర్వాత నేడే మహాత్మన	have known since my
యెండ.	arrival in this country.
నిప్పులు కురుస్తున్నవి.	It rains flames.*
మనకు వూపిరి తిరగడము క	We can hardly breathe.
ష్టముగా వున్నది.	
దేహములోని ద్రవమంతా	It is very exhausting.
పీల్చి వేస్తున్నది.	
ఘాలివాన కొట్టబోయేట	Probably we shall have a
ట్టు వున్నది.	storm.

* A Hindu phrase.

పోయిన సంవత్సరము యీ Last year at this period
కాలములో బలమైన వా there was violent rain.
న కురిసినది.

మబ్బు వేస్తున్నది. It is becoming cloudy.

చీకటిగా వున్నది. It is dark.

కుటులు నిశబ్దముగా వున్నవి. The birds are silent.

నిన్నటి రాత్రి వుసిట్ల వైలు Last night the flying white
దేరినవి. ants appeared.*

కొంచెము పురుముతున్నది. There is a little thunder.

కొన్ని చినుకులు పడుతున్నవి. There are a few drops of
rain.

నిండా పెద్ద చినుకులు. Very large drops.

కాక మరీమరీ అధిక మవు The heat is growing more
తున్నది. and more oppressive.

ఉక్కు మరిన్ని అధికమవుతు The closeness is increas-
న్నది. ing.

గాలి అతిశయిస్తున్నది. The wind is rising.

అబ్బా యేమి వడగాడ్పు ! How hot the breeze is !

వాన హెచ్చవుతున్నది. The rain is increasing.

గాలి బలమవుతున్నది. The storm is becoming
violent.

తలుపులు ముయ్య. Close the doors.

అడ్డ మాను వెయ్య. Fasten the bar.

* A symptom of approaching rain.

కిటికీలను భద్రము చెయ్యి.	Secure the windows.
గాలి ప్రచండముగా వున్నది.	The wind is furious.
చెట్లు యేమి అల్లాడుతవి!	How the trees wave about!
అబ్బా యేమి మెరుపు!	What a bright flash of lightning.
అబ్బా యేమి వురుము!	What a loud peal of thunder!
వాన మరీమరీ బలమవుతున్నది.	The rain becomes heavier.
మన మాటలే మనకు విసరావడము కష్టముగా వున్నది.	We can hardly hear our own voices.
నాకు మొకటిన్నీ విసలేదు.	I feel quite deaf.
వడిగండ్లు పడుతున్నవి.	The hail is falling.
నాకు మొక పెద్ద వడిగల్లు దొరికినది.	I have got a large hail-stone.
అవి కరిగి పోతున్నవి.	They are melting.
ఉత్తరపు గాలి నిలిచి దక్షిణపు గాలి తిరిగినది.	The wind has changed from north to south.
గాలి దెబ్బకు మొక తలుపు విరిగి తెరుచుకొన్నది.	One door is burst open by a gust of wind.
ఆ చెట్టు కొమ్మ విరిగినది.	The branch of that tree has been torn off.
ఈ రెండు చెట్లు వేళ్లతో పెళ్లగిలినవి.	These two trees are torn up by the roots.
గాలి మట్టు పడుతున్నది.	The wind is slackening.

- గాలివాన నిలిచినది. The storm is over.
- అంతా యేక జలప్రళయము అయిపోయింది. The whole place is flooded.
- జనులు నీళ్లలో నడుస్తారు. There are people wading.
- అయ్యో, గుర్రపు లాయం యొక్క చివర గాలికి కూలిపోయినది. Sir, the end of the stable is blown down.
- మూడు గుడిసెలు పాడై పోయినవి. Three huts are destroyed.
- అక్కడ యెవరికిన్ని అపాయము లేదు. No mischief was done to any one there.
- పొరిగింట్లో యిద్దరు పిల్లలు చచ్చినారట. They say two children have been killed in the next house.
- పోయిన సంవత్సరము పైకని మొదల పడుగు పడి చచ్చినాడు. Last year a man died being struck by lightning.
- వాని దేహము మీద యేమి న్ని గాయము లేదు. There was no wound on his body.
- మెట్టుకు బయట గాయము గా యేమిన్ని అగుపడ లేదు. At least there was no apparent wound.
- ఈ వూరి గుండా పోదాము. Let us go through the village.

అయ్యో యేమి అవద!	What terrible distress!
మగ్గురు స్త్రీలు యేడుస్తున్నా రు.	Three women are weep- ing.
ఇక్కడ మృతడు చచ్చినాడని విన్నాను.	I hear a man was killed here.
ఏరు వెల్లువ వస్తున్నది.	The river is flooded.
అనేక గుడిసెలు కొట్టుకొని పోయినవి.	Several huts have been swept away.
అనేక ఉశువులు చచ్చినవి.	Many cattle have perished.
ఉంటకు నిండా చెరువును.	It will do great injury to the crops.
ఇందువల్ల ధాన్యపు ధర తగ్గును.	It will cause the price of grain to rise.*
కొన్ని వాడలు గట్టు తట్టిన వ'ట.	They say several ships have run ashore.
కొన్ని నది సముద్రములోకి పోయినవి.	Some went out to sea.
ఏక పాడు అయినది.	Dreadful damage has been done.
బీదవాండ్లు నిండా శ్రమ ఉ డుతున్నారు.	The poor suffer greatly.

* The price of grain (taggunu) will fall; The English phrase would be, that the price will *rise*: because the English use one fixed measure for grain, while the money price varies. Whereas the Hindus speak of one fixed sum of money, while the quantity of grain varies. Thus rice may be one day eight measures to the pagoda: whereas if the price changes and rice becomes cheaper, it may be nine or ten measures to the pagoda; this we call a fall in the price: the Hindus call it a rise. See note in English Telugu Dictionary on Price,

ANALYSIS.

దశ *Tenth* ; ordinal numeral.

అబ్బా interj. *Ah, Oh.*

ఆకు n. s. *A leaf.* ఆడలేదు (—) *did not move or shake*, from ఆడ
Root in (A) of ఆడుట v. n. *to move* and లేదు.

మహా * adv. *Much.*

ఈ *This* ; adjec. pron. దేశమునకు D. sing. of దేశము* n. s. *a country.*
వచ్చిన *that came* ; past Rel. p|| of వచ్చుట v. n. *to come.* తర్వాత
adv. *afterwards.* మహాత్మైన *excessive*, from మహాత్ము * adj. *great,*
large and అయిన past Rel. p|| of అవుట which is added to adjectives.

నిశ్చలు *Fires* ; nom. plu. of నిశ్వు n. s. *fire.* కురుస్తున్నవి *are raining,*
i. e. are falling in showers ; 3d pers. plu. neuter pres. tense of
కురియుట v. n. *to rain.*

మనకు *To us* ; D. plu. of నేను pron. *I.* పూపిరితిరగడము *the breath-*
ing, from పూపిరి n. s. *breath* and తిరగడము *turning* ; Infinitive
in Damu of తిరుగుట v. n. *to turn.* కష్టముగా from కష్టము * adj.
difficult, hard and గా the adverbial affix.

దేహము * n. s. *The body.* లోని *which are in* ; infl. of లోను or లో
in ; postposition. ద్రవము * n. s. *wetness, moisture.* అంతా *all* ;
neuter adj. pron. పీల్చివేస్తున్నది *it draws up*, from పీల్చి past p|| of
పీల్చుట v. a. *to draw up* and వేస్తున్నది 3d pers. sing. pres. tense
of వేయుట v. a. *to throw &c.* It is added to the past participles to
denote that the action is completely finished.

ఘాలివాన *Storm, tempest*, from గాలి n. s. *wind* and వాన n. s. *rain.*
కొట్టబొమ్మేటట్టు *as if it is going to strike ; i. e. to happen*, from
కొట్ట Root in (A) of కొట్టుట v. n. *to strike, to blow*, పొమ్మేటి the
Ao. Rel. p|| of పోవుట v. n. *to go*, and అట్టు an affix meaning *so as,*
so that, as if.

పోయిన *Last, that which went* ; past Rel. p|| of పోవుట. బలమైన *
adj. *strong, heavy.* కురిసినది *it rained* ; 3d pers. sing. neuter past
tense of కురియుట.

మబ్బు n. s. *Cloud*. వేస్తున్నది (it) is spreading ; 3d pers. sing. neuter pres. tense of వేయుట.

చీకటిగా adv. *Dark*, from చీకటి n. s. *darkness* and గా.

పక్షులు Nom. plu. of పక్షి * n. s. *a bird*. నిశ్శబ్దముగా * adv. *silently*.
పున్నవి (they) are ; 3d pers. plu. neuter pres. tense of ఉండుట v. n. to be.

రాత్రి n. s. *Night*. Here nom. is used for the Loc. పులిశ్శు *winged white ants* ; nom. plu. బయిదేరినవి 3d pers. plu. neuter past tense of బయిలుదేరుట v. n. to set out.

కొంచెము adv. *A little*. పురుముతున్నది it thunders. 3d pers. sing. neuter pres. tense of ఉరుముట v. n. to thunder.

కొన్ని *A few* ; neuter adj. pron. చినుకులు nom. plu. of చినుకు n. s. *a drop of rain*. పడుతున్నవి 3d pers. plu. neuter pres. tense of పడుట v. n. to fall.

నిండా adv. *Much*. పెద్ద adj. *large, great*.

కాక n. s. *Heat*. మరిమరి adv. *more and more*. అధికమవుతున్నది (it) is increasing, from అధికము * adj. *excessive* and అవుతున్నది 3d pers. sing. neuter pres. tense of అవుట.

మరిన్ని adv. *Besides, moreover*.

అతిశయిస్తున్నది 3d pers. sing. neuter present tense of అతిశయించుట v. n. to increase.

వడగాడ్పు *Land wind*, from వడ n. s. *heat* and గాడ్పు n. s. *the wind*.

హెచ్చవుతున్నది (it) is increasing, from హెచ్చు n. s. *increase* and అవుతున్నది 3d pers. sing. neuter pres. tense of అవుట.

బలమవుతున్నది (it) is becoming violent or strong, from బలము * n. s. *strength* and అవుట.

తలుపులు Nom. plu. of తలుపు n. s. *a door*. ముయ్యి shut thou ; 2d pers. sing. imperative of మూయుట v. a. to shut, to close.

పెండెము n. s. *A wooden bar used to fasten a door*. వెయ్యి fasten thou ; 2d pers. sing. imperative of వేయుట v. a. to fasten, to throw.

కిటికీలను Accusative sing. of కిటికీ (H) n. s. *a window*. భద్రముచెయ్యి

secure thou, from భద్రము * n. s. *safe* and చెయ్యి *make thou* ; 2d pers. sing. imperative of చేయుట v. a. *to do*.

ప్రచండముగా adv. *Furiously*.

చెట్లు Nom. plu. of చెట్టు n. s. *a tree*. యేమి pron. *what*. అల్లాడుతవి 3d pers. plu. neuter present tense of అల్లాడుట v. n. *to wave about, to be agitated*.

మెరుపు n. s. *Lightning*.

ఉరుము n. s. *Thunder*.

మన Our ; Gen. plu. of నేను I. మాటలే nom. plu. of మాట n. s. *a word*, with ē added to denote emphasis. విసరావడము *the hearing*, from విస Root in A of వినుట v. a. *to hear*, and రావడము Infinitive in Damu of వచ్చుట v. n. *to come*.

నాకు To me. D. sing. of నేను.

ఒకటిన్ని *Any thing, even one*, from ఒకటి *one* ; neuter numeral and న్ని conjunc. intensive. విసలేదు *is not heard*, from విస Root in (A) of వినుట v. a. *to hear* and లేదు. This is the same as విసబడలేదు.

వడిగండ్లు Nom. plu. of వడిగల్లు n. s. *a hailstone*.

ఒక One ; numeral adj. దొరికినది 3d pers. sing. neuter, past tense of దొరుకుట v. n. *to be obtained*.

అవి They ; nom. plu. of అది pron. *it*. కరిగిపోతున్నవి (they) *are melting*, from కరిగి past p|| of కరుగుట v. n. *to melt* and పోతున్నవి 3d pers. plu. neuter pres. tense of పోవుట v. n. *to go*, denoting completion.

ఉత్తరపు Infl. sing. of ఉత్తరము * n. s. *the north*. నిలిచి past p|| of నిలుచుట v. n. *to stop*. దక్షిణపు infl. sing. of దక్షిణము * n. s. *the south*. తిరిగినది 3d pers. sing. neuter past tense of తిరుగుట v. n. *to turn or be changed*.

దెబ్బకు At the blow ; D. sing. of దెబ్బ n. s. *a blow, a stroke*. తెరుచుకొన్నది 3d pers. sing. neuter past tense of తెరుచుకొనుట v. n. *to be burst open*.

ఆ That ; adj. pron. కొమ్మ n. s. *a branch*. విరిగినది 3d pers. sing. neuter past tense of విరుగుట v. n. *to be broken, be torn off*.

వేళ్లతో Ablative plu. of వేరు n. s. *a root*. పెళ్లగిరినవి 3d pers. plu. neuter past tense of పెళ్లగలుట v. n. *to be rooted up, or be torn off*.

మట్టువడుతున్నది (it) is decreasing, slackening, from మట్టు n. s. limit and వడుట v. n. to fall.

నిలిచినది 3d pers. sing. neuter past tense of నిలుచుట v. n. to stop.

ఏకజలప్రళయము One flood of water, from ఏక * one, జల * water and ప్రళయము * n. s. flood.

జనులు People ; nom. plu. of జనుడు * n. s. a man. నీళ్లలో Loc. plu. of నీరు * n. s. water. నడుస్తారు (they) are walking ; 3d pers. plu. masc. and fem. pres. tense of నడుచుట v. n. to walk.

గుర్రపు Gen. sing. of గుర్రము n. s. a horse. లాయపు Gen. sing. of లాయము n. s. a stable. చివర n. s. the point, end. కూలినది 3d pers. sing. neuter past tense of కూలుట v. n. to fall down.

గుడిసెలు Nom. plu. of గుడిసె n. s. a hut. పాడైనవి (they) are destroyed, from పాడు n. s. ruin and అయినవి 3d pers. plu. neuter past tense of అవుట v. n. to become.

అక్కడ adv. There. యెవరికిన్ని to any one ; D. plu. of the interrogative pron. యెవ్వడు who? and ని conjunc. intensive. అపాయము * n. s. danger, mischief.

పొరిగింట్లో In the neighbouring house, from పొరుగు adj. neighbouring and యింట్లో Loc. sing. of యిల్లు n. s. a house. యిద్దరు two ; masc. and fem. numeral. పిల్లలు nom. plu. of పిల్ల n. s. a child. చచ్చినారట it is said they died, from చచ్చినారు 3d pers. plu. masc. and fem. past tense of చచ్చుట v. n. to die and అట an affix (from అనుట to say) meaning they say, it is said.

ఒకని Infl. sing. of ఒకడు n. s. one man. మీద adv. on or upon. పిడుగు n. s. a thunderbolt. చచ్చినాడు 3d pers. sing. masc. past tense of చచ్చుట.

దేహము * n. s. The body. యేమిన్ని any thing whatever, from యేమి pron. what and ని.

మెట్టుకు adv. At least, after all. బయట Loc. sing. of బయలు n. s. the outside. అగుపడలేదు (—) did not appear, from అగుపడ Root in (A) of అగుపడుట v. n. to appear and లేదు.

ఊరిగుండా *Through the village*, from వూరి infl. sing. of ఊరు n. s. a village and గుండా *through*; postposition. పోదాము *let us go*; 1st pers. plu. imperative of పోవుట.

అశుద * n. s. *Misfortune, calamity*.

మూర్తురు *Three*; masc. and fem. numeral. స్త్రీలు nom. plu. of స్త్రీ * n. s. a woman. మేడుస్తూన్నారు 3d pers. plu. masc. and fem. pres. tense of ఏడుచుట v. n. *to weep*.

ఇక్కడ adv. *Here*. చెకడు n. s. *one man*.

ఏరు n. s. *A river*. వెల్లువ n. s. *a flood*.

అనేక * adj. *Several, many*.

కొట్టుకొనిపోయినవి (*They*) *have been swept away*, from కొట్టుకొని past p|| of కొట్టుకొనుట (M) of కొట్టుట v. a. *to beat* and పోయినవి *they went*, denoting completeness; 3d pers. plu. neuter past tense of పోవుట.

వశపులు *Cattle*; nom. plu. of వశపు* n. s. *a beast*. చచ్చినవి 3d pers. plu. past tense of చచ్చుట v. n. *to perish*.

వంటకు D. sing. of వంట n. s. *A crop*. చెరువు n. s. *injury*. అవును *it will become*; 3d pers. sing. neuter Ao. of అవుట v. n. *to become*.

ఇందువల్ల *Hereby*, from ఇందు adv. *here* and వల్ల *by*; postposition. ధాన్యపు infl. sing. of ధాన్యము n. s. *grain*. ధర n. s. *price*. తగ్గును *it will sink*; 3d pers. sing. neuter Ao. of తగ్గుట v. n. *to sink*.

కొన్ని adj. pron. *Some, a few*. వాడలు nom. plu. of వాడ n. s. *a vessel, a ship*. గట్టుతట్టినవి (*they*) *have run ashore*, from గట్టు n. s. *a shore, bank* and తట్టినవి 3d pers. plu. neuter past tense of తట్టుట v. n. *to touch*.

నడి adj. *The middle*. సముద్రములోకి Loc. sing. of సముద్రము * n. s. *the sea*, with the Dative sign added.

ఏక * adv. *Altogether*. పాడు n. s. *ruin*. అయినది *it became*; 3d pers. sing. neuter past tense of అవుట.

బీదవాండ్లు Nom. plu. of బీదవాడు n. s. *a poor man*, from బీద adj. *poor* and వాడు *a man*. శ్రమపడుతున్నారు (*they*) *suffer*, from శ్రమ *

n. s. *distress* and పడుతున్నారు 3d pers. plu. masc. and fem. of పడు
ట v. a. *to suffer*.

పదకొండో పాఠము.

Eleventh Exercise.

పాము, పాము.

A snake! A snake!

ఎక్కడ?

Where?

తోటలో, లామానికి పడ
మటి తట్టు.

In the garden, on the west
side of the stables.

దాన్ని చంపినారా?

Have they killed it?

అవును.

Yes.

దాన్ని వెల్తురులోకి తే, అది
ఆరు అడుగుల పొడుగు
వున్నది.

Bring it to the light. It is
six feet long.

అది నాగుపాము, దాని పది
గే మీద కృష్ణ పాదము
వున్నది చూడు.

It is a (cobra de capello)
viper. Look at the spec-
tacles on its hood.

దానికి పెద్ద కోరలు వున్నవి.

It has large fangs.

మైసూరి గుర్రపువాణ్ణి క
రిచినది.

It has bitten the Mysore
horsekeeper.

మనమేమి చేతాము?

What shall we do?

అయ్యో పాపము! వాడు
బ్రతకడు! దైవ సంకల్ప
మునకు మనమేమి చేయవ
చ్చును.

Alas! He will not survive
it! what can we do
against the will of God?

అది పిచ్చి. ఒక మనిషి వూరికె యిట్లా చికిత్స లేక చచ్చేదా? మన చేతనైన దాన్ని మనము చేసి చూడవలసినది.

That is nonsense. Is a man to perish without aid? we must try what we can do.

ఈ మందు వాడికి యియ్యి. వాడికి స్మారకము తప్పి మూఁచా వస్తున్నది.

Give him this dose. He is becoming stupid and faint.

వాడికి యింకా బ్రాంతిన్ని భరిణ మందున్ను యిచ్చి, వాడికి చెమట పట్టేవరకు న్ను నడిచేటట్టు చెయ్యి.

Give him more brandy and (eau de luce) medicine; keep him walking about till he sweats.

ఇప్పుడు అపాయము లేదు. పాముల వాండ్లు వచ్చినారు.

The danger is over now. The snake catchers have come.

వాండ్లు యేమేమో వేళ్లను నలగొట్టి, రసము తీసి వాడికి తాగించినారు.

They pounded various roots and drew the juice; which they made him drink.

పోయిన నెలలో పొరుగు ఊళ్లో పుకడు చెడ్డ పాము కరచి, చచ్చినాడు.

In the next village a man died last month of the bite of a venomous snake.

వాడికి నోట నురుగు గట్టి, అది మరీమరీ అతిశయించి, తు

He frothed much at his mouth and the froth in-

దకు వూపిరి తిరగక పో యినది.	creased till he was suffo- cated.
తనకు యేమిన్ని సంకటము లేదన్నాడు.	He said he was in no pain.
పాపము వాడు యీ ఆపద ను నిండా పూర్వగా సహిస్తున్నాడు.	This poor man bears the misfortune very patient- ly.
వాడికి చస్తానన్న భయము లే నట్లు అగుపడ్డది.	He did not seem to fear death.
నే, నేమి పాపము చేస్తినో, నా కు యిది సంభవించిన ద' న్నాడు.	He said "What sin have I committed that this has fallen upon me?"
నేను చస్తే, నా పెండ్లాము నున్న బిడ్డలనున్న, మా దొరగారు పోషింతురని నమ్ముతున్నాను.	I hope that when I am dead my master will take care of my wife and chil- dren."
పాపము అది యేడుస్తున్నది.	The poor woman is weep- ing.
వాడు సిద్ధముగా బ్రతుకునం' టారు.	They assert that he will recover.
వాడు బ్రతికినాడు గాని, ఆ కాటు మాన లేదు.	The man did recover but the wound did not heal.

ANALYSIS.

జీడకొండో *Eleventh* ; ordinal numeral.

పాము n. s. *A snake*. 3d Declen.

ఎక్కడ adv. Where?

తోటలో Loc. sing. of తోట n. s. a garden. లాయానికి D. sing. of లాయము n. s. a stable. పడమటి infl. sing. of పడమర n. s. the west. తట్టు n. s. side, quarter.

దాన్ని Accu. sing. of అది pron. it. చంపినారా did (they) kill (it;) 3d pers. plu. past tense of చంపుట v. a. to kill.

వెల్తురులోకి Loc. sing. of వెల్తురు n. s. light, lustre, with the Dative sign added. తే bring thou; 2d pers. sing. imperative of తెచ్చుట v. a. to bring. ఆరు numeral adj. six. అడుగుల plu. infl. of అడుగు n. s. a foot. పొడుగు n. s. length. ఉన్నది it is; 3d pers. sing. pres. tense of ఉండుట v. n. to be.

నాగుపాము n. s. A hooded viper [cobra de capello.] పడినె n. s. the hood of a snake. కృష్ణపాదము the foot of Krishtna. The name given to the black marks on the head of the snake which the English call spectacles. చూడు look thou; 2d pers. sing. imperative of చూచుట v. a. to look.

దానికి D. sing. of అది it. కోరలు nom. plu. fangs.

మైసూరు Mysore; a proper name. గుర్రపువాణ్ణి accu. sing. of గుర్రపువాడు n. s. a horsekeeper. కరిచినది it has bitten; 3d pers. sing. neuter past tense of కరుచుట v. a. to bite.

మనము We, i. e. thou and I, you and we; 1st pers. plu. of నేను pron. I. యేమి pron. what. చేతాము shall we do; 1st pers. plu. imperative of చేయుట v. a. to do.

బ్రతకడు He will not live; 3d pers. sing. masc. negative Ao. of బ్రతుకుట v. n. to live. దైవశింకల్పము the divine will, from దైవ * adj. divine and శింకల్పము * n. s. plan. చేయవచ్చును (—) can do; from చేయ Root in (A) of చేయుట and వచ్చును 3d pers. sing. Ao. of వచ్చుట v. n. to come. This is added to the Root in (A) of any verb to denote can, may, should.

బిచ్చి adj. Foolish. మనిషి * n. s. a man, a person. వూరికె adv. without (doing any thing.) యిట్లా adv. thus, in this manner. చికిత్స * n. s.

doctoring. లేక *without*; negative p|| in క of ఉండుట. చచ్చేదా *is* (—) *to die*, from చచ్చేది Infinitive in ēdi. of చచ్చుట v. n. *to die* and ā the sign of question. మనచేతనయినదాన్ని *what we can do*, from మనచేత abla. of మనము pron. *we* and అయిన past Rel. p|| of అవుట and దాన్ని accu. sing. of అది *it*: చూడవలసినది (—) *should look or to consider*, from చూడ Root in (A) of చూచుట and వలసినది *must*, a defective verb.

మందు n. s. *Medicine*. వాడికి D. sing. of వాడు pron. *he*. యియ్యి *give thou*; 2d pers. sing. imperative of ఇచ్చుట v. a. *to give*.

స్మారకము * n. s. *Recollection, memory*. తప్పి past p|| of తప్పుట v. n. *to fail*. మూఁక * n. s. *fainting*. వస్తున్నది *is coming*; 3d pers. sing. neuter pres. tense of వచ్చుట.

యింకా adv. *More, moreover*. బ్రాంతి n. s. English word *brandy*.

భరిణమందు n. s. *a medicine (like eau de luce)*, from భరిణ n. s. *a small box* and మందు n. s. *medicine*. యిచ్చి past p|| of ఇచ్చుట.

చెమటపట్టేవరకు *until sweat comes*, from చెమట n. s. *sweat*, పట్టే the Ao. Rel. p|| of పట్టుట v. n. *to take* and వరకు adv. *until, till*.

నడిచేటట్టు *so that he may walk*, from నడిచేటి the Ao. Rel. p|| of నడుచుట v. n. *to walk*. and అట్టు an affix, meaning *so as, so that, as if*.

చెయ్యి *make thou*; 2d pers. sing. imperative of చేయుట.

ఇప్పుడు adv. *Now*. అపాయము * n. s. *danger, calamity*.

పాములవాండ్లు *Snake catchers*, nom. plu. from పాముల plu. infl. of పాము n. s. *a snake* and వాండ్లు *they, those persons*; nom. plu. of వాడు pron. *he*. వచ్చినారు (they) *have come*; 3d pers. plu. past tense of వచ్చుట.

యేమేమో *Something or other, I know not what*, from ఏమి pron. *what* and ఓ an affix denoting *doubt*. Here ఏమి is repeated. వేళ్లను accu. plu. of వేరు n. s. *a root*. నలకొట్టి *having pounded*, from నలక Root in (A) of నలుగుట v. n. *to be crushed or bruised*, and కొట్టి past p|| of కొట్టుట v. a. *to beat*. రసము * n. s. *juice*. తీసి past p|| of తీయుట v. a. *to draw; to extract*. తాగించినారు (they) *gave or ad-*

- ministered it. i. e. caused it to be drunk* ; 3d pers. plu. masc. and fem. past tense of తాగించుట causal of తాగుట v. a. *to drink*.
- నెలలో Loc. sing. of నెల n. s. *a month*. పొరుగు adj. *Neighbouring, next*. వూళ్లో Loc. sing. of ఊరు n. s. *a village*. ఒకడు n. s. *one man*.
- చెడ్డ adj. *bad*. This is the past Rel. p|| of చెడుట v. n. *to be ruined*. చచ్చినాడు (he) *died* ; 3d pers. sing. masc. past tense of చచ్చుట.
- నోట Loc. sing. of నోరు n. s. *the mouth*. నురుగు n. s. *froth*. కట్టి *having collected* ; past p|| of కట్టుట v. n. *to unite, &c.* మరిమరి adv. *more and more*. అతిశయించి past p|| of అతిశయించుట v. n. *to increase*. తుదకు *at last* ; D. sing. of తుద n. s. *the end*. వూపిరి n. s. *the breath*. తిరగక *without turning* ; negative p|| in క of తిరుగుట v. n. *to turn*. పోయినది 3d pers. sing. neuter past tense of పోవుట v. n. *to go*.
- తనకు D. sing. of తాను pron. *self, i. e. he, she, it*. యేమిన్ని *any thing*, from ఏమి *what* and ని the conjunc. *too* used with an intensive force. నొంకటము * n. s. *pain, ill*. అన్నాడు *he said* ; 3d pers. sing. masc. past tense of అనుట v. a. *to say*.
- పావునా adv. *Patiently*, from పావునా * n. s. *patience* and నా.
- నొంకటము నొంకటము *he suffers* ; 3d pers. sing. masc. pres. tense of నొంకటము * v. a. *to suffer*.
- చస్తానన్నభయము *The fear that I shall die*, from చస్తాను 1st pers. sing. pres. tense of చచ్చుట v. n. *to die*. అన్న past Rel. p|| of అనుట and భయము * n. s. *fear*. లేనట్లు *that there is not*, from లేని negative Rel. p|| of ఉండుట v. n. *to be* and అట్లు an affix, meaning, *so that, as if*. అగుపడ్డది *it appeared* ; 3d pers. sing. neuter past tense of అగుపడుట v. n. *to appear*.
- పాపము * n. s. *Sin*. As an interjection *Alas*. చేస్తినో, from చేస్తానని *I did* ; 1st pers. sing. past tense of చేయుట and ఓ the sign denoting *doubt*. సంభవించినది 3d pers. sing. neuter past tense of సంభవించుట v. n. *to happen*.

చస్తే *If* (—) *die*; conditional form of చచ్చుట. పెండ్లామును and (—) *wife*, from పెండ్లామును accu. sing. of పెండ్లాము n. s. *a wife*. and న్ను the conjunc. బిడ్డలను accu. sing. of బిడ్డ n. s. *a child*. మా pron. *Our*; plu. Gen. of నేను *I*. దొర గారు, from దొర n. s. *master* and గారు an affix denoting respect like *his honor*. పోషింతురు 3d pers. plu. masc. and fem. Ao. of పోషించుట v. a. *to support*. (Here the plural verb is used for the singular in token of respect.) నమ్ముతున్నాను 1st pers. sing. pres. tense of నమ్ముట v. a. *to trust*. వేడుస్తున్నది (She) *is weeping*; 3d pers. sing. fem. pres. tense of ఏడుచుట v. n. *to weep*. నిష్ఠముగా adv. *Certainly*. బ్రతుకును (he) *will live*; 3d pers. sing. masc. Ao. of బ్రతుకుట v. n. *to live*. అంటారు *they say, it is said*; 3d pers. plu. pres. tense of అనుట. బ్రతికినాడు *He lived*; 3d pers. sing. masc. past tense of బ్రతుకుట. గాని an affix, meaning *but*. ఆ adj. pron. *that*. కాటు n. s. *a bite*. మానలేదు *did not heal*, from మాన Root in (A) of మానుట v. n. *to heal* and లేదు.

పన్నెండో పాఠము.

Twelfth Exercise.

భూమిని గురించిన సంభాష. Talk about land.

ఇ.

ఒరే, యిక్కడికి రా. నీకు యే O ho you! come here.

మి వృత్తి?

What business do you follow?

నేద్యము చేస్తాను. యింకే? I cultivate land. What else?

మి?

నీకు యెంత భూమి వున్నది? How much land have you

నీవు యెంత పన్ను చెల్లిస్తు

and what rent do you

న్నావు?

pay?

శంవత్సరమునకు షన్సు యా
భై రూపాయలు చెల్లిస్తు
న్నాను. నల్లభై కుంటల పొ
లము వుండవచ్చునని నా
కు తోస్తున్నది.

Sir, my rent is fifty rupees
a year : and I guess
there may be about forty
kuntas (measures) of
land.

నీవు దున్నే పొలము మెం
తో శరిగ్గా చెప్పలేవా?

Cannot you tell exactly
how much land you cul-
tivate ?

నేను మెట్లా చెప్పుదును? పె
ద్ద రెడ్డి చెప్పగలడు.

How should I tell ? The
head farmer will tell
that.

శరే భూమి అంతా దున్నితే
అందులో యేమి పైరు
వేస్తున్నారు?

Well ; when you cultivate
the whole, what crops do
you get ?

వైశాఖ మాసములో వాన
కురిస్తే, నీలిన్ని జనుమున్న
వేస్తున్నాము.

If we have rain in the
month of Vaisakh we
plant indigo and hemp.

ఆషాఢ శ్రావణ మాసముల
లో వరి పైరు వేస్తున్నా
ము. తరువాత కాయధా
న్యము చల్లుతాము.

(After that) we plant rice
in Ashadh and Sravana :
and after that we sow
the light crop.

ఇక్కడ చెరుకు తోటలు లే
వా?

Are there no sugar-cane
fields here ?

ఇక్కడ చెరుకు దొడ్డి లేదు.
ఎవడైనా మొక్కలు పెట్టి

There is no sugar manu-
factory, but here and

రెండు కుంటలు బెల్లమున
కై చెరుకు వేస్తాడు. చెరు
కు కుంట చేయడమునకు నిం
డా నెలవు పట్టుతున్న
ది.

there a person plants a
kunta or two for molas-
ses. It is very expen-
sive to cultivate sugar-
cane.

నీకు దుక్కి టే'డ్లు యెన్ని వు
న్నవి?

How many ploughing-bul-
locks have you ?

నా వద్ద మంచి యెద్దు మొకటి
వుండెను గాని, అది చచ్చి
పోయినది; లేకుంటే నా
కు ఆరు అరకలు వుండును.

I had one very excellent
bullock, but it died:
otherwise I had six
ploughs.

నీ నేలసంతా ఆరు అరకల
తో దున్నగలవా?

Can you cultivate all your
land with six ploughs ?

ఒక మడకకు రెండు యెద్దు
లు. నేల పదునుగా వున్న
ట్లయితే, మొక మడకతో
ఆరు కుంటలు బాగా దు
న్నవచ్చును. నిండా ప్ర
యాస మీద మరిన్ని కొం
చెము అధికముగా దున్న
వచ్చును.

There are two bullocks to
a plough: and, if the
ground is in proper order,
one plough will manage
six kuntas well: and
somewhat more with
hard working.

నీలి పైరు చేయడము నిండా
లాభమని నాకు తోస్తు
న్నది.

I suppose the cultivation
of indigo is very profita-
ble.

నీలి పయిరు చేయడము నిం The cultivation of Indigo
 డా ప్రయాస. దున్న is very difficult. So
 డము మెంత, కలుపు తీ much ploughing and
 యడము మెంత, మోసు weeding and carriage ;
 కొని పోవడము మెంత, there is no end to the
 రూకల సెలవుకు, మెకవి expense ; and if any of
 ధి విరగడలేదు. తీసుకొని it is stained in carrying
 పోవడములో అందులో they will not take it.
 యేదైనా మరక పడితే, దా
 న్ని వాండ్లు పుచ్చుకోరు.

లాభము లేకుంటే, అది మీ If there be no gain why
 రేల పయిరు పెట్టుతున్నా do you cultivate it ?
 రు ?

పోయిన సంవత్సరము పది I took ten Rupees advance
 రూపాయలు తకావి తీ last year : now what can
 సుకొన్నాను. యిప్పుడు మే I do ? I will cultivate no
 మిచేతును. ఆ తకావి రూ more until I have paid
 కలను చెల్లించివేస్తినంటే, off this advance.
 యికను పైరు పెట్టను.

ANALYSIS.

పన్నెండో *Twelfth* ; ordinal numeral.

భూమిని Accu. sing. of భూమి * n. s. *land, earth*. శురించిన *concern-*
ing ; past Rel. p|| of శురించుట *to concern*. Note. This is not used
 as a verb either in Telugu or in English. సంభాషణ * n. s. *conver-*
sation.

ఒరే *O fellow*; voc. sing. used to inferiors. యిక్కడికి *to this place*; D. of ఇక్కడ *adv. here*. రా *sec. pers. sing. imperative of వచ్చుట v. n. to come*. నీకు *D. sing. of నీవు pron. thou*. వృత్తి * *n. s. profession*. సేద్యము *n. s. Cultivation, tillage*. చేస్తాను *1st pers. sing. pres. tense of చేయుట v. a. to make*. యింకేమి *what else*, from యింక *adv. more*, యేమి *pron. what?*

ఎంత *Interrogative adj. pron. how much?* ఉన్నది *is there*; 3d pers. sing. neut. pres. tense of ఉండుట *v. n. to be*. నీవు *pron. thou*. ధన్ను *n. s. tax, rent*. చెల్లిస్తున్నావు *do you pay*; 2d pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట *causal of చెల్లుట v. n. to be paid*.

సంవత్సరమునకు *D. sing. of సంవత్సరము * n. s. a year*. యాభై *fifty*; numeral adj. and *n. s.* రూపాయలు *nom. plu. rupees*. చెల్లిస్తున్నాను *I pay*; 1st pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట. నలభై *forty*; numeral adj. and *n. s.* కుంటల *infl. plu. of కుంట n. s. a measure of land*. పొలము *n. s. a field, land*. ఉండవచ్చును *there may be*, from ఉండ *Root in A of ఉండుట v. n. to be* and వచ్చును *3d pers. sing. neuter. Ao. of వచ్చుట v. n. to come*. అని *past p|| of అనుట v. a. to say*. నాకు *to me*; *D. sing. of నేను pron. I*. తోస్తున్నది *it appears*; 3d pers. sing. neuter pres. tense of తోచుట *v. n. to be thought, to appear*. This verb is used impersonally with the Dative case.

మన్నే *Ploughing*; *Rel. Ao. p|| of దున్నుట v. a. to plough*. ఎంతో *how much*, from ఎంత *Interrogative adj. pron. and o denoting doubt*. తరిగ్గా *adv. correctly, exactly*. చెప్పలేవా *cannot you tell*, from చెప్ప *Root in A of చెప్పుట v. a. to say*. and లేవు *2d pers. sing. Negative Ao. of కలుగుట v. n. to be able*. and ā denotes interrogation.

ఎట్లా *adv. How*. చెప్పదును *shall I tell*; 1st pers. sing. *Ao. of చెప్పుట v. a. to tell*. పెద్ద *adj. great, chief*. రెడ్డి *n. s. a name of a particular caste, a farmer*. చెప్పగలడు *(he) is able to tell*, from చెప్ప *Root in A of చెప్పుట* and గలడు *3d pers. sing. masc. Ao. of కలుగుట v. n. to be able*.

శరే adv. *Very well*, from శరి adj. *right, proper* and ē denotes emphasis. అంతా adv. *Completely, wholly*. దున్నితే if (—) cultivate ; conditional form of దున్నుట v. a. *to plough*. అందులో adv. *therein*. యేమి pron. *what?* పైరు crop, growing corn. వేస్తున్నారు do you plant ; 2d pers. plu. pres. tense of వేయుట v. a. *to cast, to plant*. వైశాఖ * Name of a certain month. మాసములో Loc. sing. of మాసము * n. s. *a month* వాన n. s. *rain*. కురిస్తే conditional form of కురియుట v. n. *to rain*. నీలిన్ని from నీలి n. s. *Indigo* and ని conjunc. and. జనుమున్ను from జనుము n. s. *hemp*. and న్ను conjunc. వేస్తున్నాము we plant ; 1st pers. plu. pres. tense of వేయుట. తరువాత adv. *afterwards*. కాయధాన్యము n. s. *the light crop*. This is from the Sanscrit word కాయ meaning *body*. చల్లుతాము 1st pers. plu. pres. tense of చల్లుట v. a. *to sow*.

ఇక్కడ adv. *Here*. చెరుకు adj. and n. s. *sugar cane*. తోటలు nom. plu. *gardens*. లేవా are there not ; 3d pers. plu. neuter negative Ao. of ఉండుట v. n. *to be* and ā denotes question.

చెరుకుదొడ్డి n. s. *A sugar manufactory*. లేదు there is not ; 3d pers. sing. neuter Negative Ao. of ఉండుట. యెవడైనా any person, from యెవడు who ; masc. interrogative pron. and అయినా Rel. past p|| of అవుట v. n. *to become*. చెక్కడు n. s. *a person*, of the 1st Declen. చెక్కటి one ; numeral adj. and n. s. రెండు two ; numeral adj. and n. s. కుంటలు nom. plu. of కుంట n. s. *a field, a certain measure of ground*. బెల్లమునకు for sugar ; D. sing. of బెల్లము. and అయి past p|| of అవుట. వేస్తాడు he cultivates ; 3d pers. sing. masc. pres. tense of వేయుట v. a. *to cast or plant*. కంట చేయడమునకు for cultivating, from కంట n. s. *produce, crop*. and చేయడమునకు D. of చేయడము Infinitive in Damu of చేయుట v. a. *to make*. నిండా adj. *much, great*. నెలపు * n. s. *expense*. పట్టుతున్నది it costs, lit. it holds ; 3d pers. sing. neuter pres. tense of పట్టుట v. n. *to hold*.

నీకు D. sing. of నీవు pron. *thou*. దుక్కిపెద్దు ploughing bullocks, from దుక్కి n. s. *ploughing* and పెద్దు nom. plu. of ఎద్దు n. s. *a bullock*. ట

- being inserted. యెన్ని *how many* ? Interrogative adj. pron. ఉన్నవి *are there* ; 3d pers. plu. neuter pres. tense of ఉండుట.
- నా G. of నేను pron. *I*. వద్ద affix, *by, near*. మంచి adj. *good*. ఉండెను 3d pers. sing. neuter past tense of ఉండుట. గాని conjunc. *but*. చచ్చి past p|| of చచ్చుట v. n. *to die*. పోయినది 3d pers. sing. neuter past tense of పోవుట v. n. *to go*. లేకుంటే *otherwise, if it be wanting, if it be not* ; from లేక Negative p|| in క of ఉండుట, and ఉంటే conditional form of ఉండుట. నాకు *to me*. D. sing. of నేను pron. *I*. ఆరు numeral *six*. అరకలు nom. plu. *ploughs*. ఉండును 3d pers. neuter plu. Ao. of ఉండుట.
- నీ G. of నీవు pron. *thou*. నేలను accu. sing. of నేల n. s. *land*. అంతా adv. *all*. అరకలతో instrumental plu. of అరక. దున్నగలవా *can you plough*. from దున్న Root in A of దున్నుట v. a. *to plough*, and గలవు 2d pers. sing. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able* and ా denotes question.
- ఒక *One*. numeral adj. మడకకు D. sing. of మడక n. s. *a plough*. రెండు numeral, *two*. యెద్దులు nom. plu. *bullocks*. పదునుగా *in proper order*, from పదును n. s. *moisture* and గా the adverbial affix. ఉన్నట్టయితే conditional form of ఉండుట v. n. *to be*. మడకతో instrumental of మడక. బాగా adv. *well*. దున్నవచ్చును *can (—) plough*, from దున్న Root in A of దున్నుట and వచ్చును *can or may* ; 3d pers. sing. neuter Ao. of వచ్చుట v. n. *to come*. నిండా adj. *much, great*. ప్రయాస * n. s. *labour, trouble*. మీద postpos. *on or upon*. మరిన్ని *moreover*, from మరి adv. *more* and ని denoting emphasis. కొంచెము adv. *a little*. అధికముగా adv. *more*, from అధికము * adj. *much* and గా.
- పైరుచేయడము *Cultivating*, from పైరు n. s. *crop* and చేయడము infinitive in Damu of చేయుట.
- లాభము * n. s. *Advantage, profit*.
- ప్రయాస * adj. *Difficulty*.
- దున్నడము *Ploughing* ; Infinitive in Damu of దున్నుట v. a. *to plough*.
- ఎంత *how much* ; Interrogative adj. pron. కలుపు n. s. *weeding*. తీయడము Infinitive in Damu of తీయుట v. a. *to take out*. మోసుకొని *having borne, or carried* ; past p|| of మోసుకొనుట (M) of మోసుట v. a. *to bear*. పోవడము Infinitive in Damu of పోవుట v. n. *to go*.

రూకల Infl. plu. of రూక n. s. *a penny*. శలవుకు D. sing. of శలవు * n. s. *expense*. విధివిరగడ *way, method*, from విధి *way* or *necessity* and విరగడ a word without meaning. తీసుకొని *having taken*; past p|| of తీసుకొనుట M. of తీసుట v. a. *to take*. లో postpos. *in*. యేదైనా *any thing*, from యేది *which*; Interrogative pron. and అయినా past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*. మరక n. s. *stain*. పడితే *if* (—) *falls*, i. e. *if it adheres*; conditional form of పడుట which in this place means *to adhere*. దాన్ని accu. sing. of అది pron. *it*. వాండ్లు *they*; nom. plu. of వాడు and అది pron. *he* or *she*. వుచ్చుకోరు (they) *would not take*; 3d pers. plu. Negative Ao. of వుచ్చుకొనుట v. a. *to take*.

మేల adv. *why?* పయిరుపెట్టుతున్నారు *do you cultivate*, from పయిరు, *crop*, and పెట్టుతున్నారు 2d pers. plu. pres. tense of పెట్టుట v. a. *to put*.

పోయిన Last; past rel. p|| of పోవుట v. n. *to go*. సంవత్సరము * n. s. *a year*. పది numeral *ten*. రూపాయలు nom. plu. *rupees*. తక్కిన n. s. A Hindustani word meaning *money advanced*. తీసుకొన్నాను *I took*; 1st pers. sing. past tense of తీసుకొనుట v. a. *to take*. యిప్పుడు adv. *now*. చేతును *shall I do*; 1st pers. sing. Ao. of చేయుట v. a. *to do*. ఆ adj. pron. equivalent to the English article *the*. రూకలను accu. plu. of రూక n. s. *a penny*. చెల్లించివేస్తినంటే *if I have paid*, from చెల్లించి *having paid*: past p|| of చెల్లించుట v. a. *to pay*, వేస్తినని *I did cast, I did throw*; 1st pers. sing. past tense of వేయుట v. a. *to cast*, and అంటే *If* (—) *say*, conditional form of అనుట v. a. *to say*. యికను adv. *in future*. పైరుపెట్టను, from పైరు n. s. *crop* and పెట్టను 1st pers. sing. Neg. Ao. of పెట్టుట v. a. *to place* or *cast*. Here the meaning is *I will not sow or plant*.

౧౩ డో పాఠము

Thirteenth Exercise.

అప్పు యిచ్చిన వాడున్ను ఆ A Creditor and a Debtor.
ప్పు పడ్డ వాడున్ను.

రామస్వామి యెక్కడికి పోయి వున్నాడు? Where is Ramasawmy gone?

గదియ సేపటికి మునుపు కచ్చేరికి పోయినాడు. He went to the office about an hour ago.

ఒరే రామస్వామి, యెక్కడికిరా. Oh! Ramasawmy come here!

అయ్యా వచ్చినాను. వడ్లకు గాను తమ వద్ద యిరువై రూపాయలు ముందు రూకలు తీసుకొన్నాను. I am come, Sir—I took twenty rupees from you as an advance for paddy.

వడ్లలో యేమి రాబోతున్నది? యింకా వర్షము కురవ నట్టే నీవు నాట్నము వేయలేవు. ఆ రూకలను నాకు మళ్లీ యిచ్చివెయ్యి. What can be expected from rice? without more rain you cannot plant it. Give me back the money.

నేనేమి చేతున'య్యా? నగము నేల నాట్నము అయినది. యింకా కొంచెము వర్షము కురవగానే నాట్నము అంతా నాటివేతును. What can I do Sir? I have planted half the land, when there is a little more rain I will plant the whole.

ఒరే, నీవు వట్టి సోమారి పోతువు. కడమ వాండ్ల పొలములు నాట్నము అయి వున్నవి. నీది నాట్నము కాకుండా వుండడమునకు కారణమేమి? Here! you are a very idle fellow. Other people's fields are planted; what's the reason that yours is not?

అయ్యా తమకు అంతా తెలు
సును. నా కూతురి పెండ్లి
యిప్పుడే అయినది. అందు
కు షది దినములు ఉట్టివవి.
అటు తరువాత మొక గౌర
వచ్చి నన్ను మూడు దినము
లు వెట్టికి ఉట్టుకొని పోయి
నాడు. అతను నన్ను బాగా
కొట్టి, తరువాత నాకు మొక
టిన్నియవ్వక పోయినాడు.
దిక్కు లేనివాడను. నే నేమి
చేయగలను?

ఒరే! నా రూకలను వడ్డీతో
కూడా నాకు యిచ్చి వె
య్యి! లేకుంటే, నీమీద మొ
క బండ్రోతును బరాతము
పెట్టుదును.

అయ్యా నామాట వినండి.
తమకు దండము పెట్టుతు
న్నాను. నేను మొక మొ
దంబడికే చేసుకొని, నెలకు
మొక రూపాయ వంతున చె
ల్లిస్తున్నాను. నేను ఉత్రము
వ్రాసి యిస్తున్నాను.

మరేమి? మూడో నాలుగో

Sir, you know the whole.

My daughter's wedding
is just over; that took
ten days. After that, a
gentleman came and im-
pressed me and took me
away three days. He
beat me severely, and
afterwards paid me no-
thing. I am helpless.
What can I do?

Hear! do you give me back
my money with interest;
otherwise I will put a
peon over you.

Hear me, Sir! I supplicate
with joined hands. I
will enter into an agree-
ment, and pay you a ru-
pee a month; I will
write the promissory
note.

Sell three or four cows

అవులను యెడ్లను అమ్మి, చెల్లించు.

అయ్యా తమరే నా తల్లిదండ్రు. నేను తమ పాదములను విడవను. నాయెడ్లను అమ్మి వేస్తే, నా నేలను యెట్లా దున్నుదును? యోచించండి, అయ్యా.

నీ మాటలు నాకు అక్రమమే. నేడు సగము రూకలు చెల్లించు.

నేను చెల్లించలేను. నాతండ్రు చనిపోయినాడు. యెల్లుండి ఆయనకు దినవారములు జరగవలసి వున్నవి. షదిహేను రూపాయలు లేక, బ్రాహ్మణుడు దాన్ని నెరవేర్చడు. యింకా షది షన్నెండు మందికి కూడా భోజనము పెట్టవలసి వున్నది. దాన్ని చేయడమునకు యేడు గొడ్ల దాకా అమ్మవలసి వున్నది. నా తొందరలకు అంత్యము లేదు.

and bullocks, and pay the money. What else?

Sir, you are my father and mother. I will not leave your feet. Judge, Sir; If I sell my bullocks, how shall I plough my land?

I shall not mind what you say. Pay half the money to-day.

I cannot. My father is dead: the day after to-morrow will be his obsequies, and the bramin will not perform that* without fifteen rupees; and ten or a dozen people also must be entertained. I must sell about seven beasts to do that. There is no end to my trouble.

* This may be the custom in Bengal but is not known in the South.

నీ గొడ్డను నీవు అమ్మివేస్తే, If you sell your cattle, how
 నా రూకలు చేరేది యె am I to be paid? you
 ట్లా? నీ యింట్లో నీకు యిం have no more property
 కా సొత్తు యేమిన్ని లేదు. in your house.
 అయ్యా నా గ్రహచారము Sir, my destiny is bad :
 చెడ్డదిగా వున్నది. నేను యే what can I do ?
 మి చేయగలను?

ANALYSIS.

- తదమూదో *Thirteenth*; ordinal numeral.
 అప్పయిచ్చినవాడు *A creditor*, from అప్ప *n. s. debt.* యిచ్చిన *that*
gave; past rel. p|| of ఇచ్చుట *v. a. to give* and వాడు *a man.*
 అప్పపడ్డవాడు *A debtor*, from అప్ప and పడ్డ for పడిన *that fell, that*
was; past rel. p|| of పడుట *v. n. to fall, to be* and వాడు.
 గయడి *n. s. A Hindu hour of 24 English minutes.* నేపటికి. *D. sing.*
 of నేళు *n. s. time.* మునుచు *adv. before, formerly.* కచ్చేరికి *D. sing.*
 of కచ్చేరి *(H.) n. s. an office.*
 ఒరే *O fellow*; *voc. sing. used to inferiors.*
 రామస్వామి *Voc. of రామస్వామి a proper name.* రా *2d pers. sing. im-*
perative of వచ్చుట v. n. to come.
 అయ్య *Voc. sing. of అయ్య n. s. Sir, father.* వచ్చినాను *I came*; *1st*
pers. sing. past tense of వచ్చుట. పడ్లకుగాను *for the paddy*, from
 పడ్ల *infl. plu. పడ్లు grain.* కు *D. sign* and గాను *affix meaning for.*
 తమ *your*; *plu. infl. of తాను pron. self.* యిరువై *numeral adj.*
twenty. ముందు *before.* రూకలు *money i. e. money paid in advance*;
nom. plu. of రూక a coin. తీసుకొన్నాను *I received*; *1st pers. sing.*
past tense of తీసుకొనుట (M.) of తీసుట v. a. to take.
 పడ్లలో *Loc. of పడ్లు n. s. Paddy, grain.* రాబోతున్నది *is going to come,*
 from రా *Infin. in A of వచ్చుట to come* and పోతున్నది *3d pers. sing.*

neut. present tense of పోవుట v. n. *to go*. యింకా adv. *more*. కురవ నట్టె లే if it should not rain ; conditional form of the negative of కురుసుట, from కురువని neg. rel. p|| of కురుసుట *to rain*. అట్టు affix, so that, so as, and అయితే if it be. నాట్నము n. s. *planting*. వేయలేవు you are not able to cast or plant. i. e. you cannot plant, from వేయ Root in A of వేయుట v. a. *to cast, to put*, and లేవు 2d pers. sing. neg. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*. మళ్లీ adv. *again*, from మళ్లీ past p|| of మళ్లుట v. n. *to turn*. యిచ్చివెయ్యి give away, from యిచ్చి past p|| of ఇచ్చుట and వెయ్యి 2d pers. sing. imper. of వేయుట v. a. *to cast &c*. This verb when added to the past participles denotes that the action is complete. సగము n. s. *half*. నేల n. s. *land*. నాట్నమయినది it is planted, from నాట్నము and అయినది it became ; 3d pers. sing. neut. past tense of అవుట v. n. *to become*. కురవగానే as soon as it rains, from కురవ Root in A of కురుసుట, గా the adverbial sign and ē is the intensive, N being inserted. అంతా adv. *all, completely*. నాటివేతును I will plant, from నాటి past p|| of నాటుట v. a. *to plant* and వేతును 1st pers. sing. Ao. of వేయుట v. a. *to cast, to put*.

వట్టి adj. *Utter, complete*. స్లోమారిపోతువు you are a lazy man, from స్లోమారి adj. *idle*. పోతు n. s. *a beast* and వు personal affix of the 2d pers. sing. for నీవు thou. కడమవాండ్లు other people, others, from కడమ adj. *other, remaining* and వాండ్లు plu. *people*. నీది thine, from నీ G. of నీవు pron. *thou* and ది for అది it. కాకుండా without becoming, from కా Root in A of అవుట and వుండ Root in A of ఉండుట, with ā added. వుండడమునకు for being ; D. of the Inf. in Damu of ఉండుట.

తమకు To you ; D. of తమరు which is the plu. of తాను pron. *self*. తెలుసును is known ; 3d pers. sing. neut. Ao. of తెలుసుట v. n. *to be known*. అందుకు thereto ; D. of అందు adv. *there*. పట్టినది it took up ; 3d pers. plu. neut. past tense of పట్టుట v. n. *to take up* ; to

hold. వెట్టికి *In the way of drudgery, for nothing.* D. of వెట్టి n. s. drudgery, unpaid work. పట్టుకొని *having seized*; past p|| of పట్టుకొనుట (M.) of పట్టుట v. a. *to seize, to catch.* అతను pron. *he.* బాగా adv. *severely, well.* ఒకటిన్నీ *even one*: when this is added to a negative verb it means also nothing, from ఒకటి neut. numeral one and న్ని conjunc. intensive. యివ్వక *without giving*; neg. p|| in క of ఇచ్చుట v. a. *to give.* దిక్కు లేనివాడను *I am a helpless man*, from దిక్కు* n. s. *refuge, protection.* లేని neg. rel. p|| of ఉండుట, వాడు *a man*, and అను *I am*, from నేను pron. *I.* చేయగలను *can I do*; from చేయ Root in A of చేయుట, and గలను 1st pers. sing. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able.*

వడ్డితో *With interest*; inst. of వడ్డి n. s. *interest.* లేకుంటే *if there is not, otherwise*; from లేక neg. p|| in క of ఉండుట and వుంటే conditional form of ఉండుట v. n. *to be.* బంట్రోతును acc. of బంట్రోతు n. s. *a peon.* బరాతము (H.) n. s. *a warrant, an assignment for payment.* పెట్టుదును 1st pers. sing. Ao. of పెట్టుట v. a. *to set, &c.* విసండి *Listen ye*; 2d pers. plu. imperative of వినుట v. a. *to listen.* దండము పెట్టుతున్నాను *I make a bow*; 1st pers. sing. present tense of దండము పెట్టుట* v. a. *to make a bow.* పెడంబడిక n. s. *an agreement.* చేసుకొని *having made*; past p|| of చేసుకొనుట (M.) of చేయుట. v. a. *to make.* నెలకు *in a month.* D. of నెల n. s. *a month.* ఒక one; numeral. adj. రూపాయ n. s. *a rupee.* వంతున adv. *at the rate of*, from వంతు n. s. *rate* and న Loc. case. చెల్లిస్తూన్నాను *I will pay*; 1st pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట v. a. *to pay.* Here the present tense is used for the future. పత్రము* n. s. *a bond.*

మరేమి *What else*, from మరి adv. *more* and ఏమి Interro. pro. *what.* మూడోనాలుగో *either three or four*, from మూడు three; cardinal adj. with ఓ added to denote doubt and నాలుగు *four.* యెద్దను acc. plu. of ఎద్దు n. s. *a bullock.* చెల్లించు 2d pers. sing. imperative of చెల్లించుట v. a. *to pay.*

తమరే *You yourself*: from తమరు plu. of తాను *self*. The final E (tamarē) is emphatic. పాదములను acc. plu. of పాదము * n. s. a foot. విడవను *I will not leave*; 1st person sing. neg. Ao. of విడుచుట v. a. to leave. అమ్మి వేస్తే if (—) sell; conditional form of అమ్మి వేయుట, from అమ్ముట v. a. to sell and వేయుట to cast. నా Gen. of నేను pron. I. యెట్లా adv. how. దున్నదును shall I plough; 1st pers. sing. aorist of దున్నుట v. a. to plough. యోచించండి 2d pers. plu. imperative of యోచించుట v. a. to consider.

అక్కర n. s. Need, occasion.

చెల్లించలేను *I cannot pay*, from చెల్లించ Root in A of చెల్లించుట and లేను 1st pers. sing. neg. Ao. of కలుగుట v. n. to be able. యెల్లుండి n. s. the day after to-morrow. ఆయనకు D. of ఆయన pro. his honour. దినవారములు the funeral rites; from దినము * n. s. a day, and వారములు nom. plu. of వారము * n. s. a week. జరగవలసివున్నది it is to be performed, from జరగ Root in A of జరుగుట v. n. to pass, వలసి past p|| of వలయుట a defective verb meaning must and వున్నది 3d pers. sing. neut. pres. tense of ఉండుట. పదిహేను fifteen; numeral adj. లేక without; neg. p|| in క of ఉండుట. నెరవేర్చదు he will not perform; 3d pers. sing. neg. Ao. of నెరవేర్చుట v. a. to perform. పదిపన్నెండుమందికి to ten or twelve persons; from పది numeral ten, పన్నెండు numeral twelve and మందికి D. of మంది people. Here the disjunctive conjunction or is understood. భోజనము * n. s. food. యేడు seven; numeral adj. దాకా affix until, as much as. తొందరలకు D. plu. of తొందర n. s. trouble. అంత్యము * n. s. end.

చేరేది Infi. in E'di of చేరుట v. n. to arrive, to reach, also to be paid as money. సొత్తు n. s. property, substance.

క్షమాచారము * n. s. Misfortune, destiny, lit. the effect of the stars.

చెడ్డది it is bad; from చెడ్డ adj. bad and ది for అది it.

గరగో పాఠము.

ఒక మునిషీతో సంభాషణ.

మనము పుకరిని పుకరు యె
డబాయ వలసిన కాలము
వచ్చినది గదా.

అట్లా యేలన'య్యా !

బయటి దేశమునకు పొమ్మ'ని
నాకు వుత్తరువు అయినద'
ని మీరు యెరుగరా ?

శరేగాని, అందువల్ల యేమిన్ని
వ్యత్యాసము లేదు. మీరు
యెక్కడికి పోతే నేను అ
క్కడికి వస్తున్నాను.

అది అయ్యేది కాదు. మీరు
కాలీజులో మునిషీగా వు
న్నారు. గనుక, మీరు నా
తో కూడా రావడము వ
ల్లకాదు. లేకుంటే, మీరు
నాతో కూడా రావడము
నాకు నిండా సంతోషమే.

అయితే, తమయందు భార
ము వుంచి నా వుద్యోగము

Fourteenth Exercise.

CONVERSATION WITH A
TEACHER.

Gentleman. Well the time
has come that we must
separate.

Teacher. Why so sir?

G. Do not you know that
I am ordered to go up
the country?

T. Certainly; but that
makes no difference,
wherever you go I shall
follow you.

G. That is impracticable :
you are employed by
the College as a teacher
and cannot come with
me. Otherwise I should
be very glad to have you
with me.

T. But I will resign my
situation, and rely upon

నకు రాజీనామా యిచ్చి
వేస్తున్నాను.

your honour's goodness.

బయటి దేశమునకు మిమ్మున
కూడా తీసుకొని పోవడ
ము మంచిది కాదని నాకు
కొందరు చెప్పి యున్నా
రు.

G. I have been warned
that to take you with
me up the country would
be foolish.

తమరు యజమానులు, శ్రీభు
వులు, నా దేవుడు, తమరు
తల్లిదండ్రులు, తమ పాదముల
వద్ద నా ప్రాణములను వి
డుస్తున్నాను.

T. Sir you are master, you
are lord, you are my god,
you are father and mo-
ther, I will die at your
feet.

శరే, యిటువంటి పిచ్చి పని కా
రాదని నాకు చెప్పి వున్నా
రు. మునిషీలందరున్న యి
ట్లాగే చెప్పేదని నా దొర
గారు చెప్పుతున్నారు.

G. But I have been warned
against such folly. Mr.
N. tells me that all
munshis use similar
language.

ఏమ'య్యా నే'నితరులవ లె నే
నా? నే'నందరి వలెనా?
కాద'య్యా, తమరు నాకు
రక్షకులు.

T. What sir; am I like
others? am I a common
person? No sir, you are
my protector.

దొరలతో, సంతా యిట్లాగే
చెప్పేది; బతిమాలుకోవ
డములచేత యేమి ప్రయో
జనము? వెయి మాటలెం

G. This is the language
used to all Gentlemen—
what avail entreaties?
(literally what for a

దుకు? అది నావల్ల కాద'ని
అంటు'న్నానే.

thousand words) I tell
you it is out of my pow-
er.

ఏమ'య్యా? తమ వల్ల కా
దా? తమరు శర్వశక్తులు,
కే దొరగారిని చూడండి.
ఆయన మునిషీకి పోలీసు
వుద్యోగము యిచ్చి వున్నా
రు.

T. Alas! Sir, out of your
power? you are all pow-
erful! look at Mr. K.
He has made his teacher
a magistrate.

వాస్తవమే, అయితే, యిది
అయ్యేటందుకు ముందు
ఆయన యెన్ని యేండ్లు క
నిపెట్టి వుండినారు? ఆది
నములలోనంతా పాప
ము ఆయన అప్పులు పడ్డా
కో లేక అతని దొరగారు
శుభ్యానికి యేదైనా
యిస్తే, అందువల్ల జీవన
ము చేస్తూ వుండెనో.
కాదు, మీరు నాతో కూ
డా రావడము వల్ల యిప్పు
ట్లో వుండే వుద్యోగమును
పోగొట్టుకోవడమే కా
కుండా, అందుకు తగిన

G. Very true, but how
many years did he wait
before this was effected?
and all that time the
poor man ran in debt
or subsisted on the
bounty of his master.

No; your going with me
would lead to your los-
ing your present post,
and gaining no real equi-
valent.

ఫలము నున్న మీరు పొంద జూయ్యేది లేదు.

అయ్యా నేను తమ్మున వదలను.

శరే, అన్నిటికిన్ని మీకు నేను చెప్పేది మొకటే; మీరు నాతో కూడా రాకూడదు. వద్ద'న్న తరువాతనున్న మీరు వస్తే, మీతోటి మాట నాకు అక్కర లేదు.

ఎక్కడికి పోతున్నార'య్యా?

హా యిందువల్ల నాకు జ్ఞాపకము వచ్చినది; నేను మరచి నాను; నీవు తెలుగువాడవు, నన్ను మళయాళ మునకు పొమ్మ'ని వుత్తరువు అయి వున్నది.

అది చింత లేదు.

ఏమి? నీకు మళయాళము వచ్చునా?

రాద'య్యా, అయితే నేను దాన్ని త్వరలో నేర్చుకొంటాను.

T. Sir I will not leave you.

G. Then I tell you, once for all, that I forbid your following me: if you come, after being forbidden, I will have nothing to say to you.

T. Where are you going sir?

G. Ah that reminds me; I had forgotten; you are a Telugu man, and I am ordered to go to Malayalam.

T. That makes no difference. (Or, never mind.)

G. What? do you know Malayalam?

T. No sir, but I will soon learn it.

అరవము చదవవలెననియత్నము
 పది అది నీకు అసాధ్యము
 గా వుండెనని, మునుపు నీ
 వు నాతో చెప్పు లేదా ?

G. Did not you formerly
 tell me you had tried to
 learn Tamil and found
 it beyond your power?

అది వాస్తవమే ; అయితే,
 నేను త్వరగా మళయాళ
 భాషను నేర్చుకొందును.

T. That is very true ; but
 I shall learn Malayalam
 soon.

నా మాట విని యీ పిచ్చి
 భ్రమను విడిచి పెట్టి, యి
 క్కడ వుంటివంటే, నా త
 ర్వాత చదవబోయ్యే వి
 ద్యార్థి నావలెనే నీకు
 యిష్టుడుగా వుండును.

G. I advise you to lay
 aside this fancy. Remain
 here and you will like
 your next pupil as well
 as you like me.

ANALYSIS.

౧౪ నో *Fourteenth* ; ordinal numeral.

మునిషీతో *With a Moonshee* ; Inst. of మునిషి (H.) n. s. a teacher.

మొకరిని మొకరు *One another, each other*, from మొకరిని acc. of మొకరు
 persons the plu. of ఒకడు n. s. a man. యెడబాయవలసిన *that should
 be separated*, from యెడబాయ *Root in A* of ఎడబాయుట v. a. to
 separate and వలసిన *must*. కాలము * n. s. time వచ్చినది (it) *has
 come* ; 3d pers. sing. neut. past tense of వచ్చుట v. n. to come. గదా
is it not so, of course, to be sure, contraction of కాదా 3d pers.
 sing. neut. neg. Ao. of అవుట v. n. to become, with ā added to
 denote question.

అట్లా adv. Thus, in that manner.

బయటిదేశము *The outer country, vulgarly up the country*, from బ
 యిటి infl. of బయలు n. s. out side and దేశము * n. s. country. పొమ్మని

saying go thou, from పోము sing. imperative of పోవుట v. n. *to go*, and అని past p|| of అనుట v. a. *to say*. పుత్రులు n. s. *order*. అయినది [it] *is given* lit: (it) *became*; 3d person sing. neut. past tense of అవుట. యెరుగరా *do not you know?* from యెరుగరు 2d pers. plu. neg. Ao. of ఎరుగుట v. a. *to know*, with ā denoting question.

అందువల్ల *Thereby*, from అందు adv. *there* and వల్ల postposition, *by*. యేమిన్ని *nothing*, from ఏమి Interro. pron. *what*, and ని conjunc. used with an intensive force. పోతే *if* (---) *go*; conditional form of పోవుట v. n. *to go*. వస్తున్నాను *I am coming or shall come*; 1st pers. sing. pres. tense of వచ్చుట. *Here* the present tense is used for the future.

అయ్యేదికాదు *It cannot be done*, lit: *it is not that which could become*, from అయ్యేది *which will become*; Infin. in E'di of అవుట v. n. *to become*, and కాదు *it is not*; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of అవుట. కాలీజు (E.) n. s. *college*. రావడము *coming*; Infin. in Damu of వచ్చుట. వల్ల n. s. *possibility*. లేకుంటే *if there be not or were it otherwise*, from లేక neg. p|| in క of ఉండుట v. n. *to be*, and ఉంటే conditional form of ఉండుట. సంతోషమే *gladness indeed, satisfaction indeed*, from సంతోషము * n. s. *pleasure, joy*, with emphatic ē added.

తమయందు *On your honour*, from తమ *your*; infl. plu. of తాను pron. *self*, and యందు for అందు postpos. *in or on*. భారము * n. s. *weight, load*. రాజీనామా (H.) n. s. *a reconciliation, an agreement*. Here it means *resignation*.

మిమ్మున *You*; acc. plu. of నీవు pron. *thou*. మంచిదికాదు *it is not good or proper*, from మంచి adj. *good*, and ది for అది pron. *it*, and కాదు. కొందరు adj. pron. *a few people*.

తమరు *Your honour, yourselves*. plu. of తాను pron. *self*. యజమానులు * n. s. plu. *Masters*. ప్రభువులు plu. of ప్రభువు * n. s. *a lord, ruler*. పాదముల infl. plu. of పాదము * n. s. *a foot*. ప్రాణములను acc. plu. of ప్రాణము * n. s. *life, breath*. విడుస్తున్నాను *I will give up*; 1st pers. sing. pres. tense of విడుచుట v. a. *to leave, to give up*.

శరే adv. *Very good*, from శరి adj. *right, proper*, and ē denoting emphasis. Here it means *but*. యటువంటి adj. *such, like this*. కరాదు *it ought not to be done, it is improper*, from క Root in A of అవుట and రాదు 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of వచ్చుట. అందరున్ను indef. pron. *all the people*, with న్ను conjunc. *and* added to denote emphasis. యట్లాగే adv. *thus, in this manner*, with emphatic ē, the proximate of అట్లాగు *that way*, from యట్టి adj. pron. *this* and లాగు n. s. *manner*. చెప్పేది *telling*; Infin. in E/Di of చెప్పుట v. a. *to tell*. దొర గారు *Master, lord*. (గారు is an honorific affix used to denote honor, dignity like Esquire.)

యితరులవలెనేనా (Am I) *like others*, from యితరుల infl. plu. of ఇతరుడు * n. s. *another man, a stranger*, వలె adv. *like*, with emphatic ē. N being inserted, and ā denoting interrogation and a second N is added to give still more emphatic force. రక్షకులు * n. s. plu. *protectors, supporters*.

బతిమాలుకోవడములచేత *By entreaties*, from బతిమాలుకోవడముల infl. plu. of బతిమాలుకోవడము which is the Infin. in Damu of బతిమాలుకొనుట Mid. of బతిమాలుట v. a. *to pray*, and చేత postpos. *by*. ప్రయోజనము * n. s. *advantage*. వెయి adj. and n. s. *a thousand*. అంటున్నానే *I am saying*; 1st pers. sing. pres. tense of అనుట v. a. *to say*, with ē denoting emphasis.

కదా *Is it not so*; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of అవుట v. n. *to become*. శిర్వశక్తులు * plu. *all powerful*. ఆయన pron. *he, that man*. పోలీసు (E) adj. *police*.

వాస్తవమే *It is true*, from వాస్తవము * adj. *true*, and ē denoting emphasis. అయ్యేటందుకు (In Latin Ad fiendum) *for obtaining it, lit: for (its) becoming*, from అయ్యే rel. Ao. p|| of అవుట and అందుకు *to that, thereto*; D. of అందు adv. *there*, ట being inserted. ముందు adv. *before, formerly*. యెన్ని *how many?* adj. pron. neut. the interrogative of అన్ని and ఇన్ని *so many*. కనిపెట్టివుండినారు [they] *waited*, from కనిపెట్టి past p|| of కనిపెట్టుట v. a. *to find and*

పుండినారు 3d pers. plu. past tense of ఉండుట v. n. *to be, to dwell*. Here the plural verb honorifically used for the singular. దినముల లో *of days*; loc. plu. of దినము * n. s. *a day*. అప్పులుపడ్డాడో *whether he was involved in debt*, from అప్పులు n. s. plu. *debts* and పడ్డాడో *if he fell*; 3d pers. sing. masc. past tense of పడుట v. n. *to fall, to suffer*, with o added to denote doubt. లేక *or*; neg. p|| in క of కలుగుట v. n. *to be*. పుణ్యానికి *As a virtue. i. e. free, gratis*; D. sing. of పుణ్యము * n. s. *charity, virtue*. యేదైనా *any thing*, from ఏది *which?* interro. pron. and అయినా past rel. p|| of అవుట. యిస్తే *if (—) give*; conditional form of ఇచ్చుట v. a. *to give*. జీవనము * n. s. *livelihood*. పుండెసా *whether (he) was*; 3d pers. sing. past tense of ఉండుట. రావడము *coming*; Infin. in Damu of వచ్చుట v. n. *to come*. యిప్పట్లో *at present*; loc. of ఇప్పుడు *adv. now*. పోగొట్టుకోవడమే *losing*; Infin. in Damu of పోగొట్టుకొనుట Mid. of పోగొట్టుట v. a. *to lose*, lit: *to throw away*, with emphatic ē added. కాకుండా *besides, not only*. lit: *without becoming*, from కాక neg. p|| in క of అవుట and పుండ *Root in A* of ఉండుట. తగిన *adj. fit, suitable*. ఫలమునున్ను *acc. of ఫలము * n. s. advantage, with న్ను conjunc. and added to denote emphasis*. పొంద *Root in A* of పొందుట v. a. *to obtain*. పొయ్యది *going*; Infin. in E'di of పోవుట v. n. *to go*.

తమైన *Your honor, their honor*, lit: *yourselves, themselves*; acc. plu. of తాను *pron. self*. వదలను *I will not leave*; 1st person sing. neg. Ao. of వదులుట v. a. *to leave, to quit*.

అన్నిటికీన్ని *For all*, from అన్నిటికీ D. of అన్ని *adj. pron. neut.* and ని conj. *and* denoting emphasis. చెప్పేది *the thing that is said*; Infin. in E'Di of చెప్పుట v. a. *to say*. పైకే *only one*; neut. numeral with emphatic ē added. రాకూడదు (—) *ought not to come*, from రా *Root in A* of వచ్చుట and కూడదు *it is unfit*. 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of కూడుట v. n. *to be fit*. వద్దు *for వలదు or వలవదు must not*; 3d pers. sing. neut.

neg. Ao. of వలయుట. అన్న for అనిన *that said*; past rel. p|| of అనుట
v. a. *to say*. తర్వాతనున్న *even afterwards*, with నున్న added to de-
note emphasis. మీతోటి *with you*, from మీ the plu. infl. నీవు pron.
thou and తోటి affix *with*. అక్కర n. s. *need, want*.

హా interj. Ah! మరిచినాను *I forgot*; 1st pers. sing. past tense of మ
రుచుట v. a. *to forget*. తెలుగువాడవు *thou art a Telugu man*, from
తెలుగువాడు n. s. *a Telugu man* and అవు denotes the 2d pers.
sing. (*thou art*.) మళయాళమునకు *to Malayalam*; D. of మళయాళము
n. s. *name of a country*. పొమ్మని *that you should go*, lit; saying
go thou, from పొమ్మ sing. imperative of పోవుట v. n. *to go*, and
అని past p|| of అనుట.

చింత * n. s. *Sorrow, consideration*.

వచ్చునా *Will it come*; 3d pers. sing. neut. Ao. of వచ్చుట v. n. *to*
come, with ఁ added denoting interrogation. 'Thus ఆ భాష నీకు
వచ్చునా *does the language come to you?*' i. e. *do you under-*
stand it?

రాదు *It does not come*, as ఆ భాష నాకురాదు *that language does not*
come to me. i. e. *I don't understand it*; 3d pers. sing. neut. neg. Ao.
of వచ్చుట. త్వరలో adv. *in a short time, quickly*, from త్వర n. s.
haste and లో postposition *In*. నేర్చుకొంటాను *I shall learn*; 1st
pers. sing. pres. tense of నేర్చుకొనుట Mid. of నేర్చుట v. a. *to learn*.
Here the present tense is used for the future.

యత్నపడి *Having endeavoured, or tried*; past p|| of యత్నపడుట v. n.
to try, to endeavour, from యత్నము *endeavour* and పడుట *to fall*.
అసాధ్యముగా adv. *impossibly*. నాతో *with me*, from నా infl. of
నేను pron. *I*, and తో affix *with*.

నేర్చుకొందును *I will learn*; 1st pers. sing. Ao. of నేర్చుకొనుట
Mid. of నేర్చుట.

భ్రమను Acc. sing. of భ్రమ * n. s. *error, mistake, wish*. విడిచిపెట్టి
having given up; past p|| of విడిచిపెట్టుట v. a. *to leave, to quit*.

వుంటివంటే *If one says that you were there* i. e. *if (thou) wast*, from

పుంటివి 2d pers. sing. past tense of ఉండుట and అంటే conditional form of అనుట. నా my ; Gen. of నేను pron. I. చదవబోయ్యే that shall read, from చదవ Root in A of చదువుట v. a. to read and బోయ్యే Rel. Ao. p|| of పోవుట v. n. to go. విద్యార్థి * n. s. a student, from విద్య * n. s. learning, and ఆధి he who desires. వలె నే adv. like, with emphatic N ē added. యిష్టుడుగా as a friend, from ఇష్టుడు * n. s. a friend and గా adverbial affix. ఉండును (—) will be ; 3d pers. sing. Ao of ఉండుట v. n. to be.

పదిహేనో పాఠము.

Fifteenth Exercise.

ఈ గుడి పేరేమి ?

What is the name of this pagoda ?

ఇది వీరరాఘవస్వామి గుడి.

It is sacred to Viraraghava Swami.

ఈ గోపురము నిండా పొడుగుగా వున్నది.

The tower over the gate is lofty.

దానికి తొమ్మిది అంతస్తులు వున్నవి.

There are nine stories in it.

ఈ గోపుర ద్వారములో యేనుగులు సులభముగా పోతవి. ఇది నల్లరాతితో కట్టబడి వున్నది.

The gate admits elephants with ease. It is built of black marble.

రెండు పక్కలలోనున్న చేత గద పట్టుకొని పురుష ప్రతిమలు వున్నవి.

On each side is a statue of a man armed with a club.

ఆ ప్రతిమలు ద్వార పాల కులు. Those statues are porters.

ఆ స్తంభము యేమి ? What is that mast ?

ధ్వజ స్తంభము. The flagstaff.

బైట వుండే ఆ గుంట యీ గుడితో చేరినదేనా ? Does that tank outside belong to the pagoda ?

అవును, యింకా లోపల మ రిమెకటి వున్నది. Yes, but there is another inside.

ఈ గుంటకు నల్లరాయి కట్టి వున్నది. This tank is faced with black marble.

దానికి మెన్ని మెట్లు వున్నవి ? How many steps are there down into it ?

నీళ్ల దాకా మెనబై మెట్లు న్ను దాని కింద శానా మెట్లున్న వున్నవట. They say there are eighty steps down to the water and many more below.

వాటిని నీవు మంచి వున్నావా ? Have you counted them ?

లేదు. No.

దీన్ని యేమని అంటారు ? What do you call that ?

అది కపిల. That is the (leather) bucket (drawn up by bullocks over the pulley.)

అది యే తోలుతో కట్టి నది ? What skin is it made of ?

ఆవు చర్మముతోనో లేక యె Cow's skin or buffaloes
నకు చర్మముతోనో. skin perhaps.

వాడు యేమి చేస్తున్నాడు? What is that man doing?

వాడు గరుత్మంతుడికి మాంస He is tossing pieces of
ఫిండ్లములను యెగుర వే flesh into the air for
స్తున్నాడు. the braminy kite.

ఆ గరుడపక్షులు ఆ మాంస The braminy kites pounce
ఫిండ్లములను తన్నుకొని down upon the bits.
పోతవి.

ఆ గరుడపక్షి ఆ మాంసము That braminy kite has
ను చిన్న గరుడపక్షి వద్ద snatched the flesh from
నుంచి పెరుక్కున్నది. the smaller one.

ఆ ఆడవాండ్లు యెవరు? Who are those women?
బోగమువాండ్లు; యీ గుడి Dancing girls: they be-
తో చేరినవాండ్లు; తమరు long to the pagoda;
బహుమానము యిత్తురే they have come to pay
మోరిని తమదర్శనమున you their respects, to
కై వచ్చి యున్నారు. know if you will be-
stow a present on them.

ఈ గుడిని కట్టినది యెవరు? Who built the pagoda?
ఎవరున్ను యెరుగరు. Nobody knows.

ఈ కొత్త గుడిని యెవరు Who built the new pago-
కట్టినది? da?

కృష్ణమశెట్టి, ఆయన నిరుడు Kishtanama setti who
చనిపోయినారు. died last year.

- పాపం. Poor man !
- అయ్యో మీరు మెరుగరా? Sir do not you know that
 దేవుడికి గుళ్లు గాని రథ those who build pago-
 ములు గాని కట్టించినవాం das or carriages for a
 డ్లు వెంటనే చని పోవడ god always die very soon
 ము వాడుక. after ?
- ఏమి ; అందరున్ను అట్లా What ; is that the gene-
 మెంచుతున్నారా ? ral belief ?
- అవును, అది చూసి అని ప్ర Yes, it is a well known
 సిద్ధమే. fact.

ANALYSIS.

- పదహాసా Fifteenth ; ordinal numeral.
- పేరు n. s. A name.
- వీరరాఘవస్వామి * n. s. Name of a god.
- గోపురము n. s. A tower. పాడుగుగా adv. loftily.
- తొమ్మిది Nine ; neut. numeral. అంతస్థులు plu. of అంతస్థు n. s. a story, tier, or range. ఉన్నవి there are ; 3d pers. plu. neut. pres. tense of ఉండుట v. n. to be.
- ద్వారములో In the gate ; loc. of ద్వారము * n. s. a gate. సులభముగా * adv. easily. పోతవి they go ; 3d pers. plu. neut. pres. tense of పోవుట v. n. to go. నల్లరాతితో with black stone. i. e. with marbles, from నల్ల adj. black, రాతి infl. of రాయి n. s. a stone, and తో affix with. కట్టబడి having been built ; past p|| of కట్టబడుట v. n. to be erected, which is the Passive form of కట్టుట v. a. to build.
- రెండు Two ; neut. numeral. పక్కలలోనున్న even on the sides, from పక్కల plu. infl. of పక్క n. s. a side. లో in or on and నున్న affix

added to denote emphasis. చేత *in the hand* ; loc. oblique of చెయ్యి n. s. *the hand*. య * n. s. *a club, a mace*. ఉట్టుకొని *having held* ; Mid. past p|| of ఉట్టుకొనుట. v. a. *to hold*. పురుష * adj. *male*. ప్రతిమలు * n. s. plu. *images*.

ద్వారపాలకులు * n. s. plu. *Supporters*. i. e. *images of men, in marble, on each side of a gate : guards at the gate*.

స్తంభము * n. s. *A staff, a mast*.

ధ్వజస్తంభము * n. s. *A flag-staff*, from ధ్వజము * n. s. *flag* and స్తంభము.

బైట adv. *Outside* ; loc. of బయలు n. s. *the outside, exterior*. గుంట n. s. *a pond, a tank*. చేరినదేనా *does it belong*, from చేరిన past rel. p|| of చేరుట v. n. *to appertain*, ది for అది pron. *it*, and ఏనా the mark of emphasis with ā the sign of question added, as ఆ గుంటగుడితో చేరినదేనా *does that tank belong to the pagoda*.

అవును adv. *Yes* ; 3d pers. sing. neut. Ao. of అవుట v. n. *to become*. లోపల adv. *inside, within*. మరి adj. *another*. ఐకటి neut. numeral *one*.

గుంటకు *To the tank* ; D. of గుంట n. s. *a tank*. నల్లరాయికట్టి *having fixed black stones, having paved it with black stones* ; past p|| of నల్లరాయికట్టుట v. a. *to pave with black stones*.

మెట్లు plu. of మెట్టు n. s. *a step*.

నీళ్లదాకా *Down to the water*, from నీళ్ల infl. of నీళ్లు n. s. *water* and దాకా adv. *until, till*. యెనభై numeral *eighty*. దానికి *to it* ; D. of అది pron. *it* కింద adv. *down, below*. శానా adj. *many, plenty*. పున్నవట *they say, that there are*, from పున్నవి 3d pers. plu. neut. pres. tense of ఉండుట v. n. *to be* and అట for అంటున్నారు affix denoting, *they say or it is said*.

వాటిని *Them* ; acc. plu. of అది pron. *it*. యెంచి past p|| of ఎంచుట v. a. *to count, to reckon*. పున్నావా *art thou?* 2d pers. sing. pres. tense of ఉండుట with ā, the interrogative sign.

మేమని *Saying what* : from ఏమి interro. pron. *what?* and అని past p|| of అనుట v. a. *to say*.

కపిల n. s. *A swape, a kind of pump.*

యే Interro. pron. *which? what?* తోలు n. s. *skin.* కుట్టినది *is it stitched?* from కుట్టిన past rel. p|| of కుట్టుట v. a. *To stitch, to sew* and ది for అది pron. *it.*

చర్మముతోనా *Either with the skin;* from చర్మము * n. s. *skin,* తో with ఓ the sign of doubt, and N inserted. యెనకు adj. *relating to a buffalo, appertaining to a buffalo.*

చేస్తున్నాడు. *He does;* 3d pers. sing. masc. pres. tense of చేయుట v. a. *to do.*

కరుత్తుంతుడికి *For the braminy kite;* D. of కరుత్తుంతుడు * n. s. *a braminy kite.* మాంసపుండములను *pieces of flesh,* from మాంసము * n. s. *flesh* and పుండములను acc. plu. of పుండము * n. s. *a piece, a bit.* యెగర వేస్తున్నాడు *he tosses up,* from యెగర Root in A of ఎగురుట v. n. *to fly* and వేస్తున్నాడు 3d pers. sing. masc. pres. tense of వేయుట v. a. *to cast, to fling.*

కరుడపక్షులు n. s. plu. *Braminy kites.* తన్నుకొనిపోతవి *they pounce upon,* from తన్నుకొని past p|| of తన్నుకొనుట Mid. of తన్నుట v. a. *to kick,* and పోతవి 3d pers. plu. neut. pres. tense of పోవుట v. n. *to go.*

మాంసమును Acc. of మాంసము * n. s. *flesh.* పెరుక్తొన్నది (she or it) *snatched;* 3d pers. sing. fem. and neut. past tense of పెరుక్తొనుట which is the Mid. of పెరుకుట v. a. *to snatch.*

ఆడవాండ్లు *Women,* plu. of ఆడది n. s. *a woman.* యెవరు *who?* Interro. pron. masc. and fem.

బోగమువాండ్లు *Dancing girls, whores;* plu. of బోగముది n. s. fem. *a dancing woman,* or బోగమువాడు n. s. masc. *a comidian, a man of the dancing caste.* చేరినవాండ్లు *those that belong,* from చేరిన past rel. p|| of చేరుట v. n. *to belong, to appertain* and వాండ్లు persons. plu. of వాడు *a person,* as వాండ్లుయగుడితో చేరినవాండ్లు *they are persons who belong to this pagoda.* బహుమానము * n. s. *reward.* యిత్తురేమో *you will perhaps give,* from యిత్తురు for యిచ్చు

దురు 2d pers. plu. Ao. of ఇచ్చుట v. a. *to give* and ఏమి interro. pron. *what*, with ò added to denote doubt. దశకసమునకై *for the purpose of visiting*, from దశకసమునకు D. of దర్శనము * n. s. *a visit*, seeing, and అయి *being for*; past p|| of అవుట. వచ్చియున్నారు *they are come*, from వచ్చి past p|| of వచ్చుట v. n. *to come*, and యున్నారు *for* ఉన్నారు *they are*; 3d pers. plu. pres. tense of ఉండుట.

గుడిని Acc. of గుడి n. s. *a pagoda*. కట్టినది *that built*, from కట్టిన past rel. p|| of కట్టుట v. a. *to build* and ది for అది *it*.

యెవరున్ను *Any one*, from ఎవరు *who*; interro. pron. and న్ను conjunc. and denoting emphasis. యెరుగరు (they) *do not know*; 3d pers. plu. neg. Ao. of ఎరుగుట v. a. *to know*.

కృష్ణమశెట్టి n. s. *Name of a man of the merchant caste*. Here the verb is understood. నిరుడు n. s. *the last year*. చనిపోయినారు (he) *died*, lit: *they died*; 3d pers. plu. past tense of చనిపోవుట v. n. *to die*. Here the plural verb is used for the singular in token of respect.

యెరుగరా *Do not you know?* 2d pers. plu. neg. Ao. of ఎరుగుట v. a. *to know*, with ā denoting interro. దేవుడికి *for a god*; D. of దేవుడు * n. s. *a god*. గుళ్లు plu. of గుడి n. s. *a pagoda*. గాని conjunc. *either, or unless*; from కా *to become* and యీ *to give or permit*, and N is inserted. రథములు * n. s. plu. *chariots*. కట్టించిన *that caused to be built*; past rel. p|| of కట్టించుట causal of కట్టుట v. a. *to build*. వెంటనే adv. *immediately, soon after*. చనిపోవడము *dying*; Infin. in Damu of చనిపోవుట v. n. *to die*. వాడుక n. s. *custom, usage*. Here the verb is understood.

యెంచుకున్నారా *Do they think?* 3d pers. plu. pres. tense of ఎంచుట v. a. *to think, to believe*, with ā the interro. sign added.

రూఢి * n. s. *Truth*. అదిరూఢి *it is fact*. Here the verb is understood. ప్రసిద్ధమే *it is famous*, from ప్రసిద్ధము * adj. *famous, celebrated*, and —S a mark used to denote emphasis.

షడహారోపాథము.

Sixteenth Exercise.

ఉరి సంఘములు.

VILLAGE TALK.*

మీ వాండ్లు అందరున్ను తే
మముగా వున్నారా?

Are all your people well?

అందరున్ను తేమముగా వు
న్నారు. పట్టాభిరామ శా
స్త్రికి మాత్రము పుట్టు కు
దురులేదు.

All are well. Only Pat-
tabhirama Sastry is
poorly.

అతను నిండా దినములుగా
పుట్టు కుదురులేక వున్నా
డు.

He has been ill a great
many days.

నిండా దినములుగా నా! బ
హు కాలము నుంచి అను.

A great many days ! Say
a long time.

నిజమే, అతనిది దీర్ఘకాల వ్యా
ధిగా వున్నట్టున్నది.

True, his appears to be a
chronic disorder.

ఇప్పుడు అతనికి యెవరున్ను
మందు యివ్వ డము లే
దా?

Does no one now adminis-
ter medicine to him?

మగ్గురు నలుగురు వైద్యు
లు చూస్తున్నారు.

Three or four physicians
attend on him.

ఈ సామాన్యమైన రోగ
మును స్వస్థము చేయలేని
వాండ్లు యేలాగంటి వై
ద్యులు?

What sort of physicians
are they, who cannot
cure this common dis-
order?

* From Carey.

వైద్యులు యేమి చేయగలరు? శాస్త్ర ప్రకారము మందులు యిచ్చి తమ చేతనైన పాటు బడుతున్నారు.

అయితే అతనికి పుట్టు యేల కుదర లేదు? అది వాడి గ్రహ చారము. విధిని యెవరు అడ్డగించగలరు?

నిజమే గాని, యీ వ్యాధి అతన్ని కొంచసొనని తోస్తున్నది. చేయ వలసినది యేమి? అది దైవశంకల్పము. మనిషి అశక్తుడు. మనిషి యేమి చేయగలడు? వాడికి వుండే శక్తి యేమి? మనిషి మంటి గెడ్డ వలె వున్నాడు.

దేవుడు వాన్ని యే విధమున వేస్తే ఆ విధమున పది వుంటాడు సుమీ.

మనిషి యొక్క శక్తి యేమిని లేదు, సమస్తమున్న దేవుడిదే.

What can the doctors do?

They give medicines according to the books and do all they can.

Then why does he not recover? That is his destiny. Who can hinder what is determined?

True; I suppose this illness will carry him off.

What's to be done?

'Tis the will of God.

Man has no power.

What can man do?

What strength has he?

Man is like a clod.

Which way soever God throws him, there he remains, truly.

The power of man is nothing at all; all is of God.

మన దేశములో అతడు నిండా గొప్పవాడు; చదువులోనున్న తెలివితేలి నున్న అతి ఘనుడు. అతడు చనిపోతే, మన దేశపు చదువున్న అతనితో కూడా పోతున్నది.

He is one of the principal people in our country; he is an excellent person as it respects learning and judgment. If he should die, the learning of our country is gone.

అట్లాగా? అటువంటి వాడు మరి మెకడున్ను లేదా?

Aye! Is there no one else like him?

అతని వంటివాడా! అతనితో పండితుడనే మాట పోను! అతడు విద్యానిధి ఆయన! యితరులు వట్టి పశువులు; అంగడి పిఠి ఆబోతులు.

Like him! with him the very name of teacher will be lost! he was a mine of learning! the rest are mere brutes; only market going clowns.

ఆయన చావ రాదు. అది యెట్లా తెలుసును? యిప్పుట్లో అతడు బ్రతికే గతి కానము.

I hope he will not die. How can that be known? At present there is no likelihood that he will live.

నిజమే గాని, స్వామియొక్క కటాక్షము వస్తే, నిమిషములో బ్రతుకును.

True, but if God please, he will recover in a moment.

అది నిజమే—అందులో ఆ
శ్చర్యమే'మి వున్నది? స్వా
మికి అనుగ్రహము వస్తే
తల వూచడముచేత అణు
వును శరవతముగానైనా
శరవతమును అణువుగా
నైనా చేయగలడు.

అది పోనియ్యి. నీవు వచ్చేట
ప్పుడు యెట్లా వుండినది?
అయిన యింకా శానా
దినములు తోసున'ని తోచి
నదా?

నాకు తోచ లేదు. అయిన నిం
డా దినములు జీవించడు.
వైద్యులు భయము లేదం
టారు గాని, అది పూరికె
మనకు దుఃఖోశశమనము
గా చెప్పే మాట అని
మాకు తోస్తున్నది.

కడమవాండ్లు యేమి అంటా
రు?

అతని తోడవుట్టు బిడ్డలు యే
మిగా వున్నారు?

వాండ్లు నిండా గొప్పవాం
డ్లుగా వున్నారు, వాండ్ల
తో మాట్లాడడమునకు యె

That's true—what is there
wonderful in that? If
it please God he can by
a nod change dust into
a mountain or reduce a
mountain to dust.

Let that go. When you
came away how did it
appear? Did you think
he would suffer many
more days?

I think not. He is not
long for this world.
The doctors say, there
is no fear but we think
that is only consoling
talk.

What do other people
say?

How are his nephews?

They are great men, who
can speak to them?
There are no people in

వరికి శక్యము? వాండ్ల స
హవాసమునకు తగినవాం
డ్లు మన దేశములో లేరు.

కుంపినీ వుద్యోగము చిక్కినం
దున నిండా భాగ్యవంతు
లై వున్నారు.

మన దేశములో వుద్యోగము
వల్ల అంత ధనమును సం
పాదించిన వాడు వేరే
యెవడున్ను లేడు.

వాండ్లు భాగ్యవంతులు మా
త్రమే కాకుండా, భూస్థితి
నిండా సంపాదించి వున్నా
రు. ఇప్పట్లో కొంచెము
హెచ్చు తక్కువ లక్షరూ
పాయలు దాకా ఆస్తి వు
న్నది.

అన్ని అదృష్టవశముగా వు
న్నది. వాండ్లుమునుపుయే
మిగా వుండిరి, యిప్పుడు
యేమిగా వున్నారు, అది
మాత్రము చూడు.

వాండ్ల కుటుంబము యొక్క
వృత్తాంతము మనకందరికి
న్ని తెలుసును. వాండ్ల తలి

our country fit for their
company.

Having obtained the Com-
pany's business they
are become very rich.

There was no other per-
son in our country, who
could get so much
wealth by service.

They are not only rich;
they have acquired
much landed property.
By this time they have
got an estate worth a
lack of Rupees, more
or less.

All is under the govern-
ment of fortune. Only
see, what they were,
and now what they are.

We all know the history
of their family. There
was no end to the trou-

దండ్రులు పడ్డ శ్రమ యిం
తంత కాదు.

ble their father and
mother underwent.

ఆ శాస్త్రి వాండ్లకు యేదై
నా యిస్తూ వచ్చిన వరకు
న్న వాండ్లు నానాటికి గ
డుపుకొంటూ వచ్చిరి.

As long as the Sastri gave
them any thing they
were supplied for the
day.

స్వామి వాండ్లకు యిప్పుట్లో
అత్యున్నత దశను కలగ
జేసి వున్నాడు. సమస్త ము
న్న యీశ్వరాధీనము. ఆ
యన గొప్పను కొద్దిగాను
న్నకొద్దిని గొప్పగానున్న
జేయ గలడు.

Now God has amazingly
increased them. All
things are under God.
He can reduce the high
and raise those who
are mean.

నేను ఆ దేశము విడిచి వచ్చి
బహు దినములు అయినవి.
వాండ్ల ఆహార ఆచ్ఛాదన
ములు యెట్లా వున్నవి ?

I have been a long time
out of that country.
What table do they
keep, and what costume
do they wear ?

అవును, వాండ్లు మృష్టాన్న
ముగా భోజనము చేస్తు
న్నారు. మంచి బట్టలు క
ట్టుతున్నారు.

Indeed they live well and
dress well.

వాండ్లు తమ చుట్టాలకున్న
తమకు కావలసిన వాండ్లకు

They help their relations
and friends: but are

- న్న సహాయము చేస్తున్నారగాని, అంత నిండా ధర్మిష్టులుకారు. not remarkably charitable.
- వాండ్లు కొన్న భూస్థితిని మెట్లా పెట్టుకొని యున్నారు. Tell me how is the estate managed which they have bought.
- వాండ్లకు మునుపు భూస్థితి వుండనే లేదు; యిప్పుట్లో వాండ్లకు వున్నది. అయితే దాన్ని నిండా చక్కగా పెట్టుకొని వుండలేదు. వాండ్లకు యీ సంగతులు తెలియవు. They never had an estate before; now they have: but do not manage it remarkably well. They are not acquainted with these matters.
- ఈ విషయములో వాండ్లను కాపులు నిందిస్తున్నారు. The tenants don't speak very well of them in this respect.
- వాండ్లు గర్వపడుతున్నారా? వాండ్లకేమి అస్తి వున్నది? Tell me, do they act proudly? What fortune have they?
- ఇల్లు మేవిధముగా కట్టుకొని వున్నారు? What sort of a dwelling house have they built?
- చతుర శ్రమైన ముంగిలి పెట్టి నాలుగు తట్లున్న మొక పే పొడుగుగా కట్టి మూడు నాలుగు భవంతులు చేసి వున్నారు. Having made the dwelling house of an equal height on the four sides of a square court, they have made three or four apartments.

ANALYSIS.

షడహారో *Sixteenth* ; ordinal numeral.

ఊరి Infl. sing. of ఊరు n. s. *a village*. సంఘములు plu. of సంఘము n. s. *matter, affair, circumstance*.

మీ *Your* ; Gen. plu. of నీవు pron. *thou*. వాండ్లు *persons, they* ; plu. of వాడు n. s. *a man*, thus మీవాండ్లు *your people*. ధేమముగా * *adv. in health, happily*. అన్నారు *are they?* 3d pers. plu. masc. and fem. pres. tense of ఉండుట v. n. *to be*, with ā the interrogative sign added.

పట్టాధిరామశాస్త్రికి Dat. of పట్టాధిరామశాస్త్రి *a proper name*. మాత్రము *adv. only* చెల్లు n. s. *the body*. కుదురులేదు *is not well*, from కుదురు n. s. *health* and లేదు 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of ఉండుట.

దినములుగా *In days*, from దినములు plu. of దినము * n. s. *a day*. and గా the adverbial affix : as నిండాదినములుగా *for many days*. నిండాదినములుగానా *a great many days?* ā is the interrogative sign. N being added. బహు * *adj. many, great*. కాలము * n. s. *time*. నుంచి post pos. *from*. అను *say than* ; sec. pers. sing. imperative of అనుట v. a. *to say, to tell*.

నిజమే *It is true*, from నిజము n. s. *truth*, with ē denoting emphasis. Here the verb is understood. అతనిది *his*, from అతని Gen. of అతడు pron. *he, that man*, and ది from అది pron. *it*. దీర్ఘము * *adj. long, lengthened*. వ్యాధిగా *as a disease*, from వ్యాధి * n. s. *disease, illness*, and గా. అన్నట్లు *as if it were*, from అన్న for అందిన past rel. p|| of ఉండుట and అట్లు affix meaning, *as, so as, so that*.

అతనికి *To him* ; D. of అతడు. యివ్వడము *prescribing, giving* ; Infin. in Damu of ఇచ్చుట v. a. *to give*. లేదా *is there not*, from లేదు, with the interrogative sign added. Thus యివ్వడములేదా *is there not a giving?*

ముగ్గురునలుగురు *Three or four persons*, from ముగ్గురు masc. and fem. of the neut. numeral మూడు *three*. నలుగురు masc. and fem. of the

neut. numeral నాలుగు *four*. Here the disjunctive conjunction *or* is understood. వైద్యులు * n. s. plu. *physicians*. చూస్తున్నారు (they) *attend*, lit: *visit*; 3d pers. plu. pres. tense of చూచుట v. a. *to visit*.

సామాన్యమైన *Common*, from సామాన్యము * adj. *general* and అయిన past rel. p|| of అవుట v. n. *to become*. This affix is added to convert nouns into adjectives. రోగము * n. s. *disease, sickness*. స్వస్థము చేయలేని *that are not able to cure*, from స్వస్థము * n. s. *health, soundness*, చేయ Root in A of చేయుట v. a. *to do* and లేని neg. rel. p|| of కలుగుట v. n. *to be able*. మేలాగంటి adv. *what sort of?*

శాస్త్రప్రకారము *According to the Sastras*, from శాస్త్రము * n. s. *science*, and ప్రకారము * adv. *according to*. పాటుపడుతున్నారు *they take pains, they labour*, from పాటు n. s. *labour* and పడుతున్నారు 3d pers. plu. pres. tense of పడుట v. a. *to suffer*.

మేల adv. *Why?* కుదరలేదు *is (it) not cured*, from కుదర Root in A of కుదురుట v. n. *to be cured, recovered* and లేదు.

గ్రహచారము * n. s. *Fate, destiny*, lit: *the act or effect of the planets*. విధిని acc. sing. of విధి * n. s. *destiny, luck*. అడ్డుంచుకలరు (who) *can prevent*; from అడ్డుంచ Root in A of అడ్డుంచుట v. a. *to prevent* and కలరు 3d pers. plu. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*. కొంచపోను (It) *will carry off, i. e. kill*; 3d pers. sing. neut. Ao. of కొంచపోవుట v. a. *to take, to carry*. తోస్తున్నది (It) *appears*; 3d pers. sing. neut. pres. tense of తోచుట v. n. *to seem, to appear*. చేయవలసినది *that which is necessary to be done*, from చేయ Root in A of చేయుట v. a. *to do*. వలసిన *must* and ది for అది *it*. దైవసంకల్పము *divine will*, from దైవ * adj. *divine* and సంకల్పము * n. s. *plan*. అశక్తుడు * n. s. *powerless, weak*. శక్తి * n. s. *power, ability*. మంటిగడ్డ *a clod*, from మంటి inflec. of మన్ను n. s. *earth* and గడ్డ n. s. *a lump*.

విధమున *In a way*; loc. sing. of విధము * n. s. *way, manner*. యేవిధమున *in which way, whatever way*. వేస్తే *if (—) throws*; condition-

al form of వేయుట v. a. to cast. పడివుంటాడు he remains thrown down, from పడి having fallen ; past p|| of పడుట v. n. to fall and వుంటాడు he remains ; 3d pers. sing. masc. pres. tense of ఉండుట v. n. to be. సుమీ interj. Verily, truly, indeed.

సమస్తమున్ను * adj. All, every thing. న్ను conjunc. and added to denote emphasis. దేవుడిదే is of God, from దేవుడి infl. sing. of దేవుడు * n. s. God and ది for అది pron. it, with ē denoting emphasis. గొప్పవాడు A great man, from గొప్ప adj. great and వాడు n. s. a man. చదువులో in learning ; loc. sing. of చదువు n. s. learning. తెలివిలో loc. sing. of తెలివి n. s. understanding, wisdom. అతి * adv. very much. ఘనుడు * n. s. a great man. కూడా adv. along with, also. This is the Root in A. of కూడుట v. n. to gather, to unite. పోతున్నది (it) goes ; pres. tense 3d pers. sing. neut. of పోవుట.

అట్లాగా (Is) it so ? indeed ; from అటు that and లాగు n. s. way, with ā denoting question. అటువంటి adj. such, like that. మరి పైకడు n. s. another man. లేదా is there not ? 3d pers. sing. masc. neg. Ao. of ఉండుట v. n. to be, with ā denoting question.

అతనివంటి Like him, from అతని infl. of అతడు pron. he, that man and వంటి affix meaning such or like. పండితుడు * n. s. a learned man. అనే which says ; rel. Ao. p|| of అనుట v. a. to say. మాట n. s. a word. పోను for పోవును (it) will go, it will be lost ; 3d pers. sing. neut. Ao. of పోవుట v. n. to go, విద్యానిధి a treasure of learning ; from విద్య * n. s. learning and నిధి * n. s. a mine. ఆయెనే lit. (—) became, with ē denoting emphasis ; but here it means he is (as అతడువిద్యానిధిఆయెనే he is really a den of learning ;) 3d pers. sing. past. tense of అవుట. యితరులు * n. s. plu. Others. వట్టి adj. quite, mere. పశువులు * plu. beasts, cattle. అంకడి n. s. a market place, a fair, a shop. వీధి n. s. a street. ఆబోతులు plu. of ఆబోతు n. s. a bull, from ఆ for ఆవు n. s. a cow. and పోతు a male.

ఆయన pron. He, his honour. చావరాదు ought not to die, from చావ Root in A of చచ్చుట v. n. to die and రాదు must not, should not,

(we hope) he will not die ; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of వచ్చుట v. n. to come.

మెట్లా adv. How? తెలుసును will (it) be known ; 3d pers. sing. Ao. of తెలియుట. యిప్పుట్లో at this time ; loc. of ఇప్పుడు adv. now. బ్రతికే that lives, living ; rel. Ao. p|| of బ్రతుకుట. Xతి * n. s. means, way. కానము we see not ; 1st pers. plu. neg. Ao. of కానుట v. a. to see.

స్వామిమొక్క Of God ; Gen. of స్వామి * n. s. A lord, a deity. కటాక్షము * n. s. favour, regard, a glance or side look, partiality. వస్తే if (—) come ; conditional form of వచ్చుట. నిమిషములో * in a minute ; loc. of నిమిషము.

అందులో adv. Therein ; loc. of అందు adv. there. ఆశ్చర్యము * n. s. wonder. స్వామికి D. of స్వామి * n. s. a lord, a deity. అనుగ్రహము * n. s. favour, grace. తల n. s. the head. వూచడము shaking, moving ; Infin. in Damu of ఉచుట causal form of ఉడుట v. n. to move. చేత post pos. by : as తలవూచడముచేత by nodding the head. అణువును acc. sing. of అణువు * n. s. an atom. పర్వతము నానైనా either as a mountain, from పర్వతము * n. s. a mountain, నా the adverbial affix and అయినా past rel. p|| of అవుట, with ã added meaning 'either, or,' N being inserted.

పోనియ్య Let (—) go, from పో Root in A of పోవుట and యియ్య sec. pers. sing. imperative of ఇచ్చుట v. a. to give. వచ్చేటప్పుడు when (—) came, from వచ్చే rel. Ao. p|| of వచ్చుట and అప్పుడు adv. then, at that time, ట being inserted. వుండినది it was ; 3d pers. sing. neut. past tense of ఉండుట. యికా adv. more, still, yet. తోనును (he) will pass ; 3d pers. sing. Ao. of తోనుట v. a. to push. తోచలేదు It is not thought, from తోచ Root in A of తోచుట v. n. to be thought, to appear and లేదు. జీవించడు * he will not live ; 3d pers. sing. masc. neg. Ao. of జీవించుట. భయము * n. s. fear. వూరికె adv. without reason, without reality, without truth. దుఃఖోపశమనమునా by way of consolation, or comfort, from దుఃఖము * n. s. sorrow, grief and ఉపశమనము * n. s. alleviation, abatement, and నా.

తోడబుట్టుబిడ్డలు *Nephews*, from తోడబుట్టు n. s. *a sister or brother* (congenitus, congenita) *as born with oneself*. మేమిగా *How?* *in what way?* from ఏమి Interro. pron. *what?* and గా.

యెవరికి *To whom?* D. plu. of ఎవడు Interro. pron. *who?* శక్యము * adj. *possible*. సహవాసమునకు *for association*; D. sing. of సహవాసము * n. s. *living together, society*. తగిన adj. *fit; suitable*; rel. p|| of తగుట v. n. *to fit*. లేరు *there are not*; 3d pers. plu. neg. Ao. of ఉండుట.

కుంపిణి n. s. English word '*company*.' పుద్యోగము * n. s. *employment*. చిక్కినందున *by (its) being obtained*, from చిక్కిన past rel. p|| of చిక్కుట v. n. *to be obtained* and అందున *thereby*; loc. of అందు adv. *there*. భాగ్యవంతులై *having become rich*, from భాగ్యవంతులు * n. s. plu. *rich men* and అయి past p|| of అవుట v. n. *to become*.

అంత *So much*; adj. pron. ధనమును acc. sing. of ధనము * n. s. *wealth, riches, money*. సంపాదించిన past rel. p|| of సంపాదించుట v. a. *to procure*. వేరే adj. *other*. యెవడున్ను *any man*, from ఎవడు Interro. pron. *who?* and న్ను conjunc. added to denote emphasis.

భూస్థితి *Landed property*, from భూ * *the earth* and స్థితి * n. s. *estate*. సంపాదించి *having procured*; past p|| of సంపాదించుట. కొంచెము adv. *a little*. హెచ్చుతక్కువ *more or less*, from హెచ్చు n. s. *increase* and తక్కువ n. s. *decrease, want*. లక్ష n. s. and adj. *a lack, one hundred thousand*. రూపాయలు n. s. plu. *rupees*. ఆస్తి n. s. *estate*.

అన్ని adj. pron. neut. *All things*. అదృష్టవశముగా *in the power of fortune*, from అదృష్టము * n. s. *luck* and వశము * n. s. *charge*. మునుపు adv. *formerly*. వుండిరి *they were*; 3d. pers. plu. past tense of ఉండుట. చూడు *see thou*; 2d. pers. sing. imperative of చూచుట v. a. *to look*.

వాండ్ల *Their or of them*; infl. plu. of వాడు pron. *he, that man*. Also of అది or ఆమె *she*. కుటుంబము * n. s. *family*. వృత్తాంతము * n. s. *particulars, news, history*. తెలుసును *it is known*; 3d pers. sing. Ao. of తెలుసుట. This verb is always used impersonally with the dative case: as, అదిమనకందరికితెలుసును *we all know it*. పేడ్డ for

వడిన past rel. p|| of వడుట v. a. *to suffer, to endure.* శ్రమ * n. s. *distress, difficulty, trouble.* యింతంత so much, or so much, from ఇంత *this much, as much as this.* It is the proximate of అంత adj. and substantive pron. *thus much.* కాదు *it is not*; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of అవుట as వారువచ్చుకొనినంతకాదు *the pain they suffered is not so much nor so much. i. e. it is beyond telling.*

ఆ adj. pron. *That.* శాస్త్రీ * n. s. *a learned man.* యిస్తూ giving; pres. p|| of ఇచ్చుట. వచ్చిన *that came*; past rel. p|| of వచ్చుట. వరకు adv. *until, as far as.* యిస్తూవచ్చినవరకున్న *as long as he continued to give.* నానాటికి adv. *to that day and to that day, i. e. from day to day.* గడువుకొంటూ pres. p|| of గడువుకొనుట. Mid. of గడువుట v. a. *to pass.*

అత్యున్నతదశను *Most lofty condition*, from అతి * adv. *very,* ఉన్నత * adj. *high* and దశను accus. sing. of దశ * n. s. *condition.* కలగ చేసి *having caused to be*, from కలగ Root in A of కలుగుట v. n. *to be* and చేసి; which when added to the Root in A, signifies *to cause.* యాశ్వరాధీనము *in the charge of God*, from ఈశ్వరుడు * n. s. *God* and ఆధీనము * n. s. *charge.* గొప్పను *the great*; acc. sing. of గొప్ప adj. *great.* కొద్దిగా *into littleness*, from కొద్ది adj. *little* and గా the adverbial affix. కొద్దిని *The little*; accus. sing. of కొద్ది. గొప్పగా *into greatness*, from గొప్ప and గా. చేయగలడు *he can do or make*, from చేయ Root in A of చేయుట and గలడు 3d pers. sing. masc. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able.*

విడిచి *Having left*; past p|| of విడుచుట v. a. *to leave, to quit.* అయినవి *have elapsed*; past tense 3d pers. plu. neut. of అవుట v. n. *to become, to pass, to be finished.* ఆహారఆచ్ఛాదనములు *food and clothing*, from ఆహారము * n. s. *food* and ఆచ్ఛాదనము * n. s. *covering* and లు the sign of conjunction in such compound words.

మృష్టాన్నముగా * *As pleasant food*, from మృష్ట * adj. *agreeable* and అన్నము * n. s. *boiled rice*, and గా. భోజనముచేస్తారు *they eat*, from భోజనము * n. s. *food, eating* and చేస్తారు 3d pers. plu. pres.

- tense of చేయుట. బట్టలు n. s. plu. *cloths*. కట్టుతున్నారు *they wear* ; 3d pers. plu. pres. tense of కట్టుట.
- తమ *Their* ; infl. plu. of తాను pron. *Self* i. e. *he, she, or it*. చుట్టాలకు D. plu. of చుట్టము n. s. *a relation*. కావలసినవాండ్లకు *To friends, or kinsmen*, from కా Root in a of అవుట v. n. *to become*, వలసిన *must*, and వాండ్లకు D. plu. of వాడు n. s. *a man*. సహాయము * n. s. *aid, help*. ధర్మిష్టులు * n. s. plu. *charitable men*. కారు *they are not*, lit : *they will not become* ; 3d pers. plu. neg. Ao. of అవుట.
- కొన్న for కొనిన *That purchased* ; past rel. p|| of కొనుట v. a. *to buy*. పెట్టుకొని *having kept* ; past p|| of పెట్టుకొనుట M. of పెట్టుట v. a. *to place, to keep*.
- వుండనేలేదు *There never was*, from వుండ Root in A. of ఉండుట v. n. *to be* and లేదు 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of ఉండుట, N being inserted to denote emphasis. చక్కగా adv. *well, properly*. జంతులు n. s. plu. *matters*. తెలియవు *are not known* ; 3d pers. plu. neut. neg. Ao. of తెలియుట.
- యీ adj. pron. *This*. It is the same as the English article *the*. విషయములో in respect ; loc. sing. of విషయము * n. s. *respect, relation*. కావులు n. s. plu. *tenants farmers*. నిందిస్తున్నారు (they) *reproach* ; 3d pers. plu. pres. tense of నిందించుట.
- గర్వము * n. s. *Pride*. పడుతున్నారా *do they fall?* గర్వపడుతున్నారా *Are they proud?* 3d pers. plu. pres. tense of పడుట.
- యిల్లు n. s. *A house*. విధముగా in manner, fashion, from విధము * n. s. *manner, way*, and గా the adverbial affix. కట్టుకొని *having built* ; past p|| of కట్టుకొనుట M. of కట్టుట.
- చతురశ్రమైన * adj. *Four cornered*, from చతుః * *four*, అశ్రము * n. s. *corner* and అయిన. ముంగిలి n. s. *a court yard*. పెట్టి *having built or placed* ; past p|| of పెట్టుట. తట్లు plu. of తట్టు n. s. *a side*. ఒకటేపాడుగుగా of an equal height, from ఒకటే *one* ; neut. numeral with ē denoting emphasis. పొడుగు n. s. *height* and గా. కట్టి *having built* ; past p|| of కట్టుట. భవంతులు plu. of భవంతి. n. s. *a house, an apartment*.

ఉది హేడో పారము.

ఒక వర్తకుడు మొక అప్పు
తీసుకొనే వాడు.

అయ్యా, నాకు నిండా తొం
దర వచ్చి వున్నది. తమరు
నాకు ఉది రూపాయలు
అప్పు యిచ్చి నన్ను కాపా
డినట్టయితే, నేను బాగుప
డుదును. లేకుంటే, నాకు
నేల విడిచిన వాడు నా
పశువులనున్న, నా పెం
డ్లామునున్న, నా బిడ్డలను
న్న, అమ్మి వేసును.

నీకు యెన్ని అరకలు వున్న
వి? నీకు యెన్ని యేకా*
ల పొలము వున్నది? నీవు
యేటా కట్టే పన్ను యెం
త? ఈ వయినములు నా
కు తెలియకుంటే, నీకు నే
ను రూకలు యెట్లా అప్పు
యిత్తును?

నాకు యిరువై అయిదు యే
కరాల భూమి వున్నద
య్యా. దానికంతా పన్ను

Seventeenth Exercise.

A MERCHANT AND A BOR-
ROWER.†

Sir, I am fallen into a
great difficulty. If you
will preserve me by
lending me ten rupees,
I shall be safe. Other-
wise my landlord will
sell my cattle, my wife
and my children.

How many ploughs have
you? How many acres
have you? What is
your yearly rent? If I
don't know these parti-
culars how can I lend
you money?

I have twenty-five acres
of land, Sir. The rent
of the whole is fifteen

* The English word "acre."

† From Carey's Dialogues.

పది హేను రూపాయలు.
 అందులో అయిదు రూ
 పాయలు చెల్లించి వున్నా
 ను. నేను యిప్పుడు పది
 రూపాయలు చెల్లించ వలె
 ను. గనుక, నా వరి పంట
 మీద కొంచెము రూకలు
 ముందుగా దయచేసి యి
 య్యంద'య్యో. మాఘ
 మాసములో రూపాయ
 పైకటింటికి నెలకు అర
 అణా వడ్డీ చొప్పున తమ
 కు చెల్లిస్తున్నాను. అమ్మే
 ధరకు అధికముగా రూ
 పాయి పైకటింటికి రెండు
 తూములు ధాన్యము యి
 స్తున్నాను. కల్లములో తమ
 రూకలకు ముందుగా కైలి
 చివేసి, తర్వాత మిగిలినది
 నేను కొంచపోతాను.

మంచిది, రూకలు యిస్తున్నా
 ను గాని, నరుసును నీకు జా
 మీను యియ్యి.

rupees. Of this I have
 paid five rupees, and
 now owe ten. Therefore
 pray Sir, advance me
 some money on my
 crop of rice. I will pay
 you at the rate of half
 an anna a rupee, per
 month, interest in the
 month of Magha. And
 I will allow you two
 tooms (measures) of
 rice for every rupee
 over and above its pro-
 per selling price. First,
 I will measure out the
 amount of your money
 on the threshing-floor
 and then what I get
 besides I will take
 away.

Well, I will give you the
 money ; but give Naru-
 su for your security.

మంచిది, అయ్యో, అందులో Very well, Sir, there is
 యేమిన్ని కష్టము లేదు. no difficulty in that.
 అతను మావూరి మునస He is the Munsiff of
 ఘ. అతన్ని పిలిచి పత్రము our town. I will call
 వ్రాస్తున్నాను. him and write the bond.

ANALYSIS.

షదిహేడో *Seventeenth* ; ordinal numeral.

ఒక numeral *One*. It is the same as the indefinite article *A* in English. వర్తకుడు n. s. *a merchant*. అప్పుతీసుకొనేవాడు *a borrower*, from అప్పు n. s. *debt*. తీసుకొనే rel. Ao. p|| of తీసుకొనుట Mid. of తీయుట *to take, to receive* and వాడు n. s. *a man*.

కాపాడినట్టయితే *If (—) protect* ; conditional form of కాపాడుట. బాగుపడుదును 1st pers. sing. Ao. of బాగుపడుట v. n. *to prosper*. నేలవిడిచినవాడు *a land lord*, from నేల n. s. *land*. విడిచిన *that gave, that let* ; past rel. p|| of విడుచుట and వాడు. అమ్మివేసును (*he*) *will sell off*, from అమ్మి past p|| of అమ్ముట and వేసును 3d pers. sing. Ao. of వేయుట v. a. *to cast*. This is added to the past participle to denote the completion of the action.

యెన్ని adj. pron. neut. *How many?* This is the interrogative of అన్ని *so many*. అరకలు n. s. plu. *ploughs* యేకాలు n. s. plu. the English word *acre*. పొలము n. s. *a field*. యేటా adv. *yearly* ; loc. of ఏడు n. s. *a year*. కట్టే *that pays* ; rel Ao. p|| of కట్టుట v. a. *to pay* &c. పన్ను n. s. *tax, rent*. యెంత adj. pron. *How much?* Interrogative of అంత *so much*. వయినములు n. s. plu. *particulars*. తెలియకుంటే *if (—) do not know* ; from తెలియక the neg. p|| in Ka of తెలియుట v. n. *to be known* and ఉంటే the conditional form of ఉండుట. యిత్తును 1st pers. sing. Ao. of ఇచ్చుట v. a. *to give*.

యిరువైఅయిదు *Twenty-five* ; numeral adj. and n. s. యేకరాల infl. plu. of ఏకరా n. s. (*E*) '*acre*.'

అందులో *Therein* ; loc. of అందు adv. *there*. చెల్లించి *having paid* ; past p|| of చెల్లించుట v. a. *to pay*. చెల్లించ Root in A of చెల్లించుట. వరి n. s. *corn, grain*, called *paddy*. పంట n. s. *produce, crop*. మీద post pos. *on or upon*. ముందుగా adv. *beforehand*. దయ * n. s. *favour*. యియ్యండి *give ye* ; 2d pers. plu. imperative of ఇచ్చుట. మాఘము *name of a certain month*. పైకటింటికి *per one, each*, from పైకటి neut. numeral *one* and యింటికి an affix. నెలకు *for a month* ; D. of నెల. అర adj. *half*. అణా n. s. *an anna which is one sixteenth of a rupee*. వడ్డీ n. s. *interest*. చొప్పన adv. *at the rate of, according to*. అమ్మే *selling* ; rel. Ao. p|| of అమ్ముట. ధరకు D. of ధర n. s. *price*. అధికముగా adv. *more*. రెండు numeral *two*. తూములు plu. of తూము n. s. *a certain measure*. ధాన్యము * n. s. *corn, grain*. యిస్తున్నాను *I (will) give* ; 1st pers. sing. pres. tense of ఇచ్చుట. కల్లములో loc. sing. of కల్లము n. s. *a threshing-floor*. రూకలకు *for money* ; D. plu. of రూక n. s. *a small silver coin*. కొలిచి past p|| of కొలుచుట v. a. *to measure*. మిగిలినది *that which remained*, from మిగిలిన past rel. p|| of మిగులుట and ది for అది pron. *it*. కొంచపోతాను *I (will) take away* ; 1st pers. sing. pres. tense of కొంచపోవుట. నరుసును Acc. of నరుసు *Narusu, a proper name*. జామీను (H) n. s. *bail, security*. యియ్యి *give thou* ; 2d pers. sing. imperative of ఇచ్చుట.

కష్టము * n. s. *Difficulty*. మునసీఫు n. s. (H) *a village justice*. అతణ్ని *him* ; acc. of అతడు pron. *he, that man*. పిలిచి *having called* ; past p|| of పిలుచుట. పత్రము * n. s. *a bond*. వ్రాస్తున్నాను *I (will) write* ; 1st pers. sing. pres. tense of వ్రాయుట.

పద్దెనిమిదో పాఠము.

Eighteenth Exercise.

అప్పులవాణ్ణి గురించి.

*Regarding a debtor.**

ఒరే, రంగా! పాలేం పాప
య్యి ఆ రూకలను మార్గ

*Here, Rungah ! Papaya
(of Palem) promised*

* From Carey's Dialogues.

శిరమాసములో చెల్లిస్తాన
న్నాడు. యిప్పుడు యిది
పుష్యమాసము. యింకా
వాడు దాన్ని చెల్లించలేదు.
పోయి వాణ్ణి పట్టి తీసు
కొని రా.

అయ్యో, పాపయ్య యిదు
గో వచ్చినాడు.

ఒరే, మార్గశిర మాసములో
ఆ రూకలను చెల్లింతునా
న్నావు. అది అంతా మొక
పత్తలాటకమైన సాకు.
వ్యాపారము చేయడము
నకు నీవు నిండా అయో
గ్యుడవు. పోయి రూకలు
తీసుకొని రా.

అయ్యో, తమరు చెప్పినదాం
తా నిజమే. కొన్ని ఉనుల
లో నేను వెర్రివాడను.
నేనేమి చెప్పుదును? నే
ను మొక మాటైనా చెప్ప
డమునకు యెడము లేదు.
ఇన్నాళ్లు తాళుకొని వుం
టిరి. ఇప్పుడు యింకా యి
రువైదినములు తాళుకొం
డి. నా వరి పంట కోయ
గానే మాఘ మాసము

that he would pay that
money in the month
of Margasira; now it is
Pushya, and yet he has
not paid it. Go, seize
and bring the fellow.

Sir, here's Papaya come.

Here, you said you would
pay the money in Mar-
gasira: that was all a
deceitful excuse. You
are a very bad man to
deal with. Go and fetch
the money.

What you have said, Sir,
is all true, but in some
things I am a fool.
What can I say? there
is no room for me to
say a word. You have
forborne so long: now
have patience twenty
days more. When I
have reaped my rice I
will bring and pay the

అయినో తేదిని తమ రూ
కలను తెచ్చి చెల్లిస్తున్నా
ను. కొన్ని దినములు ఆల
స్యపడినందుకు నన్ను కా
చవలెను. ఇప్పుడు నన్ను
కొట్టినా తునకలు తునక
లుగా కోసినా దాని వల్ల
యేమి ప్రయోజనము?
అట్లా కాదు, ఆ రూకలను
యెట్లా చెల్లిస్తున్నామో
చెల్లించు. నీవు పోవచ్చు
ను. చెడ్డ గొడ్డు. వాడు
యేవేళా పత్తలాటక
ములు చేస్తూ వుంటాడు.
వడ్లు అమ్మగానే చెల్లిస్తాన
ని మొకప్పుడు చెప్పి వుం
డెను. ఇప్పుడు యింకా
నేడు రేపు అని దినములు
తోస్తున్నాడు. వాడికి యెం
తమాత్రమున్ను చెల్లించవ
లెనని లేనట్టు వున్నది.
సుందరం నీవు పోయి వా
డు వాన్ని క్రమముగా చె
ల్లించేటట్టు మొక పెద్దమని
షివల్ల జామాను చెప్పించు
కొని వాణ్ని విడిచిపెట్టు.

money on the 5th of
Magha. You will be
pleased to overlook the
delay of a few days. If
you beat me, or cut me
to pieces now, what
good will it do?

Not so, pay the money
any way that you can ;
then you may go. A
vile fellow ! he is al-
ways playing his deceit-
ful tricks. At one time
he said he would pay
when he had sold his
rice ; now he is putting
it off longer. I sup-
pose he don't want to
pay at all. Go, Sunda-
ram, get a respectable
person to be security
for his properly paying
it ; then let him go.

ANALYSIS.

౧౮వో *Eighteenth*; ordinal numeral.

అప్పుల Infl. plu. of అప్పు n. s. *a debt*. అప్పులవాడు *a debtor*. గురించి affix *concerning, regarding*.

ఓరే interj. *O fellow*. రంఘా voc. of రంఘడు a proper name. పాళెము n. s. *a village, or barony (a certain family name.)* పాపయ్య *a certain proper name*. మార్గశిరము *name of a certain month*. చెల్లిస్తాను *I (will) pay*; 1st pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట. అన్నాడు *he said*; 3d pers. sing. masc. past tense of అనుట. యిది proximate pron. *this thing*. పుష్యము * n. s. *name of a certain month*. యింకా adv. *yet, still*. శీట్టి *having seized*; past p|| of పట్టుట v. a. *to take*. తీసుకొని past p|| of తీసుకొనుట Mid. of తీయుట v. a. *to take*. రా *come thou*; 2d pers. sing. imper. of వచ్చుట.

అన్నావు *Thou hast said*; 2d per. sing. past tense of అనుట. పిత్రలాటకమయిన adj. *deceitful*, from పిత్రలాటకము n. s. *deceit* and అయిన past rel. p|| of అవుట. సాకు n. s. *pretence*. వ్యాపారము * n. s. *dealing, business, trade*. చేయడమునకు *for making*; D. of the Infin. in Damu of చేయుట. అయోగ్యుడవు *thou art unfit* i. e. *a rogue*, from అయోగ్యుడు *he who is unworthy*, and వు personal termination from నీవు pron. *thou*. The U being dropped.

కొన్ని adj. pron. neut. *A few*. పనులలో *in works*; loc. plu. of పని. వెర్రి adj. *foolish* వాడు n. s. *a man* ✓ను the sign of the 1st pers. sing. *I am*. వెర్రివాడను *I am mad*. చెప్పదును *I shall tell*; 1st pers. sing. Ao. of చెప్పట. మాట n. s. *a word*. అయినా past rel. p|| of అవుట v. n. *to become*, which by adding ā takes the sense *even*. చెప్పడమునకు *for telling*; D. of the Infin. in Damu of చెప్పట. యెడము n. s. *room, space*. యిన్ని adj. pron. neut. *so many*. నాళ్లు plu. of నాడు n. s. *a day*. తాళుకొని *having taken patience*; past p|| of తాళుకొనుట Mid. of తాళుట v. n. *to wait*. పుంటిరి *you were*; 2d pers. plu. past tense of ఉండుట. Here the plural verb is hono-

rifically used for the singular. తాళుకొండి *have patience* ; 2d pers. plu. imper. of తాళుకొనుట from తాళుట. కోయగానే *On cutting, as soon as (it was) reaped*, from కోయ Root in A of కోయుట, గా the adverbial sign and ē the intensive, N being added. మాఘము * n. s. *name of a certain month*. తేదిని loc. sing. of తేది n. s. *date of the month*. తెచ్చి *having brought* ; past p|| of తెచ్చుట. ఆలస్యమగుట *by its being delayed*, from ఆలస్యము * n. s. *delay*, గుడిన past rel. p|| of గుడుట v. n. *to fall* and అందుకు *thereto* ; D. of అందు adv. *there*. కాచవలెను *I hope you will excuse, lit. must spare*, from కాచ Root in A of కాచుట and వలెను. కొట్టినా for కొట్టినప్పటికిన్ని *if or though (—) beat* ; past rel. p|| of కొట్టుట, which by adding ā takes the sense of *although*. తునకలుతునకలుగా *in pieces, in fragments*, from తునకలు plu. of తునక n. s. *a bit* and గా. కోసి నా *if or though (—) cut* ; past rel. p|| of కోయుట with ā added. దాని infl. of అది pron. *it* ప్రయోజనము * n. s. *advantage*.

చెల్లిస్తున్నావు From చెల్లిస్తున్నావు *thou payest* ; 2d pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట and ఓ the sign of *doubt*. చెల్లించు *pay thou* ; 2d pers. sing. imper. of చెల్లించుట causal of చెల్లుట. పోవచ్చును (—) *can go*, from పో Root in A of పోవుట and వచ్చును 3d pers. sing. Ao. of వచ్చుట v. n. *to come*. చెడ్డ adj. *bad* గొడ్డు n. s. *a beast*. యేవేళా adv. *always, constantly*, from ఏ *what?* and వేళ n. s. *time*. పితౄలాటకములు n. s. plu. *tricks, deceits*. వడ్లు n. s. *rice, grain, corn*. This word has no singular. అమ్మగానే *on (its being) sold, as soon as (it was) sold*, from అమ్మ Root in A of అమ్ముట, గా the adverbial affix, and ē the intensive, N being added. ఒకప్పుడు *at one time*, from ఒక ordinal numeral *one* and అప్పుడు adv. *then*. నేడు n. s. *to-day*. రేపు n. s. *to-morrow*. తోస్తున్నాడు *he pushes* ; 3d pers. sing. masc. pres. tense of తోయుట v. a. *to push*. యెంతమాత్రమున్ను adv. *at all, in the least*, from యెంత adv. *how much* and మాత్రము n. s. *measure* and న్ను the conjunc. is added to denote emphasis. లేనట్లు *as if there is not*, from లేని neg. rel. p|| of ఉం

దుట v. n. *to be*, and అట్టు an affix meaning *as, so as, as if*. నుండ
 రం n. s. *a proper name*. క్రమముగా * adv. *regularly*. చెల్లించేటట్టు
so as or so that (—) may pay, from చెల్లించే rel. Ao. p|| of చెల్లించుట
 and అట్టు, ట being inserted. పెద్దమనిషి *an honest man*, from
 పెద్ద adj. *great* and మనిషి * n. s. *a man*. జామీను (H) n. s. *bail*.
 చెప్పించుకొని *causing (him) to name i. e. to give bail*; past p||
 of చెప్పించుకొనుట Mid. of చెప్పించుట the causal of చెప్పట v. a.
to tell. విడిచి *having let go*; past p|| of విడుచుట v. a. *to leave*.
 పెట్టు 2d pers. sing. imper. of పెట్టుట an auxiliary verb.

పందొమ్మిదో పాఠము.

Nineteenth Exercise.

ఇద్దరు కూలివాండ్లు మాట్లాడుకోవడము.

TALK BETWEEN TWO LABOURERS.*

నారాయణ శెట్టి యింట్లో
 ఉనికి పోయి వుంటిని. అ
 క్కడ నిండా ఉని వున్నది.
 నీవున్న వస్తావా?

I have been to work at
 the house of Narayan
 Chetty. There is a great
 deal of work. Will you
 go?

లేదు తమ్ముడా, నేను ఈ
 యింటికి ఉనికి పోను. వాం
 డ్లు నిండా చెడు వాండ్లు:
 వాండ్లతో వేగ కూడదు.
 పోయిన సంవత్సరము అ
 క్కడ ఉని చేస్తాని. పోకిరిత
 నముగా రెండు దినముల
 కూలి పట్టుకొన్నారు. వా

No brother, I will not go
 to work at that house;
 they are very bad peo-
 ple to deal with. I
 worked there last year,
 but they stopped two
 days' wages in a rascal-
 ly manner. I will go no

* From the same.

ది యింటికి యికను నేను
పోను.

more to that fellow's
house.

ఏల, తమ్ముడా, వాడు నిం
డా పెద్దమనిషి, నాకు తె
లుసును. నాకు ముందుగా
మొక రూపాయ యిచ్చి,
యింకా మనుష్యులను పి
లుచుకొని వస్తే, వాండ్ల
కున్న ముందు కూలి యిస్తా
నని చెప్పినాడు.

Why, brother, as far as I
have seen he is a very
honest man. He gave
me a rupee beforehand,
and said, do you bring
more men, I'll give
them pay in advance.

మంచిది, అన్నా, వాడి యిం
టికి నన్ను పిలుచుకొని పో
తివంటే, నా కూలికి నీవే
వున్నావు.

Very well, brother, if you
take me to his house
I'll look to you for my
pay.

మంచిది, తమ్ముడా, నీ కూలికి
నేను వున్నాను.

Well, brother, I'll be an-
swerable for your pay.

మంచిది, అన్నా, అట్లా చేస్తే
వంటే, నేను వస్తున్నాను.

Very well, brother; If
you do so, I'll go.

ఇంకా మొకడు యిద్దరు చిక్కి
తే, తమ్ముడా, నీతో కూ
డా పిలుచుకొని రా.

If you can get another,
man or two, brother,
bring them with you.

మంచిది, అన్నా, అంగడి వీధి
లో యిద్దరు వున్నారు.
వాండ్ల దగ్గరికి పోతున్నా
ను. వాండ్లు చిక్కితే, నా

Well, brother, there are
two men in the mar-
ket place: I'll go to
them, and if I can find

- తో కూడా పిలుచుకొని వస్తున్నాను. them, will bring them with me.
- అయితే వాండ్లను త్వరగా పిలుచుకొని రా. నీకే యింట్లో వుంటాను. వాండ్లను పిలుచుకొని వచ్చినట్టయితే, అవతల నేను పోతున్నాను. Then bring them quickly ; I'll stay at home for you. Do you bring them, then I'll go.
- మంచిది, రేపు తెల్లవారి వస్తున్నాను. Very well, I'll come tomorrow morning.
- మంచిది, తమ్ముడా, ప్రాద్దుపోయి రాబామ్యేవు సుమీ. Very well, brother. Take care, don't be late.

ANALYSIS.

- కుండామిదో *Nineteenth* ; ordinal numeral.
- ఇద్దరు n. s. and adj. *Two persons* ; masc. and fem. of the neuter numeral రెండు *two*. కూలి n. s. *hire*. మాట్లాడుకోవడము *talking, conversation* ; Infin. in Damu of మాట్లాడుకొనుట Mid. of మాట్లాడుట v. n. *to speak*.
- నారాయణశెట్టి *Name of a man of the merchant caste*. యింట్లో *in the house* ; loc. sing. of ఇల్లు. కునికి D. of కుని n. s. *work, business*. వస్తావా *wilt thou come* ; 2d pers. sing. pres. tense of వచ్చుట, with ā denoting interrogation.
- తమ్ముడా Voc. sing. of తమ్ముడు n. s. *a younger brother*. యింటి infl. sing. of ఇల్లు. పోను *I will not go* ; 1st pers. sing. neg. Ao. of పోవుట. చెడు adj. *bad*. వాండ్ల of them ; infl. plu. of వాడు n. s. *a man*. వేర Root in A of వేరుట v. n. *to suffer, to endure*. కూడదు

it is impossible, it is unfit ; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of కూడుట. పోకిరితనము గా *in a rascally manner*, from పోకిరి adj. *rascally*, తనము *ness* and గా. పట్టుకొన్నారు *they have stopped* ; 3d pers. plu. past tense of పట్టుకొనుట Mid. of పట్టుట. యికను adv. *in future, hereafter, henceforward*, from యిక *more* and ను the conjunc. పిలుచుకొని *Having called* ; past p|| of పిలుచుకొనుట Mid. of పిలుచుట. వస్తే *if (—) come* ; conditional form of వచ్చుట.

అన్నా *O brother* ; Voc. sing. of అన్న. పోతివంటే *if thou goest*, from పోతివి *thou didst go* ; past tense 2d pers. sing. of పోవుట and అంటే *If (—) say* ; conditional form of అనుట. కూలికి *for wages* ; D. sing. of కూలి. నీవే *thyself*, from నీవు pron. *thou* and ē the intensive. తున్నావు (with present meaning) *thou art* ; 2d pers. sing. past tense of ఉండుట. Here it signifies *thou art responsible*.

చేస్తే *If thou shouldst do*, from చేస్తివి past tense 2d person sing. of చేయుట, and అంటే. వస్తున్నాను *I (will) come* ; 1st pers. sing. pres. tense of వచ్చుట.

చిక్కితే *If (—) be found or caught* ; conditional form of చిక్కుట. తే *bring thou* ; 2d pers. sing. imper. of తెచ్చుట.

కై post pos. *For, on account of*. వుంటాను *I (will) stay* ; 1st pers. sing. pres. tense of ఉండుట. అవతల adv. *afterwards, then*. పోతున్నాను *I (will) go* ; 1st pers. sing. pres. tense of పోవుట.

తెల్లవారి n. s. *Morning*.

ప్రాద్దు n. s. *Time*. పోయి *having gone* ; past p|| of పోవుట. ప్రాద్దుపోయి *time having passed, as it was late*. రాబోయ్యేవు *thou art going to come, i. e. thou wilt come or wilt thou come*, from రా Root in A of వచ్చుట and పోయ్యేవు *thou wilt go* ; 2d pers. sing. future tense of పోవుట. సుమీ interj. for చూడుమి *see thou*.

నేర్చుకొనే వాండ్లను గురించి *Phrases for Learners.*
న వాక్యములు.

నేను దీన్ని చదువుదునా ? *Shall I read this ?*

- ఇది యేమి మాట ? What word is this ?
- దీనికి యేమి అర్థము ? What does this mean ?
- ఇది శరేనా ? Is this correct ?
- అది శరే. అది శరి కాదు. It is correct. It is not.
- ఇది తప్పా ? Is this wrong ?
- అది తప్పు. అది తప్పుకాదు. It is wrong. It is not wrong.
- దీన్ని చదవలేను. I cannot read this.
- దాన్ని పుచ్చరించ లేను. I cannot pronounce it.
- దాన్ని శరిగ్గా పుచ్చరిస్తున్నా నా ? Do I pronounce it aright ?
- నిన్న దాన్ని నాకు చెప్పినారు. You told me that yesterday.
- మీరు దాన్ని నాకు మునుపు చెప్ప లేదు. You did not tell me that before.
- వాడు చెప్పిన దాన్ని మరచి నాను. I forget what he said.
- దాన్ని మరచినారా ? Have you forgotten it ?
- నేను మరచినాను. I have forgotten it.
- నేను మరచి పో లేదు. I have not forgotten it.
- ఈ పంక్తి వంకరగా వ్రాయబడ్డది. The line is crookedly written.
- దాన్ని మళ్ళిన్ని వ్రాయు. Write it again.
- దాన్ని వంకర లేకుండా వ్రాయు. Write it straight.

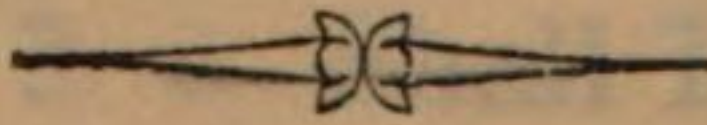
సమాప్తము.

THE END.

ANALYSIS.

- నేర్చుకొనే *That learn*; rel. Ao. p|| of నేర్చుకొనుట Mid. of నేర్చుట.
 గురించిన adj. *concerning, appertaining.* వాక్యములు * n. s. *phrases.*
 చదువుదునా *Shall I read?* 1st pers. sing. Ao. of చదువుట, with ā denoting interrogation.
 అర్థము * n. s. *Meaning.*
 సరేనా *Is it correct?* from సరి adj. *right* and —ను affix denoting emphasis, with ā the interrogative sign added.
 తప్పు *Is it wrong?* from తప్పు n. s. *a fault*, with ā the interrogation. Here the verb is understood.
 చదవలేను *I am not able to read*, from చదవ Root in A of చదువుట and లేను 1st pers. sing. neg. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able.*
 పుచ్చరించ Root in A of ఉచ్చరించుట v. a. *to pronounce, to utter.*
 సరిగ్గా adv. *Correctly, exactly.* పుచ్చరిస్తున్నానా *do I pronounce*; 1st pers. sing. pres. tense of ఉచ్చరించుట, with ā the interrogation.
 నిన్ను adv. *Yesterday.* చెప్పినారు *they told*; 3d pers. plu. past tense of చెప్పట.
 మునుపు adv. *Formerly.* చెప్పలేదు (—) *did not tell*, from చెప్ప Root in A of చెప్పట and లేదు.
 చెప్పిన Past rel. p|| of చెప్పట. మరచినాను *I forgot*; 1st pers. sing. past tense of మరుచుట.
 మరచినారా *Did you forget?* 2d pers. plu. past tense of మరుచుట, with ā the interrogation.
 మరచి *Having forgotten*; past p|| of మరుచుట.
 జంజీ * n. s. *A line, a row.* వంకరగా adv. *crookedly.* వ్రాయబడ్డది *it has been written*; Passive 3d pers. sing. neut. past tense of వ్రాయుట.
 వంకర n. s. *Crookedness.*

సమాప్తము * n. s. THE END.

CHAPTER

THE first of the year 1771, the British fleet, under the command of Admiral Knowles, arrived at the mouth of the River of Plate, and on the 10th of the month, anchored in the Bay of Rio de Janeiro.

On the 12th of the month, the British fleet, under the command of Admiral Knowles, arrived at the mouth of the River of Plate, and on the 10th of the month, anchored in the Bay of Rio de Janeiro.

On the 12th of the month, the British fleet, under the command of Admiral Knowles, arrived at the mouth of the River of Plate, and on the 10th of the month, anchored in the Bay of Rio de Janeiro.

On the 12th of the month, the British fleet, under the command of Admiral Knowles, arrived at the mouth of the River of Plate, and on the 10th of the month, anchored in the Bay of Rio de Janeiro.

On the 12th of the month, the British fleet, under the command of Admiral Knowles, arrived at the mouth of the River of Plate, and on the 10th of the month, anchored in the Bay of Rio de Janeiro.

On the 12th of the month, the British fleet, under the command of Admiral Knowles, arrived at the mouth of the River of Plate, and on the 10th of the month, anchored in the Bay of Rio de Janeiro.

On the 12th of the month, the British fleet, under the command of Admiral Knowles, arrived at the mouth of the River of Plate, and on the 10th of the month, anchored in the Bay of Rio de Janeiro.

On the 12th of the month, the British fleet, under the command of Admiral Knowles, arrived at the mouth of the River of Plate, and on the 10th of the month, anchored in the Bay of Rio de Janeiro.

THE END

THE END

Brown, C. P.

Dialogues in telugu and english, with a grammatical analysis

Madras 1853

L.as. 433 f

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10572702-4